

Muhammedoğulları Tarihinde
TEŞRİH VE MUHAKEME
Kadı Behlül Behçet Efendi

KEVSER SÛRESİ

Rahman, Rahim Allah'ın Adıyla

"Şüphesiz biz, sana Kevser'i verdik.

Şu hâlde Rabbin için namaz kıl ve tekbir

alırken, namazda ellerini boğazına kadar kaldır.

Doğrusu asıl soyu kesik olan, sana kin duyandır."

Türkçeleştiren:

Cafer BENDİDERYA

Abbas AKYÜZ

Kevser Yayınları: 63

Eserin Orijinal Adı:

Âl-i Muhammed Tarihinde

Teşrih ve Muhakeme

(Kitabın orijinali eski Osmanlıca'dır)

Dizgi ve Mizanpaj:

Kevser

Kapak:

Sembol Tanıtım

Baskı:

Ekim / 2003

ISBN 975-6640-13-8

Adres:

Kevser Yayınları

Horhor cad. No: 78/3 Fatih - İst.

Tel: 534 35 28 / Fax: 631 36 01

İÇİNDEKİLER

Ayetullahi'l-Uzma necefî'nin takdimi

Bismillahirrahmanirrahim

Allah'a hamd, Resulullah ve Ehlibeyti'ne salât ve selâmdan sonra...

"Âl-i Muhammed Tarihinde Teşrih ve Muhakeme" kitabı çok faydalı kitaplardan biridir. Bu kitap, Resululla-h'ın Ehlibeyti'nin (hepsine selâm olsun) hak üzere olduğunu ve mazlumiyetini ispatlamada anlaşılır ve akıcı bir beyanla yazılmış en güzel, kısa ve eşsiz bir eserdir.

Bu kitap defalarca basılmış, fakat gördüğü yoğun il-giden dolayı kısa bir zamanda baskısı tükenmişti. Bu nedenle, Meşhed Firdevs Kitapevi Müdürü Aga Mirza Nasrullah Mehrhan tekrar bunu basmak istemiş ve bu naçiz kuldandan, saygıdeğer yazarın hayatını kısaca yazmamı rica etmişti. Bu amaçla hemen aşağıdaki kısa açıklamayı kaleme aldım.

Yazarın Hayatı

Adı ve Soyadı

Kadı Sinan'ın oğlu, "Buğyetu'l-Fakih" kitabının yazarı Kadı Muhammed'in oğlu, Muhlis diye meşhur olan Kadı Muhammed'in oğlu, Saadet diye bilinen Kadı Muhammed'in oğlu, Behlül Behçet Efendi diye meşhur olan Kadı Muhammed'in soyu, kendisinin dediğine göre, meşhur sahabe Ebu Eyyub-i Ensarî'ye ulaşmaktadır.

Üstadları ve Hocaları

Yazar aklî ve naklî ilimlerde ve irfanda üstün bir kişiydi. Fıkıh ilmini babası Kadı Muhammed Saadet'ten ve Şeyh Necibuddin Zengezorlu'dan almış, aklî bilimleri Şeyh Muhammed Şeyhu'l-İslâm'dan ve Şeyh Muhammed Kadı-zade'den öğrenmiştir. İrfanda Molla Siracuddin Nakşibendî'nin gidişatını beğenmiş ve onun tarikatını izlemiştir. Ha-keza babası Kadı Muhammed Saadet'ten, Seyyid Ebu'l-Hû-da Seyyadî Rufaî'den ve İstanbul'un Şeyhu'l-İslâm'ından hadis rivayet etme icazeti almış, Sihah-ı Sitte ve diğer hadis kitaplarını onların icazetiyle nakletmiştir.

Ben yazarla birkaç defa görüştüm. İran'a yaptığı yolculukta birkaç defa Tebriz ve Hemedan'da onu gördüm; gerçekten de kendi emsallerinden üstün, çeşitli dallarda yetenekli ve dinî münazaralarda çok güçlü bir kişiydi. Kadı Behlül benden Şia'nın hadis kitaplarını nakletmek için icazet istedi; ben de ona icazet verdim ve ondan Ehlisünnet'in nebevî hadis kitaplarını nakletme hususunda ayrıntılı bir icazet aldım.

Mezhebi ve Tarikatı

Yazar ilk önceleri Hanefî mezhebinden olup fıkhıta Ebu Hanife'ye uyuyordu. Fakat son zamanlarda Hanefiliği bırakarak Şafîî tarikatını seçti ve ömrünün geri kalan kısmını bu mezhepte geçirdi. Tarikatta, silsilesi Şeyh Baha-uddin Nakşibendî'ye ulaşan Nakşibendî tarikatını izledi.

Eserleri

Yazar kendisinden geriye birçok eser bırakmıştır. Elinizdeki Âl-i Muhammed (s.a.a) Tarihi bu eserlerden sadece biridir ve onu meşhur eden eserin de bu kitap olduğu söylenebilir. Gerçekten eşine az rastlanır bu kitabı çok insafı bir şekilde kaleme almıştır.

Yazar, Şerh-u Akaid-i Ömer Nasefî, Miet-u Yevm (Yüz Gün), Sıffin Vakıaları, Mirasla İlgili Bir Risale, İr-şad-ı Hamzevî, Hücr b. Adiy (O, Emirü'l-Müminin Ali'nin (a.s) ashabındandır; yazar onun hayatını ve nasıl şehit edildiğini kaleme alınmıştır), Beyzavî Tefsirine Haşiye, dinî münazaralarda el-Vedud ve'n-Nekud kitabı, Hz. Fatıma'nın evinin kapısının yakılma olayına değinen Ehlisünnet ulemasının isimleriyle ilgili bir risale (yazar bu risaleyi bu naçiz kulun ricası üzerine yazmıştır), Nakşibendî Tarikatının Şartları Risalesi, Ayağa Meshetmenin Gerekliği Hususunda Risale, Azerbaycan Eserleri, Tevhid Kelimesinin Ha-rekeleri, Demokrasî, İtidal ve diğer ekoller hakkında yazdığı risale gibi birçok eser kaleme almıştır.

Yazar Zengezor ahalesindendi. Birkaç defa İstanbul'a, bir defa Mısır'a, Bağdad'a, Buhara'ya ve İran'a yolculuk yapmıştır. Bir defa hac ziyaretine gitmeye muvaffak olmuştur. Çok değerli, temiz, mert, güzel ahlaklı ve güler yüzlü bir kişiydi. Dolgun, güzel bir çehresi ve tatlı beyanı vardı. 1288 yılında Zengezor şehrinde dünyaya gelmiş ve bazı emin kişilerin rivayetine göre 1350 yılında da vefat etmiştir. Onun katledildiği de söylenmektedir. Bahauddin, Abdullah ve Ali isminde üç oğlu ve Fatıma isminde de bir kızı vardı. Yüce Allah'tan tüm hayır ehlinin ve din davetçilerinin muvaffak olmalarını niyaz ediyorum.

Şehabuddin Hüseyinî Necefî el-Maraşî

11 Cemaziyülevvel 1362

Yazarın Önsözü

İslâmî Vahdet

İslâmî vahdet, İslâm'ın zuhurundan beri Müslümanların kalbini kendisine cezbeden çekici bir kelimedir. Vahdet ve ittihattan bahsetmeyen ve dört yüz milyonluk bir dünyanın düşünsel birliğine gönül vermeyen bir Müslüman bulamazsınız.

Biz burada İslâmî vahdetten, siyasî vahdeti değil, düşünce ve hedef birliğini kastediyoruz.

İslâm âleminin fikir ve pratik bakımdan birleşmesini tüm Müslümanların arzuladığını söyledik. Öyleyse bizim de bunu savunmamız gerekir. Ama ne yazık ki, bu vahdetin temelini atmak isteyenler, İslâm âlemini batı dünyasıyla mukayese edenler ve bununla uğraşanlar, ihtilâfın kökeninden gaflet etmektedirler.

Herkesçe bilindiği üzere, batıların kamuoyuna, siyasî durum hakim olduğu hâlde Müslümanların üzerine sadece din ve mezhep düşünceleri hâkimdir. Örneğin: Bir Fransız Katoligi, siyasî düşüncesiyle uyum içinde olduğu düşüncesiyle Protestan bir İngiliz'i sever; fakat dindaşı olan bir Avusturyalıyı hiç sevmez. Çünkü her ne kadar aralarında din birliği varsa da siyasî düşüncelerinde ihtilâf vardır. Yine Berlinli bir Alman, Protestan dindaşı olan Londralı bir İngiliz'i düşman saydığı hâlde, siyasî açıdan, Katolik bir Viyanalıya dost gözüyle bakar. Çünkü Avrupa'da düşüncelere hakim olan siyasettir; din ise hiçbir etkinliğe sahip değildir. Fakat İslâm âlemi böyle değildir; ne siyaset ve ne de ırk İslâm düşüncesine hâkim olmamıştır. Müslümanların üzerinde gerçek hüküm süren olgu, din ve mezheptir. Örneğin, Kafkasya sınırında yaşayan Müslüman bir Kürt, aralarında mezhebî ihtilâf olan Kürdistanlı bir Kürt ile uzlaşamaz; fakat kendisiyle aynı mezhepten olan bir Tebrizliyi sever. Yine İsfahanlı bir Fars, aralarında mezhebî birlik olmadığı için kendisiyle aynı ırktan olan Kabilli bir Fars'ı tanımaz; fakat buna rağmen mezheptaşı olan Azerbaycanlı bir Türkü sever. Bu nedenle İslâm âleminde hüküm süren din ve mezheptir; ırk ve siyasetin rolü ise yok denecek kadar azdır.

Öyleyse İslâm âleminin vahdet ve birliğini arzulayanlar, elbette ki din ve mezhep açısından işe girişmelidirler.

Şimdi biz İslâm âleminin ihtilâf konusunu nerede aramalı ve bulmalıyız? Evet, biz diyoruz ki İslâm dininin esasında bir ihtilâf yoktur. Sadece tarihsel yapısında baş gösteren önemli bir ihtilâf İslâm âlemini parçalayıp vahdetinin temelini kemirmektedir.

Biz yegane ihtilâfın, Âl-i Muhammed tarihi ve Resu-lullah'ın Ehlibeyti'nin haklarında olduğu inancındayız. Biz-ce asıl ihtilâf bu dairede olduğu gibi ümmetin vahdeti de bu dairede olmalıdır; çünkü her uzuv düştüğü yerden bağlanmalı ve her ip koptuğu yerden düğümlenmelidir.

İşte bu nedenle "Teşrih ve Muhakeme" isimli kitabımızı yazmaya koyulduk ve ihtilâf konularını açıklayıp muhakeme ederek hak ve hakikatin nerede olduğunu ispatlayıp ortaya koyduk. Bizce bu kitabımız, İslâm ümmetinin fikir ve düşünce birliği için yegane merkezdir. Fakat hakkı ifa etmek hususunda ne kadar isabetli olduğumuzu saygıdeğer okuyucularımızın insaf ve iman güçlerine bırakıyoruz.

Zengezorlu Kadı Behlül Behcet

GİRİŞ

Bisimillahirrahmanirrahim

Yüce Allah Teala'nın tevfiik ve hidayeti ve Resululla-h'ın (s.a.a) lütuf ve maneviyeti sayesinde yazmaya başladığım ve ismini "Âl-i Muhammed Tarihinde Teşrih ve Muhakeme" bıraktığım bu kitap bence eşsiz bir eserdir.

Açıktır ki, Ehlibeyt'in (a.s) sevgi ve muhabbeti İslâm ümmetine farz olduğu gibi, o kutlu silsilenin hâl, yaşantı ve tarihlerinden haberdar olarak bu konuya ilgi duymak da o farızanın önemli bir parçasıdır. Fakat ne yazık ki, günümüzde durum tam aksine olmuştur. Şöyle ki, İslâm âlimleri birçok alanlarda çok sayıda önemli eserler yazdıkları hâlde, sevgi ve muhabbeti İslâm'ın önemli şartlarından sayılan Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyt'inin tarih ve yaşantısı hakkında kapsamlı bir eser hazırlanmış değildir. Örneğin, "Samanlılar, Selçuklular, Büveyhoğulları ve Osmanoğul-ları tarihi gibi birçok eserler

olduğu hâlde "Muhammed-oğulları" tarihinden bahseden bir esere rastlanmaması gerçekten teessüf edilecek bir durumdur.

İslâm bilginleri, tarihe verdikleri önemi hiçbir ilme ver-memişlerdir. İbn-i Haldun, İbn-i Esir, İbn-i Hullekan, Mes-udî ve diğer birçok bilginler en önemli tarihî eserleri yazmışlardır. Bilginlerin tarihe verdikleri önemin en bariz örneği, İbn-i Asakir'in 50 ciltten oluşan, "Tarih-i Dimeşk" ve Hatib Bağdadî'nin 80 ciltlik "Tarih-i Bağdad" adlı eserleridir.

Hâl tercemesi hakkında "Usdu'l-Gabe" ve yine çok önemli olmalarına rağmen tümüyle isimlerini zikretmediğimiz birçok değerli eserler olduğu hâlde Muhammed-oğulları tarihine, Âl-i Aba ve Ehlibeyt'in hayatlarına gerekli önemin verilmeyişi, yine Mutenebbi'ye verilen önemin İmam Rıza'ya (a.s), Eba Yusuf'a verilen ehemmiyetin İmam Musa Kâzım'a (a.s) verilmeyişi gerçekten üzülecek bir durumdur.

Taassubu bırakalım; evet, günümüzde durum aksine olmuştur. Bunun aksini iddia edenler varsa işte tarih ve işte eserler, okuyabilirler.

Taberî gibi meşhur bir tarihçi pek önemli tarih kitabında birçok hakikat ve gerçeklere gerekli önemi vermediği hâlde kitabında birçok hurafelere yer vermesi gerçekten acı bir durumdur. Nemrud'u akbabalara bindirerek göklere çıkarmıştır. Avc b. Anek'in başını bulutlara değdirerek güya dazlak kılmıştır ve imanın esası olan tertemiz Ehlibeyt'in (a.s) sabit haklarından ve Muhammedoğulları tarihinden dikkatli bir şekilde bahsetmemiştir. Neden acaba?... Acaba Taberî gibi bir kişi, bir kere için olsun tarihinde bahsettiği konuların eleştirileceğini akıl etmedi mi?

Biri çıkar da, "Bunlar hurafedir; bir tarihçi yazdığı şeyi küçük bile olsa incelemelidir. Geçmiştekiler, hakikatleri ortaya koyarak gelecektekilerin zihin ve fikirlerini daima aydınlatmalı; hurafelerle daha karanlık bir ortama ve uçurumlara sürüklememelidir." diyebilir diye hiç düşünmedi mi?

Ne yazık ki, birçok hakikatler perde arkasında kaldığı hâlde İslâm dininde hiçbir temel ve esası olmayan birçok İsrailiyat'tan önemle bahsedilmiştir.

Ehlibeyt'in, İslâm dininde yüce makam ve mevkileri olduğunu ve kendilerine karşı sonsuz bir sevgi duyulduğunu ispatlamaya gerek görmüyoruz. Zira daha önce de dediğimiz gibi, Ehlibeyt'in (a.s) muhabbet ve sevgisi bütün Müslümanlara farzdır; öyleyse bu kadar önemli bir konudan niçin gereğince bahsedilmemiştir?

Bence, bu mesele daha bir derinliğine açıklanmalı ve yargıya tâbi tutulmalıdır. Açıktır ki, sadr-ı İslâm'da hilâfet meselesi tabii akışı ve esas çizgisinden çıktığı andan itibaren Muhammedoğulları'nın en küçük hakları bile göz önünde bulundurulmamıştır. Halifelerin dönemi çok sürmediği hâlde durum daha da kötüleşmiştir. Ümeyyeoğulları'nın uğursuz ve nefret duyulan haksız idaresi kurulduğu zaman, Müslüman oluşları şüpheli olan birtakım caniler, zalim ve hilekârlar Muaviye'nin etrafına toplandılar. Zulüm, işkence, yalan, hile ve tehditlerle birçok hakikatler unutturuldu. Aklar siyahların ve siyahlar akların yerine geçirildi, hak ve hakikat ortadan kaldırıldı.

Bundan daha kötüsü, birçok hakikatlere şahit olan sahabîler, o hakikatleri ispat etmeye liyakatleri olmadığı için hepsi olmasa da çoğu kendi vazifelerini yerine getirmemişler, onlara bırakılan emaneti koruyup desteklemeyi akıl etmemişlerdir. Onlardan bazıları da açıkça batıl ve bidate dalmış ve o çirkin hareketlerin içinde kaybolup gitmişlerdir.

Daha açık bir şekilde diyecek olursak, yüz binlerce hadis rivayet eden ve daima Resulullah'ın (s.a.a) yanında bulunan meşhur sahabî Ebu Hüreyre, İslâm ümmeti arasında kendisine itibar edilir ve saygı duyulur olmasına rağmen yine de Ümeyyeoğulları'nın zulüm ve haksızlık ettiği dönemlerde sessiz kalıp hakkı görmezlikten gelmiş ve hatta Muaviye gibi çirkin ve aşağılık bir kişinin safında yer almıştır.

Tarih sayfaları, Muaviye'nin çıkardığı bidatlerin ve işlediği cinayetlerin binde birini kaydettiği hâlde yine de okuyucuyu dehşete düşürmüştür (ki burada onlara değinmek bizi hedefimizden uzaklaştırır). Bununla birlikte Ebu Hüreyre devamlı o zalimin yanında yer alıp, evinde doyuramadığı karnını, onun yanında lezzetli ve nefis yemeklerle doldurmuştur! Bakınız bu konuda Ebu Hüreyre ne diyor: "Ali'nin arkasında namaz kılmak daha üstündür; ancak Muaviye'nin sofrası daha yağlıdır."

Gürdüğünüz gibi, Ebu Hüreyre, Ali'nin (a.s) arkasında namazın daha üstün olduğuna itiraf ettiği hâlde Muaviye'nin sofrasını daha yağlı gördüğünden ondan vazgeçemiyor. Bilâkis, yağlı sofrayı üstün namaza tercih ediyor; o alçaklık ve zilleti kabul ederek zalim ve bağilerin çoğalmasına sebep oluyor. Hayret edilecek nokta şu ki, Resulullah'ın Ehlibeyti'nin düşmanı olan meşhur cani Busr b. Artât, bir zamanlar Medine ahalisini cezalandırmak ve katletmek için Muaviye tarafından Medine'ye gönderilerek tarihte "Leyletü'l-Harire" diye anılan vahşeti yaratıp ashaptan yedi yüz kişiyi katlederken ve içlerinde sahabe zevcelerinden de bulunan üç yüz Müslüman kadına tecavüz ederken, Ebu Hüreyre yine o melunun (Muaviye'nin) yardımcısıydı; bu kadar alçaklık olur mu?!

Bütün bu zilletle birlikte, Ebu Hüreyre'nin yine de tarihte devamlı iyi bir şekilde anılması, yüz binlerce hadis rivayet edişi ve Resulullah'ın (s.a.a) nezdinde bulunuşundan büyük bir önem ve övgüyle söz edilmesi, gerçekten üzücü bir noktadır.

Âcizane fikrimce, Ebu Hüreyre'nin bir süre Resulullah'la (s.a.a) birlikte olduktan sonra Muaviye, Busr b. Artat ve Mervan gibi kişilerle sıcak ilişkilerde bulunuşu, onun niyetinin kötü, hareket ve davranışlarının sahte, züht ve takvasının riya olduğunu göstermektedir.

Bundan daha dehşetlisi, meşhur ashaptan olan Muğire b. Şu'be'nin tüm İslâm âleminin lekelenmesine sebep olan hareketlerde bulunması ve bidatler çıkarmasıdır. O, Muaviye'nin isteğiyle minberlerde devamlı Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyt'ine, haşa lânet ve küfürler etmiştir. Bilhassa, Ali ve pak evlâtlarına her cuma günü minberde dil uzatmıştır. Burada, bu acı vakıaları açıklamaktan maksadım tarihi anlatmak olmayıp, o devrelerde Âl-i Muhammed (a.s) hakkında bahsetmenin ne kadar zor olduğunu ispatlamaktır. O devrelerde, yani Ümeyyeoğulları'nın hükümeti döneminde hak ve hakikatten bir eser yoktu, dolayısıyla Âl-i Muhammed'in (a.s) durumu perde arkasında kalmıştır.

Ümeyyeoğulları saltanatı, İslâm ümmetinin ciddi ve büyük fedakârlığı sayesinde ve meşhur Eba Müslim-i Horasani'nin devrimi vasıtasıyla son buldu. Böylece Haşimoğulları'ndan olan Abbasoğulları devleti zuhur etti. Ne yazık ki, bu pak sülalenin hükümeti döneminde de Âl-i Muhammed barınamadı; bilâkis, Âl-i Muhammed, Ümeyyeoğulları'nın en gaddar döneminde olduğu gibi ümmetin büyük fedakârlığıyla hükümeti ele geçiren Abbasoğulları döneminde de göz altına alınmış, sürgünlerde ve zindanlarda çürümüşlerdir. Hile ve desiseler ile vatanlarından kovulmuş ve hatta zehirlenmiş, şehit edilmişlerdir. Kendileri dışında, taraftarları da katledilmiş ve dar ağacına asılmışlardır. Gerçekte bu dönem de Âl-i Muhammed için bir felaket devri olmuştur.

Âl-i Muhammed (a.s) hakkında konuşmak bir kenara dursun, hatta onların adlarının anılmasına bile cesaret edilememiş, Âl-i Muhammed'in (a.s) uleması, muhaddis ve müçtehidleri bir kenara bırakılmış, kasıtlı olarak halktan uzaklaştırılmışlardır. Siyaset ve hedeflerinden razı olan adamlar iş başına geçirilmiş, Âl-i Muhammed'in (a.s) Bâkır'ı, Sadık'ı, Kâzım'ı, Rızâ'sı zulüm ve baskıyla ümmetten uzaklaştırılmıştır. "Hilâfet davası güdüyor" bahanesiyle bir avuç Fatıma (s.a) evlâdı birer birer ortadan kaldırılmıştır.

Âl-i Muhammed'in (a.s) tarih ve hayatına derince ve genişçe bir bakılacak olursa, hepsinin zindanlara atıldığı veya şehit edildiği açıklığa kavuşur.

Yukarıdakilerden anlaşıldığı gibi, Abbasoğulları'nın hükümeti döneminde bile Âl-i Muhammed'e (a.s) kısa bir zaman için de olsa müsait bir durum ve ortam söz konusu olmamıştır. O hâlde, bu dönemde de Âl-i Muhammed (a.s) hakkında bahsetmek çok zordu.

İslâm dünyasında Cengiz'in saldırılarının akabinden beylikler meydana geldi. Beylikler dönemi yani Hicretin yedinci yüzyılı, kısa bir süre için de olsa fikir özgürlüğü için müsait bir dönemdi. Hicri yedinci yüzyılda eğitim gören âlimler, önceki asırların âlimlerine oranla birazcık da olsa tahkik ve araştırma yaparak bir ölçüde taklit ve zandan kurtulmuşlardı.

Bu asrın hükümdarları da bir nevi hak ve hakikat taraftarı gibi davranmışlardır. Sultan Hüseyin Baykara bunun canlı tablosudur. Onun saltanatı döneminde yetişen ulemadan Handemir ve Mirhand hazretlerinin yazmış oldukları "Ravzatü's-Safa" adlı muteber tarih kitabı, o dönemin en meşhur eserlerindedir ve "Ravzatü'l-Ahbab" da onun tercümesidir. Ama çok geçmeden ortam gerginleşti ve o uğursuz siyaset dünyayı kapsadı. Yersiz taassuplar hakim oldu ve yine hak ve hakikat perde arkasında kaldı. Evet, ardından büyük Osmanlı Hükümeti kuruldu ve gittikçe hakimiyet alanı genişletmesi gerekiyordu. Zahiri hilâfet, Osmanlı'nın en ünlü hükümdarı 1. Sultan Selim'e intikal etti. Yavuz lakabıyla anılan bu hükümdar, İslâm beldelerini birleştirmeye çalıştı. Ne yazık ki, bu işe mantıkla değil, zor kullanarak başladı. Keşke bu güzel fikir, düşünce ve mantıkla yapılsaydı! Zira kan, yalan, tehdit ve korkutma yoluyla atılan temellerin netice açısından pek faydalı olmadığı tarihî belgelerle kanıtlanmıştır. Bu büyük fatihin karşısına kendisi gibi dünyayı fethetmeyi tasarlayan Şah İsmail Safevî adında diğer bir hükümdar çıktı. Evet, Şah İsmail de kendi arzusunu gerçekleştirmek amacıyla Yavuz gibi diğer birtakım -mantıksız- vesilelere başvurdu. Bu faciada da uğursuz mezhep taassubu ortaya çıktı. Evet, bu iki hükümdar nüfuz ve güçlerini artırmak için pak ve masum İslâm ümmetini parçaladılar.

Her iki taraf kendi arzularına göre kılıç kullandıkları gibi kalem kullanmaya da kalkıştılar. Her ikisi de kendi lehlerinde olan birçok eserler yazdılar ve yazdırdılar. Biliyor musunuz, ne kadar hakikatlerin üzeri örtüldü; ne kadar töhmetler, iftiralar, yalanlar uyduruldu, ne kadar beyazlar siyah hale geldi ve siyahlar beyaz diye kabul gördü?!...

Hükümdarların arzularına kavuşmaları için, ulema kesimi vicdanlarının sesini bile duymazlıktan geldiler ve böy-lece garaz ve taassup ile yazılmış olan binlerce kitap bize miras kaldı. Evet, kılıçların açtığı yaralar iyileşti, ancak kalemlerin açtığı yaralardan henüz içimiz kan ağlamaktadır. Evet, ciddi, fedakâr ve bilinçli bir heyetin tarafından ameliyat masası üzerinde teşrih edilerek bu yaranın da iyileşmesini arzu ederiz. Gördüğünüz gibi bu dönemler hak ve hakikatin yayılması için hiç de uygun bir dönem olmamıştır. Dolayısıyla bu dönem ve asırlarda da Âl-i Muhammed (a.s) hakkında ciddi ve geniş bir şekilde bahsetmek imkânı olmamıştır. Bu konulardan söz edilmişse de yine mezhep taassubu ortadan kalkmamıştır.

Burada bir örnek vermemiz uygun olacaktır: Birisi, "Kerbela Vakıası" adında küçük bir eser yazmış ve bu eserinde yürekleri yakan Kerbela vakiasını sergilemek istemiş ise de, ancak İmam Hüseyin'e ağlamak adı altında Yezid'i ve taraftarlarını himaye etmiştir. O küçük eserinin sonunda şöyle diyor:

Kıyamet günü, Resulullah'ın (s.a.a) gözünün nu-ru Hz. Fatıma (s.a), İmam Hüseyin'in gömleğini eline alıp babasının huzuruna götürerek kıyamet gününün efendisi olan babasına Kerbela'da dökülen kanın ve yapılan zulmün kisasını isteyecektir. Bunun üzerine Resulullah (s.a.a), "*Ey kızım, bugün bizler şefaatçiyiz, şikâyetçi değiliz.*" diye buyuracaktır ve sonuçta melunlar affolunacak ve cennete gireceklerdir.

Gördüğünüz gibi, bu adamın İmamın ve Âl-i Aba'nın Kerbela'da vuku bulan meşhur acı olayını yazmaktan maksadı, Âl-i Aba'yı katleden melunlardır; özellikle Yezid, Şimr, Übeydullah b. Ziyad, Ömer b. Sa'd ve bütün katilleri savunmaktır. Onları nasıl affettirdiğini ve hatta cennete de soktuğunu görüyorsunuz. Bu hayâsız adam, bir kerecik olsun Kerbela sahrasında Fatıma evlâtlarını o şekilde şehit ederek Âl-i Muhammed'i (a.s) esir edip Şam'a götürmeleri yüce Allah'ın bağışlamayacağını hiç düşünmedi mi?! O zalimler grubu tamamen kâfir idiler; şimdi sormak gerekir: İmanı olmayanlar affedilerek cennete girebilirler mi? Kerbela sahrasında savaşanlar ve hatta o yürekler yakıcı cinayete rıza gösterenler ve onların taraftarları bile kâfir olmuşlardır.

Evet, maksadım; Âl-i Muhammed'in (a.s) tarihini yazanların kâmil yazmadıklarını ve hatta Âl-i Muhammed (a.s) tarihini tamamen kötü maksatlarla yazmış olanların da bulunduğunu ve sonuçta Âl-i Muhammed'in (a.s) tarihinin her dönemde birçok maksat ve bağnazlıklar sonucu perdeler ardında kaldığını ispat etmektir.

Bu meseleyi geniş bir ölçüde ispatlamak istiyorum. Bakınız, bunların devlet kurma siyaseti, İslâm dinine ne derecede zararlar vermiştir. Yine Ümeyyəoğulları'ndan bir-kaç örnek verelim:

Ümeyyəoğulları döneminde Abdullah b. Zübeyr, Mek-ke-i Mükerrerme'de hilâfet iddiasında bulunarak Abdülme-lik b. Mervan'a karşı çıkmış ve birkaç yıl onunla savaşmıştır. Bu dönemlerde Abdülmelik, Şam ve diğer İslâm beldelerini, Mekke-i Mükerrerme'de olan Beytullahi'l-Haram'dan uzaklaştırmak ve Müslümanları Kâbe-i Muazzama'yı ziyaret amacıyla Hicaz'a gitmekten alıkoymak için kendi bölgesinde Kâbe'ye benzer bir ev yaptırmış; hac ve tavaf etmek için bütün Müslümanları oraya davet etmiştir.

Gördüğünüz gibi padişahlık ve hükümet meselesi, din ve İslâmiyet'e karıştırılmış ve birçok olumsuzluklara kapı aralamıştır. Zalim ve melun bir adam kendi hükümet ve saltanatını ayakta tutmak için İslâmiyet'te büyük bir yeri olan Kâbe'nin benzerini başka bir yerde inşa etmiştir.

Şimdi de Abbasoğulları'ndan buna bir örnek verelim: Medine halkı, Abbasî halifesi Cafer Mensur'un hilâfetini kabul etmeyip Hz. Fatımatu'z-Zahra (s.a) evlâtlarından olan Muhammed b. Abdullah'a biat ettiler. Bunun sonucu Cafer Mensur büyük bir savaşa girişmiş ve defalarca saldırıda bulunmuştur. Bir taraftan Âl-i Muhammed'den (a.s) olan Muhammed b. Abdullah b. Hasan ile savaşmış, diğer taraftan da Müslümanları Resulullah'ın (s.a.a) ravzasından, Beytü'l-Haram ve Kâbe-i Muazzama'dan uzaklaştırmak a-macıyla başkenti olan Samerra şehrinde Kubbe-i Hazra isminde bir ev yaptırarak Müslümanlara hac için Kâbe yerine bu evi ziyaret etmelerini emretmiştir.

Gördüğünüz gibi Abbasî halifesi de, Emevîler gibi kendi saltanatı uğruna Âl-i Muhammed'i (a.s) katletmenin ve asmanın yanı sıra birçok İslâm hükümlerini de değiştirip kendi istedikleri gibi yorumlamaya çalışmıştır.

Diğer bir örnek daha vermek gerekirse, Emevî ve Abbasî hükümdarları Âl-i Muhammed'in (a.s) saygı ve haklarını gözetecekleri yerde şairlere ödülleri vererek o kutlu sülaleye ve o pak zatlara haşa dil uzatırlardı; bunu ispatlayacak binlerce delilden sadece birini zikretmekle yetiniyoruz:

Eban b. Abdülhamid adındaki bir şair, günün birinde meşhur halife Harunu'r-Reşid'in huzuruna çıkmak istedi ve bu ricasını halifenin veziri olan Yahya Bermekî'ye bildirdi. Yahya Bermeki cevap olarak şaire, "Halifenin huzuruna girmek için Ali ve evlâtlarına hicvetmen gerekir." dedi. Şair Eban b. Abdülhamid, ilk önce böyle bir cinayete girişmeyeceğini bildirdiyse de, Yahya'nın zorlaması üzerine İmam Ali'ye hicvedip bu hicvini halife Harunu'r-Reşid'e takdim etti. Harun da şairin Ali evlâtlarına hicvettiğini sevmiş olacak ki, bu şairi ondan sonra hiçbir zaman yanından ayırmadı.

Yukarıdaki açıklamalarımın maksadım şu ki, Emevî ve Abbasî halifeleri döneminde Âl-i Muhammed'in (a.s) hayatı büyük bir tehlikedeydi. Bu kutlu zatlar İslâm ümmeti arasında tamamıyla uzaklaştırılmış, garibane bir hayat yaşamışlardır. O kutlu zatların tarihinden bahsetmek, onlara önem vermek sayılacağı yerine, o pak sülâleden bir kişinin adını anmak büyük bir cinayet sayılıyordu.

Tarihçilerin en göze çarpan kusurlarından biri de şudur ki, "büyük şahsiyetlere kusur bulmak kusurdur" hatasına aldanarak İslâm ümmeti arasında birçok hata işleyenlerin hata ve kusurlarından bahsetmedikleri gibi bilâkis, böyle zalimleri haklı kimseler diye lanse ederek onların öldürücü zehirlerini ümmete, şifa verici ilaç olarak tanıtmışlar ve birçok canileri iyi kimseler göstererek masum halkı uyutmuşlardır. Bu ise bizim için helak edici bir miras ve iyi-leşmez bir yara olmuş ve İslâm dünyası hâlâ da bu kanlı yaranın acı etkisiyle inlemektedir.

Bu hususla ilgili birkaç örnek yazmamı mazur görünüz.

İslâm tarihleri arasında kıdem ve rivayetlerinin çokluğuyla kendisine önemli bir yer açan Taberî tarihini açacak olursanız, birçok caninin hak ehli safında yer aldığını göreceksiniz. Taberî Tarihi Ebu Hüreyre, Muğire b. Şu'be vb. gibi şahısların adlarını anarken devamlı saygı ve övgüyle bahsetmiştir. Ancak Taberî, bu şahısları incelerken, onların tavırlarını ve yaptıklarını dikkate almamıştır; sırf onların Resulullah'ın ashabından olmalarını göz önünde bulundurmıştır. Ancak bence, bu büyük bir yanılğı ve hatta açık bir hatadır. Sırf ashaptan oluşu yüzünden, bir kimsenin hareket ve tavırları nasıl olur da incelenmeye tabi tutul-maz; iyi veya kötü diye nitelendirilmez. Hâlbuki bir kimsenin ashaptan oluşu, onun suç ve cezasını ağırlaştırır. Kur'ân-ı Kerim'de Resulullah'ın (s.a.a) zevceleri hakkında inen ayetlerde şöyle buyruluyor:

"Ey Peygamber'in zevceleri, sizler başka kadınlar gibi değilsiniz. Sizlerden biriniz bir günah işlerse, cezası iki kat olur."

Bu durumda kişinin derecesi her ne kadar yüksek olursa, suçu da o derecede büyük olur. O hâlde, sahabenin amellerini eleştirerek, iyi amellerde bulunanlara saygıyla tabi olmak ve kötü işlerde bulunanlardan nefretle sakınmak gerekir.

Resulullah'ın (s.a.a), "*Ashabıma dil uzatmayın.*" buyur-duğu doğrudur; ancak ashaptan kötü işler yapan bir kimseyi tenkit etmek, ashaba dil uzatmak sayılmaz. Aksi takdirde, herhangi bir kimsenin işlediği kötü bir iş hakkında bahsetmenin caiz olmaması gerekirdi. Bu ise yanlış bir fikirdir. Zira herkesin amelleri övülmeli veya kınanmalıdır.

Ebu Hüreyre'nin, Resulullah'ın (s.a.a) ashabından olduğu doğrudur; dolayısıyla biz onun bu yönünü övsek bile Muaviye'ye, Mervan'a ve onlardan daha kötüsü Busr b. Artat'a arkadaşlık ederek onların yardımcısı olduğu için de kınayıp bu kötülüğünden ötürü onu lânetleyeceğiz. Bırakın da hayır ameline karşılık mükafat gördüğü gibi, kötü ameline karşılık da cezalandırılsın. Ebu Hüreyre sahabe olarak Resul-i Ekrem'e (s.a.a) hizmette bulunmuş, birçok hadisler rivayet etmiştir, biz bunu inkâr etmiyoruz. Ancak aynı adamın neler yaptığını biliyor musunuz hiç? Eğer bilmiyor-sanız benden dinleyin:

Muaviye, oğlu Yezid için biat aldığı zaman ashabın yurdu olan Medine halkı itiraz ederek Muaviye'nin bu bidatine karşı koymak istediler. Muaviye ise bu kutlu beldenin pak inançlı insanların içine korku ve dehşet düşürerek cinayetini fiiliyata geçirmek için kendisinden daha zalim olan Busr b. Artâd adında bir habisi, o pak beldeye gönderdi. Busr, Medine'ye girerek Yezid için biat istedi. Elbette ilk önce ashap bu bidate tahammül edemeyerek ka-bul etmediler. Busr b. Artat da, Muaviye'nin emriyle Medine ahalisinden ve Resulullah'ın (s.a.a) ashabından yedi yüz kişiyi katledip üç yüz iffetli Müslüman kadını esir ederek üç gün boyunca Şam soyguncularına Resul-i Ekrem'in (s.a.a) kutlu ravzasının etrafını yağmalamayı helal gördü.

O zamanlarda, Ebu Hüreyre, Busr b. Artat'ın muavini idi. Busr b. Artat Medine'deki cinayetini bitirip Yemen'e döndüğünde Ebu Hüreyre'yi kendisine yardımcı olarak tayin etti. Böylece Ebu Hüreyre, Busr'un işlediği cinayetlere ve zulümlere yardımcı ve ortak olmuştur . Biz bunu görmezlikten gelemeyeceğiz; aksi takdirde hakka gözlerini yumanlar safında yer almış oluruz. Evet, Ebu Hüreyre'ye bu cinayetinden dolayı lânet edeceğiz.

Bir noktaya daha işaret edelim: Übeydullah b. Ziyad-ın, Muaviye tarafından Kufe'de Âl-i Resul taraftarını katledip mallarını yağmaladığı apaçık belliydi. O, meşhur sahabe Hücr b. Adiy'i arkadaşları ile birlikte Muaviye'nin yanına gönderdi. Hücr ve arkadaşlarının Peygamberin hanedanının taraftarı olduğuna ve onlara sevgi beslediklerine yine Ebu Hüreyre ve kendisi gibi dinini dinara değişenler şahitlik ettiler ve Muaviye, o seçkin sahabeyi arkadaşlarıyla birlikte çeşitli zulüm ve işkencelerle katlettirdi. Ebu Hü-reyre, Muaviye ve Übeydullah b. Ziyad'ın bu cinayet ve gaddarlığına da ortak olmuştur. Öyleyse Ebu Hüreyre'nin bu cinayetine de göz yumamayız. Bütün tarihçiler, Ebu Hüreyre'nin bu cinayetini ashaptan oluşu sebebiyle affetseler de biz affedemeyeceğiz.

Şimdi Taberî ve diğer tarihçilerin yanlışlarına işaret edelim:

Muğire b. Şu'be'yi tanımayan yoktur. O, Muaviye'ye bütün cinayetlerine yardımcı olmasının yanı sıra devamlı minberlerde Âl-i Resul'e ve özellikle Emirü'l-Müminin Ali'ye (kerremellahu veheh) haşa lânet okuyarak dil uzatmıştır. Evet, tarihçilerin bir çoğu Muğire'nin bu cinayetlerini dikkate almayıp onun sahabî olduğunu göz önünde bulundurarak adını saygıyla anmışlardır. Ancak biz, Muğire'nin sahabeden olmasını övmekle birlikte onun Muaviye ve Übeydullah b. Ziyad'a yaranmasını ve hatta Muaviye'yi, Yezid gibi bir caniyi kendisine veliaht etmeye teşvikini ve sonuçta Muaviye'nin de Muğire'nin teşvikiyle Yezid'i veliaht edip kıyamete dek sönmeyen bir ateşin alevlenmesine sebep olmasını affetmeyeceğiz. Evet, sahabeliğini övmekle birlikte tarih sayfalarında kaydolan cinayet ve işlerini göz önünde bulundurarak kınayacağız ve hatta bu çirkin ameline binaen halk içerisinde devamlı onu lânetleyeceğiz.

Bir hususa daha değinerek tarihçilerin ne derecede mü-samaha ettiklerini biraz daha izah edelim:

Cemel Savaşı'nın büyük bir olay oluşu ve ümmet-i merhumenin birlik ve beraberliğine ilk darbe olduğu herkese malumdur. Tarih bu olayı tamamıyla yazmıştır. Ama haklı ve haksız taraflar bilinmekte; bu faciaya kimlerin sebep oldukları ve bu tehlikeli işe neden giriştikleri hiç kimseye gizli değildir. Ancak üzücü nokta şu ki, tarihçiler bu olayı, haklı haksızdan, zalim mazlumdan seçilmeyecek bir şekilde nakletmişler ve hatta birçok hakikatlerin de üstünü örtmüşler, birtakım gereksiz bahaneler ve geçersiz mazeretler getirmişler, gözler önünde hakkı perde arkasına gizlemişlerdir. Ne yazık ki, tarihi yazmaktan hedef ve maksadın ne olduğunu unutmuşlar ve tarih ilminin ehemmiyetini küçümseyip tarihçiliğe büyük bir darbe vurmuşlardır.

Ancak, biz bu görmezliğin sahabî oluştan kaynaklandığını biliyoruz. Cemel savaşını meydana getirenler ashabın önde gelenleriydi. Dolayısıyla "bu işleri yapanlar ne de olsa sahabîdir" diye amelin ne olduğunu, sonucunun ne olduğunu, haklı ve haksızın kimler olduğunu beyan etmeye cüret ve cesaret etmemiş, hatta beyan etmek istememişler ve kendiliğinden adeta genel bir dokunulmazlık ve af yasası çıkarmışlardır. Oysa biz, gelecek nesillerin asıl meseleyi tamamen idrak edebilmeleri için, tarihin esas ve hakikatlerinin ortaya çıkarılmasını, kimlerin haklı ve kimlerin haksız olduğunun gösterilmesini dilerdik. Af ve görmezlikten gelmek ise kıyamete ait olup kıyamet gününün malikine has bir haktır ve tarihin böyle bir görev ve yetkisi yoktur.

Apaçık bilindiği üzere, Resulullah'ın (s.a.a) ümmeti, hoş görülmeleyen bir şekilde birçok gruplara ayrılmışlardır. Bu tefrika ise Resul-i Ekrem'in (s.a.a) emirlerine ters düşmektedir. Resulullah (s.a.a), ümmetini tefrikaya düşmekten o kadar sakındırdığı hâlde sonuç bunun aksini göstermiştir. Bunun sebebinin ne olduğu belli değil midir? Bence, bunun sebebi yine hakkın karşısında susup gerçekleri aramamaktır.

Geçmiş zamanlarda, güç ve hükümet kimin elindeyse o tarafın mazur ve hatta haklı çıkarıldığı görülmüş ve bugün de bizler o geçmiş adetleri taklit etmiş bulunmaktayız. Gördüğümüz gibi Emevî ve Abbasî saltanatı dönemlerinde bütün şairler, edipler ve hatta âlimler bile halifelerin meclislerine katılıp o ayyaşlık ve eğlence meclislerini şairlerinde büyüleyici bir dille allandıra ballandıra abartılı bir şekilde anlatmışlardır. Hatta bir kişi bile o eğlence ve ayyaşlık meclislerini kınamamıştır. Ancak on binlerce, yüz binlerce altın ve dinarı alarak kendileri de zevk u sefaya dalmışlardır.

Hem halifelerin eğlence meclisleri ve hem de edip ve şairlerin eserleri gözler önündedir; isim belirtmeye hiç gerek yoktur.

Hükümet ve kudret onları mazur göstermeseydi, âlimler ve bilginler yanında da Hurkus b. Zuhayr ile Muaviye b. Ebu Süfyan'ın bir derecede olmaları gerekirdi. Ancak Muaviye'yi kudret ve hükümeti "Emirü'l-Müminin" lakabını kazanmaya, halife ve benzeri makamlara ulaştırmıştır. Hurkus b. Zuhayr bütün âlemin lânetine ve iğneleyici sözlerine maruz kalmıştır. Ne etsin? Zavallının şevket ve hür-meti yok ki zulümlerini gizlesin.

Bu konuyu biraz daha açıklığa kavuşturalım:

Hurkus b. Zuhayr ashaptan olup bütün gazvelerde bulunduğu gibi Bedir gazvesine katılmış ve savaşmıştır. Ancak şanssızlığı yüzünden Sıffin Savaşı'nda Hz. Ali'ye (a.s) karşı isyan etmiş ve Nehrevan Savaşı'na katılarak o savaşta Harici'ler safında helâk olmuştur. Günümüz tarihçileri onu nefretle anarak sahabe olduğunu göz önünde bulundurmamışlardır. Zira Hurkus, hak imama isyan etmiş ve bir gün kadar kısa bir süre de olsa ona karşı savaşmış ve helak olarak lânet ve nefrete lâyık görülmüştür.

Muaviye ise İslâm âleminin içine dehşet ve korku düşürmüş, İslâm'da bidatler çıkarmış, kendi istek ve heveslerine uyarak Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyt'ine haşa lânetler yağdırmıştır. Resul-i Ekrem'in (s.a.a) haremindedir o hazretin pak minberine çıkarak binlerce sahabenin gözleri önünde Emirü'l-Müminin'e ve pak evlâtlarına (İmam Hasan ve İmam Hüseyin'e) haşa lânet etmiş, İslâmî hilâfeti, Kisra ve Kayser hükümdarlığına dönüştürmüştür, Sıffin savaşına sebep olarak Resulullah'ın (s.a.a) ashabından binlercesini şehit ettirmiş, Ammar b. Yasir, Veysel Karanî gibi Resulullah'ın (s.a.a) yaranını şehit etmiş, Hücr b. Adiy'i gaddarca katletmiş, Malik b. Eşter ve Muhammed b. Ebu Bekr gibi gazileri cefa ile öldürmüştür.

Diyebilirim ki, Muaviye'nin bütün mezalim ve kötü işlerini bir kenara bırakıp yalnızca Hücr b. Adiy'i niçin öldürdüğünü göz önüne alacak olursak Muaviye'nin zalim, isyankâr, fasık ve melun bir kimse olduğuna karar vermede hiç tereddüt etmeyeceğiz. Ne yazık ki, Muaviye yine de Emirü'l-Müminin diye anılmış, yaptığı onca zulümlerin üzerine perde çekilmiş ve hatta yaptığı fisk ve cinayetler de bir içtihat hatası olarak kabul edilmiş ve hata da olsa bu içtihadından dolayı sevaba lâyık görülmüştür. Ben diyo-rum ki, Resulullah'ın (s.a.a) göz nuru olan İmam Hasan b. Ali'yi zehirleyerek şehit etme hususunda sözde içtihat eden müçtehide lânetler olsun. Tüm âlemin lânet ve nefreti, Yezid gibi iğrenç bir kişiyi İslâm ümmetine musallat eden ve daha neler neler yapan müçtehidin üzerine olsun.

Ömer en-Nesefî, meşhur Akaidu'n-Nesefî adlı kitabında şöyle diyor: Muaviye'nin bütün amel ve savaşlarının içtihada dayalı olduğu söyleniyor. Biri kalkar da, Hurkus b. Zuhayr'ın amelleri neden içtihada dayandırılmıyor derse, buna cevap olarak ne derler acaba?! Bence, Hurkus'a müçtehit süsü verecek ne altın ve dinarı ve ne de kanlı kılıcı vardı. Avam arasında, "Kabile reisi olan kimse, kötü olmaz." diye meşhur bir söz vardır. Muaviye'nin kusur ve cinayetlerini Ümeyyeoğulları'nın güç ve kudreti örtmüştür. Ulema ve tarihçiler onun cinayetlerini söz konusu etmeye cesaret edememişlerdir. O zaman ve o asrın bütün eserleri sanki günümüzde örnek ve olgu gibi geçerlilik kazanmıştır.

Bu konuyu bu kadar uzatmaktan maksadım, tarihçilerin birçok konuda hakkı ispatlamak da sessiz kaldıklarını bir kez daha vurgulamaktır. İşte bu yüzden Âl-i Muhammed (a.s) tarihi bir nevi perdeler arkasında kalmış, gerektiği gibi keşfolunmamıştır.

İddiamı ispatlama için yine geçmişten örnekler zikretmeyi gerekli görüyorum.

Abbasî halifelerinden Mütevekkil adıyla anılan şahıs, bir gün Yakub b. Sukkeyt adlı bir âlimle otururken Mu'te-med ve Mu'tezz adındaki iki oğlu içeriye girdiler. Bunları gören halife, mezkur âlime hitaben, "Ey Yakub! Benim bu iki oğlum mu üstündür, yoksa Hasan'la Hüseyin?" diye sordu. Zavallı Yakub da, kalbinde olan iman ve hidayet esasınca açıkça cevabında, "Vallahi Hasan ve Hüseyin'in hizmetçisi olan Kamber bile, hem senden ve hem de oğullarından üstündür." dedi. Bu hak cevabı duyan haksız halife Mütevekkil, celladına zavallı âlimin dilini boynu arkasından çekip çıkarmasını emretti.

Böyle bir zamanda ve zor şartlar altında Âl-i Muham-med'den (a.s) nasıl bahsedilebilirdi? İşte bu yüzden hak ve hakikat, perdeler arkasında gizli kalmıştır.

Halife Mütevekkil'den bir örnek daha verelim:

Acı Kербela olayından sonra Müslümanlar İmam Hüseyin'in mübarek türbesini ziyarete giderlerdi. Zaman geçtikçe pak türbeye duyulan saygı ve ihtiram arttı; halk tarafından üzerine büyük bir bina ve kubbe de yapıldı. Bunu gören Abbasî halifesi Mütevekkil, o kubbeyi yıkmalarını emredip, Resulullah'ın (s.a.a) ümmetine ve Ehlibeyt dostlarına ziyareti yasakladı. Bir halife, kendi saltanatını sağlamlaştırmak için İslâm hükümlerine karşı küstah davranınca avam halk ne yapabilir?!

Bununla birlikte mezkur halife, halk dilinde "Muhyi's-Sünne (sünneti ihya eden) diye anılıyordu. Çünkü o zamanlarda Mütezile fırkası yaygın hâldeydi; Me'mun ve Mu'tasım da o mezhebin taraftarı idiler. Öyle ki, Mütevekkil saltanata geçince Mütezile mezhebini engelleyerek güya sünnet taraftarı oldu ve Muhyi's-Sünne lakabıyla ün kazandı. Şimdi bakın, muhyi's-sünnelerden neler çıkıyor? Sünneti ihya eden bir halife, Kербela'da İmam Hüseyin'in (a.s) pak türbesini yıkarak yerle bir eder mi? İhtimalen kendi siyaset ve dünyevî arzusuna engel çıkaracak olan kimselere karşı Müslüman birisi böyle bir cinayet işleyebilir mi?!

O tarihte, hak ve hakikatlerin karanlık engeller arkasında kaldığı görülmektedir. Acaba neden sözde Emirü'l-Mümininler, halifeler ve baş kadılar bu kadar derin uçurumlara düşmüşlerdir!!!

Âl-i Muhammed'in (a.s) tarihinin ne gibi kayıtsızlıklara uğradığını, hatta sadr-ı evvelde bile o pak sülalenin hak ve hukukunun kendi mertebesine göre değil, bilâkis sıradan ve halktan biri mertebesinde bile görülmediği konusunun açıklığa kavuşması için iddiamıza birçok olayları şahit getirmeyi gerekli gördük.

Üçüncü halifenin ölümünden sonra, Emirü'l-Müminin Ali'ye (a.s) ashabin hepsinin rica ve ısrarla hilâfeti kabul ettirmeleri ve canı gönülden hepsinin biat ettikleri herkes için açıktır. Başta Zübeyr ve Talha olmak üzere bütün büyük sahabîler ve Hicaz halkı ısrarla biat ettiler ve hilâfeti kabul ettiği şükranlarını bildirdiler. Bu biat gizli olarak yapılmadı. Bilâkis, ashabin hepsi oradaydı. Kısa bir süre sonra Cemel Savaşı'nı meydana getirdiler. Aşere-i Mübeşşere-den olduğu iddia edilen Talha ve Zübeyr hilâfet sevdasına düşerek ahit ve biatlerini derhal bozdular. Ettikleri biatin tehdit ve zorla olduğunu söyleyerek Basra halkını aldattılar. Basra halkı, Talha ve Zübeyr'in Hz. Ali'ye gönülden ve kendi istekleriyle mi, yoksa tehdit ve zorla mı biat ettiklerini araştırmak için ashaptan olan değerli bir kişiyi Medine-i Münevvere'ye gönderdiler. Zavallı sahabî birkaç hafta yol kat ettikten sonra cuma günü Medine'ye vardı.

Medine halkı Mescid-i Nebevî'de Cuma Namazı için toplanmıştı. Bu esnada Basra'dan gelen sahabî ayağa kalkarak sözüne şöyle başladı:

"Ey Resulullah'ın (s.a.a) ashabi, ey Bedir ve Rıdvan ehli, ey müminler! Talha ve Zübeyr Basra'ya gelerek Ali'ye (a.s) zorla biat ettiklerini söy-lüyorlar. Basra halkı bu meseleyi araştırmak için beni buraya gönderdiler. Acaba sizler orada hazır mıydınız? Emirü'l-Müminin Ali'ye edilen biat zorla mı, yoksa bütün müminlerin gönül rızasıyla mı gerçekleşmiştir?"

Bu soruya karşı Resulullah'ın (s.a.a) haremindedir Cuma Namazı için toplanan binlerce ashab-ı kiram sessiz kaldılar ve hakkı demeye kendilerini lâıyk görmediler. Hatta o esnada Üsâme b. Zeyd ayağa kalkarak Talha ve Zübeyr'in Ali'ye (a.s) ettiği biatin Malik Eşter'in tehdidi üzerine gerçekleştiğini söyledi.

Acaba bu ne hâldir, Üsâme b. Zeyd'i böyle bir harekete zorlayan neydi? Hz. Ali'ye bu kadar muhalif olmasının sebebi nedir? Acaba sahabeler bu kadar açık olan hakkın gizli kalmasına nasıl razı oldular? Niçin ümmet-i merhume arasında nifak ve tefrikaya müsaade ettiler?

Hz. Ali'nin (a.s) Ehlibeyt'ten olmayıp, sıradan halktan iman etmiş bir kişi olduğunu farz edelim. Müslümanın Müslüman üzerinde hiç hakkı yok mudur? Bu olay, sahabe asrında bile Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyt'inin hak ve hukukunun tehlikeye düştüğünü gösteriyor. Bunu ispatlamaya gerek görmüyoruz, zira olayın kendisi o asrın durumunu gözler önüne sermektedir.

Buraya kadar örnek verdiğim olaylardan, İslâm tarihinin ilk dönemlerinde ve eski âlimlerin zamanlarında birçok etkenler sonucunda Âl-i Muhammed'in (a.s) tarihinin hiç önemsenmediği ve o pak sülalenin tarih ve hayatlarından gereği kadar bahsedilmediği açıkça anlaşılmaktadır. Böylece bu iddiamızın da ispatlandığını sanırım.

Yüce Allah'ın lütuf ve inayetiyle yazdığım bu kitapta sadece Âl-i Muhammed'in (a.s) tarihinden bahsetmeyi amaç edinmiş bulunmaktayım. Yüce Allah'ın ikram ve yardımıyla, pak Ehlîbeyt'in tarihlerini, başlarından geçen olayları, özellikle kendi dönemlerinde maruz kaldıkları haksızlık, cefâ, zulüm ve eziyetleri, ümmetten çektikleri zulüm ve kederleri ve risalet hanedanının hak ve hukukunun nasıl çiğnendiğini tam bir hakkaniyet ve dikkatle gözler önüne sergilemeye çalışacağım. Kaydettiğim hadiselerde, yazdığım konularda taklit ve taassubu bir kenara bırakarak, hak ve hakikatin ne olduğunu göstereceğim.

Resulullah'ın (s.a.a) ümmetinin Şia ve Ehlisünnet olmak üzere iki fırkaya ayrıldığı herkesçe malumdur. Şîiler, Âl-i Muhammed'in (a.s) tarihine önem vermektedirler. Sünnîler ise diğerlerine nazaran ihmalkârlık göstermişlerdir. Dolayısıyla bu kardeşlerin, bu konu dışında birbirlerinden fark ve imtiyazı yoktur. Bendeniz bu iki kardeş arasında ayrılık ve tefrikaya sebep olacak bir şeyin bulunmadığını idrak ederek o çirkin ve uğursuz ayrılığa düşmesinler diye her iki aziz ve değerli kardeşlerin arasında duruyor, her ikisine el uzatıp onları bir ittihat ve vahdet noktasına götürmeye çalışıyorum.

Ümmetin vahdeti söz konusuysa, bu ancak Resululla-h'nin (s.a.a) Ehlîbeyti çerçevesinde düşünülebilir. Çünkü Resulullah'ın (s.a.a) ümmeti, o hazretin Ehlîbeyt'i hususun-da tefrikaya düşmüşlerdir ve dolayısıyla yine bu kutlu sülalenin etrafında birleşmeleri gerekir. Zira her organ kırıldığı yerden bağlanmalı.

Müslüman kardeşlerimin taklit ve taassuptan, ifrat ve tefritten uzak olan bu tarih çalışmamı seve seve okuyarak hak ve hakikati idrak etmelerini ümit ederim. Tevfik ve hidayeti veren ancak Allah Teala'dır.

Zengezorlu Kadı Behlül BEHCET

* * *

Şimdi sırayla Ehlîbeyt'in (a.s) tarihine başlıyorum. Ancak ne var ki, Âl-i Muhammed'den (a.s) maksadım sadece yüce "Âl-i Aba" adıyla meşhur olan Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalib ve Resulullah'ın (s.a.a) göz nuru ve yadigarı Fatımatü'z-Zehra (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) ve bu değerli zatın evlâtları olan on bir imamdır. Onların hayat ve tarihlerini, hak ve hukukunu ve uğradıkları felaketleri ciddi bir lisan ile açıklayıp sorgulayacağım. Buna binaen, teberrüken Resulullah'ın (s.a.a) Ehlîbeyti'nin en önde geleni ve Âl-i Muhammed'in (a.s) en kerametlisi olan Emirü'l-Müminin Hz. Ali'den (a.s) başlıyorum.

RESULULLAH'IN (s.a.a) VASİSİ

ALİYYÜ'L-MURTAZA

(Allah'ın selâmı ona ve tüm evlâtlarına olsun)

Yüce Allah, insanlık âlemini yarattığı andan itibaren insanoğlunu hak ve hidayet yoluna davet etmek için devamlı ve defalarca aynı beşerin kendi nesli ve evlâtlarından, birçok davetçi ve hidayetçi görevlendirmiş ve sayılarında sadece tahmin yürütülen büyük peygamberler ve değerli resuller göndermiştir ve bunların hepsi kendi zamanlarında âlemlerin Rabbinin emrine göre ilâhî buyruğu kendi ümmetlerine tebliğ ve talim etmişlerdir. Bu yüce peygamberlerin (a.s) bazıları bazılarına oranla

daha üstün, daha değerli ve bazıları da ululazm makamına sahip idiler. Ancak hepsinin ikrar ve teslimi üzerine, onların en üstünü ve kerametlisi peygamberlerin hatemi olan Muhammed Mustafa'dır (s.a.a). Buna bütün Müslümanların yakini olduğu gibi Resulullah'ın (s.a.a) ümmeti arasında da Resu-lullah'tan (s.a.a) sonra Ali b. Ebutalib'in de, ümmetin en üstünü ve kerametlisi olduğuna herkesin yakini olmalı ve buna ikrar etmelidir.

Evet, bu bir iddiadır; hem de şer'î ve dinî bir iddiadır, yani İslâmî hükümlerle ilintilidir. İslâmî bir hükmü iddia ve ispat etmek için, hiç kimsenin inkâr edemeyeceği genel kanun ve kurallar vazedilmiştir. Hem iddiada bulunan ve hem de aleyhine iddiada bulunulan şahıslar bu kanunlara uymak zorundadırlar. Bu kanunlar umumî ve değişmez olmaları hasebiyle İslâmî mezheplerin ileri gelenleri genel olarak bunlara itiraz etmeksizin gelip geçmişlerdir. Acaba o ilke ve kanunlar nelerdir?

İslâm hükümlerinden herhangi birisini iddia eden kimse, bu iddiasını delille ispatlamak zorundadır. Elbette ki, delilsiz dava ispatlanamaz. İslâmî hükümlerde kabul edilen iki delil vardır ve onlar akıl ve nakilden ibarettirler. Ancak bu ikisi arasındaki tek fark şudur ki, naklî delil olmazsa, İslâmî hükümlerden hiçbirisi ispatlanamaz. Naklî delille ispatlanan bir hükmün ispatında, naklî delilin aklî delille uyum sağlamasına pek fazla gerek yoktur.

İmam Ali'nin (a.s) bütün İslâm ümmetinden üstün ve önde olduğunu iddia ederken, görüş alış veriş ve sorgulama kanununa göre hem aklî ve hem de naklî deliller getirmek zorundayız.

Şimdilik kısa olarak aklî delillere değinerek biraz da naklî deliller üzerinde duracağız.

Kâinatın ilk önce varlık ve yokluk olmak üzere iki isimle anıldığına akıl da şahadet ediyor. Elbette akıl, varlığın üstünlüğüne şahittir, yokluğun değil. Varlık canlı ve cansız olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır. Yine akıl, canlı varlığın üstünlük ve rüchanlığına hükmetmektedir. Canlı varlık da hassas ve gayr-i hassas olmak üzere ikiye ayrılır, ancak hassasın daha üstün olduğuna akıl tanıktır. Hassas da akl-eden ve akledemeyen olmak üzere ikiye ayrılır ve elbette akıl eden daha üstündür. Akleden de bilgili ve bilgisiz diye ikiye ayrılmaktadır ve elbette akıl, bilginin daha üstün olduğuna hükmetmede tereddüt etmez. Bununla birlikte akıl kendiliğinden gerçekleşen tecrübe ve kanaatlere dayanarak Peygamberden sonra ilimde ümmet arasında Hz. Ali'nin (a.s) eşsiz olduğuna hükmetmektedir. Böylece ümmetin en üstünü Emirü'l-Müminin Hz. Ali'dir. Fazilet sebeplerinden biri ilimdir ve o da Ali'de (a.s) mevcuttur.

İnsana fazilet getiren diğer sebeplere de bir göz atalım. Zira fazilet, sebep ve belirtileriyle var olduğuna hükmedilen bir sıfattır. Bu sebep ve belirtilere sahip olan kimsenin faziletli ve üstün olduğuna hükmedilir. Aksi takdirde, faziletin tek başına bir varlığı söz konusu olmaz. Faziletin sebep ve belirtilerinden biri de bağış ve ihsandır. Akıl bağışın zulümden iyi olduğuna tanıklık eder. Fazilet sebeplerinden bir diğeri de cesaret ve kahramanlıktır. Genel menfaati olan bir özelliğin iyi olduğuna akıl tanıklık eder. Dolayısıyla akıl kendi tecrübe ve müşahedelerine dayanarak Emirü'l-Müminin Ali'nin (a.s) ümmet arasında eşi ve benzeri olmayan bir şekilde herkesten çok bağışta bulunduğunu ve daha cesaretlisi olduğunu ispatlamaktadır. Bu durumda şüphesiz Hz. Ali'nin (a.s) herkesten daha üstün ve faziletli olduğuna hükmeder. Aklî delil olarak bu kadarıyla yetiniyoruz.

Şimdi naklî delillere gelem. Naklî delillerin en önemlisi ümmetin genelinin kayıtsız şartsız kabul etmek zorunda olduğu Kur'ân-ı Kerim'dir. Daha sonra da rivayet silsilesiyle Resulullah'tan (s.a.a) nakledildiğinde halkın şüphe edemeyeceği sahih hadis-i şeriflerdir.

Resulullah'tan (s.a.a) nakledildiğinde tereddüt ve şüphe edilmeyen hadislerin, şer'î bir hükmü ispatlamada Kur'-ân-ı Kerim derecesinde olduğunu bütün ümmet-i Muhammed kabul etmektedir. Ancak şu noktaya dikkat edilmelidir ki, nakledilen hadis-i şeriflerin sahih olup olmamalarında birçok görüş farklılıkları vardır. Bu konuda yüzlerce önemli eserler ve binlerce ciltleri ihtiva eden kitaplar yazıldığı hâlde yine birçok sahte ve uydurulmuş sözlerin hadis adına ortaya atılıp ne gibi acı fitnelere yol açtığı apaçık bellidir.

Hadis rivayet etmek konusunda Ehlisünnet ile Şia âlimleri arasında hiçbir fark yok denecek kadar azdır. Zira her iki fırka da ravinin adil olması gerektiğinde ittifak etmişlerdir. Ancak, Ehlisünnet âlimlerine göre, ashabın hepsi adil olup rivayetleri sahihtir. Ama Şia âlimleri, ashabın bazısının adil olmadığına inanarak, onların rivayetlerini muteber bilmemektedirler.

Evet, iki fırka arasındaki bu fark küçük olmasına rağmen çok önemlidir. Zira Resulullah'ın (s.a.a) hadisleri biz ümmete ashab vasıtasıyla ulaşmıştır. Ashabın adil olması bir rivayetin en önemli şartıdır.

Bu eserin hakir yazarı bendeniz, Ehlisünnet âlimlerinden olmama rağmen ashaptan birçoklarının kesinlikle adil olmadığı kanaatindeyim. Elbette, sadece ashaptan olmak adil olmayı gerektirmez. Örnek olarak aşağıdaki noktalara dikkat ediniz:

Ehlisünnet âlimleri, sahabeden olan Muğire b. Şu'be'nin rivayetini kabul ederek onun adaletini tasdik etmişlerdir. Ancak şunu bilmek gerekir ki, adaletin, zihnimizin dışında bir mahiyeti yoktur. Ancak birçok belirti ve emarelerle onun var veya yok olduğuna hükmedilmektedir.

Elbette, İslâm'ın sabit hükümlerine muhalif olan kimsenin, kim olursa olsun adil olmadığına hükmedilir. Ehlisünnet âlimlerinin şahitlerin cerh ve tadili konusundaki görüşleri hiç kimseye gizli değildir.

Muğire'nin Adalet veya Fıskını İspatlayan Deliller

Muğire b. Şu'be'nin, ikinci halife döneminde Basra valisi olduğunu bütün tarihçiler bilmektedirler. Amiroğulları kabilesinden Ümm-ü Cemil adındaki bir dul kadınla zina etmişti ve bunu dört sahabî gözleriyle görmüşlerdi. O dört kişi şunlardı: Eba Bekre, Nafi, Şibl ve Ziyad. İlk üçü, tamamıyla bu konuya şahadet ettiler, ancak Ziyad'ın verdiği ifadenin muğlak olması nedeniyle recm hükmü verilmedi.

Bu örnekten Muğire'nin zinaya mürtekip olduğu ve halifenin huzurunda, meselenin recmine hükmedilme derecesine vardığı anlaşılmaktadır. Bu olaya, bütün tarih kitaplarında, özellikle Fetretü'l-İslâm ve İbn-i Ebi'l-Hadid'in kitabında rastlanmaktadır. Böyle büyük günahlara mürtekip olan bir kimsenin şahadetinin kabul olunmadığı gibi, rivayet ettiği hadislerin de muteber olmayacağına inanmak gerekir.

Herkesin bildiği gibi, Muğire Kufe valisi iken minberde Emirü'l-Müminin Ali'ye (a.s) haşa lânet ederdi; hatta Fetretü'l-İslâm kitabının yazarı, Şafiî fakihlerin ileri gelenlerinden olan İbn-i Ebi'l-Hadid'den şöyle nakleder:

Muğire b. Şu'be, camide büyük sahabî Said b. Zeyd'in huzurunda Emirü'l-Müminin Ali'ye (a.s) ve o hazretin değerli evlâtlarına haşa lânet etmiş, çirkin sözler söylemiş ve bunun üzerine Said b. Zeyd ağlayarak camiden dışarı çıkmıştır.

Bu cinayeti Ebu-l Ferec-i İsfahani, Ağani de kitabında, yine İbn-i Ebi'l-Hadid, Nehcü'l-Belâğa şerhinde, rivayet silsilesiyle ispatlamıştır. Ayrıca Fetretü'l-İslâm kitabının sahibi, Hücr b. Adiy'nin şahadetini zikrederken aşağıdaki hususu şöyle beyan etmektedir:

Kufe valisi olan Muğire b. Şu'be, Muaviye'nin emriyle devamlı minberde İmam Ali'ye (a.s) ve o hazretin evlâtlarına lânet okurdu. Bir gün yine bu çirkin hareketini tekrarlarlarken Hücr b. Adiy yerinden kalkarak taşla Muğire'nin başını yaralamıştır. Bu olay Hücr'un, Muaviye tarafından zulüm ve gaddarca şehit edilmesine sebep oldu.

Bu olaylardan Muğire'nin Hz. Ali'ye (a.s) sebbettiği anlaşılmaktadır. Oysa Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:

"Her kim Ali'ye sebbederse, bana sebbetmiştir ve bana sebbeden de Allah'a sebbetmiş olur."

Binaenaleyh, Şihabuddin Alusî, kendi tefsirinde, "Ali b. Ebutalib'e hayatında ve ölümünden sonra sebbetmeye cesaret eden, kâfir olur." demiştir.

Yine Allâme Dimyerî, Hayatu'l-Heyevan adlı kitabında, Hâce Kunduzî ise Yenabiu'l-Mevedde adlı kitabında bunu ispatlamışlardır. Kısacası, Muğire b. Şu'be bu suçunda küfr derecesine varmıştır. Bu durumda, hadis rivayet etme liyakatine sahip değildir ve onun rivayeti sahih kabul edilemez...

Ebu Hüreyre ed-Dusî

Ebu Hüreyre, Resulullah'ın (s.a.a) ashabından olup Hayber'in fethedildiği sene iman ederek Müslüman olmuştur. Bir işi olmadığından devamlı Resulullah'ın (s.a.a) yanındaydı. Dolayısıyla, Resul-i Ekrem (s.a.a), Ebu Hüreyre'nin bütün sırlarını bildiğinden ona hitaben, "*Ey Eba Hü-reyre! Muhabbetinin artması için bizi ziyarete geç gel (çabuk çabuk gelme).*" diye buyurmuştur.

Buradan, Ebu Hüreyre'nin Peygamber'e (s.a.a) karşı muhabbetsiz olduğu anlaşılmaktadır. Bundan maksadım bu hususu ispatlamak değildir. Evet, ashap içerisinde en çok Ebu Hüreyre rivayet etmiştir ve Ehlisünnet'e göre onun rivayetleri muteberdir...

Ancak, ben Ehlisünnet âlimlerine intisap edilen bir kişi olarak Ebu Hüreyre'nin mürtekip olduğu bazı suçların onun adaletiyle uyum sağlamadığı kanaatindeyim. Burada birkaç noktaya değinmek zorundayım:

Sahih senetlerle Resulullah'ın (s.a.a) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İlk olarak ümmetimi Ümeyyeoğulları'ndan bir kişi bozacaktır."

Ebu Hüreyre bu bozukluğu Muaviye'de bulduğu hâlde daima o zalimin tarafında olup Hz. Ali'nin haklarını bilmesine rağmen yine de ondan yüz çevirmiştir. Zulüm ile adaletin bir arada toplanmayacağı apaçık bellidir. O hâlde Ebu Hüreyre adaletli bir kimse olamaz.

Başka Bir Delil

Muaviye, Yezid için biat alırken Hicaz, özellikle Medine-i Münevvere'de yaşayan sahabeler bu hıyanet ve cinayete itiraz ederek biat etmekten çekinip hakkı ihya etmeye çalışmışlardır. Muaviye, Medine halkını korkutmak amacıyla meşhur cani Busr b. Artad'ı Medine'ye gönderdi. Busr da Resulullah'ın (s.a.a) ashabından yedi yüz kişiyi öldürerek üç yüzü aşkın Müslüman kadını esir edip yüz, el, ayak ve göğüslerini açtırarak çarşıda cariye diye sattırdı.

Bu faciayı büyük Ehlisünnet âlimlerinden Ebu'l-Ferec b. Cevzî, "Ağani" adlı kitabında, İbn-i Abdurabbih, "Ik-du'l-Ferid" adlı kitabında ve Cahiz "el-Beyan ve't-Tebyin" adlı kitabında naklettikleri gibi, diğer İslâm tarihi kitaplarında da yazılmıştır. İbn-i Haldun, Fetretü'l-İslâm, İbn-i Hullekan, Tarih-i Taberî, İbn-i Ebi'l-Hadid, Allâme Aynî ve Allâme Dimyerî de bu acı olaya şahadet etmişlerdir.

Yukarıdaki tarihlerin hepsi Ebu Hüreyre'nin, Busr b. Artâd'ın yaptığı zulümlere ortak olduğunu ispat etmektedir. Busr b. Artâd, Medine'de işini bitirdikten sonra Ebu Hüreyre'yi Medine'de kendi yerine oturtturarak Muaviye'nin emriyle Yemen veya Mekke-i Mükerreme'ye hareket etmiştir.

Gördüğünüz gibi Ebu Hüreyre, sahabeden olmasına rağmen Resulullah'ın (s.a.a) yerine Muaviye ve Busr b. Artâd'ın yanında yer alarak Medine halkını korkutmuştur. Hâlbuki Resulullah (s.a.a) kendi hadisinde, "*Medine halkını korkutan kimseyi Allah korkutsun, Allah ona lânet etsin. Medine halkını korkutanın hiçbir ameli kabul olunmaz.*" buyurmuştur.

Ebu Hüreyre, Busr b. Artâd'ın yanında yer almasıyla Medine halkını korkutanlara yardım etmiş ve yaptıkları zulümlere ortak olmuştur. Böylece Ebu Hüreyre'nin adil ve rivayetinin sahih olmadığını ispatlamış oluyorum.

Ebu Hüreyre der ki:

"Ali'nin arkasında namaz kılmak daha üstündür, ancak Muaviye'nin sofrası daha yağlıdır."

Görüldüğü gibi Ebu Hüreyre, Ali'nin (a.s) hak üzere ve Muaviye'nin de yağlı sofrasıyla birlikte batıl üzere olduğunu itiraf etmesine rağmen yine de batıl tarafını seçmiştir. Böyle hareketler de onun adaletiyle çelişmektedir.

Yukarıdakilerden maksadımız şudur: Genel olarak sa-habî olmak bir kimsenin rivayetinin kabul edilmesinin ölçüsü olamaz. Bilâkis, birçok kimseler vardır ki, sahabî oldukları hâlde hak ve hakikatle bağdaşmayan birtakım cinayetler işlemişlerdir.

[KUR'ÂN'DA HZ. ALİ'NİN -A.S- FAZİLETİ]

Daha önce de dediğimiz gibi, ilk naklî delil Kur'ân-ı Kerim ve ikinci naklî delil de Resulullah'ın (s.a.a) hadisleridir. Kur'ân-ı Kerim'de Emirü'l-Müminin Ali'nin (a.s) üstünlüğünü açıklayan birçok açık ayetlerden burada sadece ikisine değineceğiz:

1. Ayet [Tathir Ayeti]

"Gerçekten Allah, sadece siz Ehlibeyt'ten kiri (günah ve çirkinliği) gidermek ve sizi tertemiz kılmak ister."

(Ahzâb, 33)

Tüm Ümmet-i Muhammedî, bu ayetin beş kişi olan Âl-i Aba hakkında nazil olup, onlardan birinin de Emirü'l-Müminin Ali'nin (a.s) olduğunda ittifak etmişlerdir.

Şimdi mezkur ayetin nasıl Hz. Ali'nin (a.s) faziletine delil olduğuna bir bakalım? Masumluk, insanoğlunda benzeri bulunmayan bir üstünlük ve yüce bir makamdır. Meleklerde olan masumluk insan oğlunda bulunan masumluğun aksine, yaratılış hasebiyle var olduğu için fazla önemli sayılmaz. Mezkur ayet, içlerinde Hz. Ali'nin (a.s) de bulunduğu beş kişiden oluşan Âl-i Aba'nın masum olduğunu açık bir şekilde ispatlamaktadır. Çünkü ayet-i kerime Âl-i Aba'nın günah işledikten sonra affedileceklerini değil de, bilâkis, ilk baştan bütün çirkinlik ve günahlardan uzak olduklarını vurgulamaktadır. Bu da bu beş üstün şahıs dışında hiç kimse için söz konusu olmayan bir fazilet ve üstünlüktür.

Bakalım İslâm ümmeti arasında Âl-i Aba dışında bu yüksek makama erişen başka birisi var mıdır? Elbette ki böyle birisi yoktur. Böyle bir makama ulaşan bir kimsenin olduğunu iddia eden varsa, bunu ya aklî veya naklî delille (ayet ve hadis) kanıtlamalıdır. Daha önce aklî delille Müslümanların arasında Emirü'l-Müminin Ali'nin (a.s) herkesten daha faziletli ve daha üstün olduğunu ispat ettik. Delilin de kendi ifade ettiği şeyden ayrılmayacağı aklî delillerle ispatlanmış bir konudur. Naklî delille gelince; yine daha önce masumluk ve taharetin Resulullah'ın (s.a.a) ümmeti arasında Resul-i Ekrem'den (s.a.a) sonra o hazretin Ehlibeyti olan Ali, Fatıma ve onların iki evlâdı Hasan ve Hüseyin'e (hepsine selâm olsun) has bir özellik olduğunu ispatladık.

2. Ayet [Meveddet Ayeti]

"De ki: Sizden, tebliğime karşılık bir ücret istemiyorum; istediğim, ancak yakınlarıma sev-gidir."

(Şurâ, 23)

Bütün İslâm âlimleri Allah Tebarek ve Teala'nın bu ayet-i kerimede Resulullah'a (s.a.a) peygamberlik hizmetine, yakınlarına sevgiden başka bir karşılık istemediğini söylemesini emrettiği ve yine Resulullah'ın yakınlarına sevgi ve muhabbetin, her bir Müslüman için en önemli bir fariza olduğu hususunda ittifak etmişlerdir. Hakeza, Resu-lullah'ın (s.a.a) yakınlarının sadece Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'in olduğunda da görüş birliği içerisinde olduklarıdır. Muhabbet ve sevgisi müminlerin en önemli dinî amellerinden biri sayılan kişi, elbette ümmetin en üstün ve en faziletli olacaktır. Zira ümmetten hiç kimseyi sevmenin Emirü'l-Müminin Ali'ye (a.s) farz olmayışı, bilâkis, ayet-i kerime gereğince Hz. Ali'nin (a.s) muhabbet ve sevgisinin herkese farz olması, onun bütün ümmetten üstün olduğunu gösterir.

Kur'ân-ı Kerim'de, Emirü'l-Müminin Ali'nin (a.s) üstünlüğünü açık veya dolaylı bir şekilde ispatlayan birçok ayet vardır ki, biz burada onlara değinmeyi gerekli görmedik. Zira yukarıdaki iki ayetten birisi bile, iddiamızı ispatlamak için yeterlidir.

[HADİSLERDE HZ. ALİ'NİN -A.S- FAZİLETİ]

Gelelim Hz. Ali'nin (a.s) faziletini ve bütün ümmetten üstünlüğünü açıklayan hadis-i şeriflere. Ancak biz burada bu hususu ifade eden Resulullah'ın (s.a.a) hadislerinin hepsine değinmeyeceğiz, onlardan sadece birkaçını zikretmekle yetineceğiz. Zira bu konudaki hadisler birkaç cildi kaplayacak kadar çoktur. Ancak burada beyan edeceğimiz hadisler, bütün İslâm ümmetince kabul edilen, hiçbir şekilde inkâr ve tevil edilemeyecek, bilâkis bütün Şiâ ve Ehlisünnet âlimlerinin, tüm İslâm mezhep ve fırkalarının hüccet bildiği nebevî hadislerdir.

Sekaleyn Hadisi

Bütün raviler ve bilhassa muteber Ehlisünnet kaynaklarından Sahih-i Buharî, Sahih-i Müslim ve hakeza Ah-med b. Hambel ve Malik b. Enes bu hadisi nakletmiş ve sahih olduğunu ifade etmişlerdir. Burada rivayet silsilesine değinmeden hadisin içeriğini zikretmeyi uygun görüyorum:

Resulullah şöyle buyurmuştur:

"Ben sizin aranızda iki büyük, değerli ve muteber şey bırakıyorum ki, siz ümmet olarak o iki şeye sarılacak olursanız, benden sonra dalaletle düşmezsiniz, onlardan birisi Allah Tebarek ve Tea-la'nın kullarına gönderdiği sağlam bir ip olan yüce Kur'ân ve diğeri de benim Ehlîbeytim, itretimdir. Bu ikisi (Kur'ân ve Resulullah'ın Ehlîbeyt'i) havuzda bana ulaşıncaya kadar birbirlerinden ayrılmazlar. Aranızda bıraktığım iki değerli ve aziz şeyi nasıl gözettiğinize bakacağım."

Yine bütün ümmet Resulullah'ın (s.a.a) bıraktığı iki değerli emanetten birisi olan itretinin sadece Emirü'l-Mü-minin Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin olduğunda ittifak etmiştir. Çünkü bu hadisi rivayet eden İbn-i Habban şöyle diyor: Ben bu hadis hakkında Mesruf'la birlikte gidip Zeyd b. Erkam'dan Resulullah'ın pak zevcelerinin de itretin kapsamına girip girmediğini sorduk. O, "*Hayır, itretin içine girmez; (zira) birisi eşini boşadığı zaman zevcesinin, babasının itretine girdiğini görmüyor musunuz?*" diye cevap verdi.

Bu hadis-i şerif Hz. Ali'nin (a.s) üstünlüğünü nasıl ispatlamaktadır. Evet, akıllı bir kişi önemli bir yolculuğa çıkarken kendisine ait olan şeylerin en önemlisini vasiyet ve emanet eder. Resulullah (s.a.a) da irtihal vaktinin -yaklaş-tığını- hissettiğinden olacak ki, Kur'ân-ı Kerim ve Ehlîbeyti olan iki değerli ve önemli şeyi ümmetine emanet etmiştir.

Burada dikkat edilmesi gereken şey şudur: Acaba Re-sulullah (s.a.a) bu işi kendi isteği üzere mi, yoksa Allah Teala'nın emriyle mi yapmıştır? Elbette Resulullah (s.a.a) kendi nefsinden bir şey söylemez, bilâkis Allah'ın emriyle yapmıştır bu işi. Acaba yüce Allah ve Resulü her şeyden daha üstün, aziz ve değerli olan bir şeyi mi emanet bıraktı, yoksa emanet bıraktığı şeyin pek fazla değer ve

önemi yok muydu? Elbette Resulullah (s.a.a) çok üstün ve değerli bir şeyi emanet ve vasiyet etmiştir. Bu durumda ancak iki şey değer taşımaktadır ve o da ancak ve ancak Kur'ân-ı Kerim ve Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyti'dir. O hâlde bu ikisi Re-sulullah'tan (s.a.a) sonra ümmet arasında bırakılan şeylerin en değerlisi ve en üstünüdür.

Mezkur hadis, bu iki emanetin kıyamete kadar birbirlerinden ayrılmayacaklarını açık bir şekilde ifade etmektedir. Yani Allah'ın kelâmının olduğu yerde Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyt ve itretinin itaati de olacak ve Ehlibeyt'in sevgisinin olmadığı yerde de hiç şüphesiz Allah'ın kelâmının saygınlığı da olmayacaktır.

Örneğin, Emirü'l-Müminin Ali'ye (a.s) isyan eden ve kendisi gibi birçok azgınları etrafına toplayarak büyük fesatlar çıkaran Muaviye b. Ebu Süfyan, Siffin'de mağlup duruma düşünce Kur'ân-ı Kerim'i mızrakların ucuna geçirerek Emirü'l-Müminin Ali'nin (a.s) taraftarlarına göstermiş ve "Biz, sizleri Allah'ın kelâmı olan Kur'ân'a davet ediyoruz." demiştir.

Zavallı sefiller Resulullah'ın (s.a.a) itretini terk etmekle Kur'ân'a sarılmanın -imkânsız denilecek kadar- çok zor olduğunu unutmışlardır. Resulullah (s.a.a), "*(Bu ikisi) kıyamete kadar birbirinden ayrılmazlar.*" buyurmasına rağmen Siffin'de Ali'ye, Hasan ve Hüseyin'e kılıç çektikleri hâlde Kur'ân-ı Kerim'e saygı duyduklarını iddia etmeleri gerçekten şaşılacak bir durumdur!

Bundan daha kötüsü Muaviye'nin o kadar cinayet, hıyanet, zulüm ve hatta defalarca, insanı dinden çıkaran şeyleri hiç çekinmeden işlemesini birtakım saçma mazeretler getirerek örtmeye çalışan ve onu hayırla anan din adamlarının davranışlarıdır. Evet, Muaviye kendi dünyasını kazanmak için o cinayetleri işledi; ama bu açık hakkı inkâr etmeye çalışan hocalara ne diyelim!

Gadir-i Hum Hadisi

Resul-i Ekrem (s.a.a) şöyle buyurmuştur:

"Ben kimin mevlâsıysam, Ali de onun Mevlâ-sıdır. Allah'ım! Onu seveni sev ve ona düşman olana düşman ol."

Bu hadis-i şerifin sahih olduğunu bütün İslâm ümmeti, Şiâ ve Ehli-sünnet âlimleri ikrar etmişlerdir.

Resulullah (s.a.a) Veda Haccı'ndan dönerken adir-i Hum denilen bir yerde konaklayarak hitap edeceği topluluğun sayısının çok fazla oluşu ve hem de o topluma emredeceği konunun çok önem taşımasından olacak ki, develerin mahfesinden kendisi için bir minber hazırlamalarını emretti; Resulullah (s.a.a), emri üzerine hazırlanan minbere çıkarak mezkur hadisi buyurdular. Bu hadisin açıklaması ise şöyledir:

"Ben kimin mevlâsı isem ve hakkında tasarrufta bulunmaya kendisinden daha evlâysam, Ali de onun mevlâ-sıdır ve hakkında tasarrufta bulunmaya kendisinden daha evlâdır. Allah'ım! Ali'yi seveni sen de sev ve onun velisi ol, Ali'nin düşmanına düşman ol."

Bu hadisi, Gadir-i Hum'da Resulullah'tan (s.a.a) işittiğine ikrar eden ashâbın ileri gelenlerinin isimlerini burada zikretmeyi uygun görüyorum:

Huzeyme b. Sabit, Sehl b. Sad, Adiy b. Hatem, Akabe b. Amir, Ebu Eyyub-i Ensari, Ebu Ye'la Ensari, Ebu Haysem b. Teyhan, Abdullah b. Sabit, Nu'man b. Eclan-i Ensarî, Sabit b. Vediatu'l-Ensari, Ebu Fezzale el-Ensarî, Abdurrahman b. Abdurabb, Cüneyde b. Cenda, Zeyd b. Erkam, Zeyd b. Şerahil, Cabir b. Abdullah, Abdullah b. Abbas, Ebu Said-i Hudri, Ebuzer, Cübeyr b. Metam, Hu-zeyfe b. Yeman, Huzeyfe b. Useyd, Selman-i Farsi ve başkaları.

Allâme Esiruddin, "Usdu'l-Gabe" adlı kitapta, c.3, s. 307'de bu büyük sahabelerin mezkur hadisi aynen rivayet ettiklerini teyit etmektedir. Yine aynı kitapta, c.3. s.21; c.1, s.308; c.8, s.283; c.3, s.274'de

bu konuyu doğrulamaktadır. Ayrıca Halebi'nin Siret kitabının 3. cildinde, Yenabiu'l-Mevedde'de, s.40'da ve es-Sevaiku'l-Muhrika'da da bu hadisi yukarıda ismi geçen sahabelerin rivayet ettikleri teyit edilmektedir. Bu hadis-i şerifi Sihah kitaplarının hepsi, özellikle Sahih-i Müslim, Nesaî, Tirmizî, İbn-i Mâce, Ah-med b. Hambel, Hâkim ve diğerleri rivayet etmişlerdir. Bu hadis-i şerifi birazcık açıklayalım:

Acaba Resulullah (s.a.a) bu önemli işi kendi nefsinden mi, yoksa Allah Teala'nın emriyle mi yapmıştır. Resulullah (s.a.a), Allah'ın emri olmaksızın hiçbir işe girişmediğine göre bu işi de Allah'ın emriyle yapmıştır elbette. Acaba Allah Teala ve Resulü bu işi bir hikmet üzere mi yapmışlardır, yoksa bunun hiçbir hikmeti yok muydu? Allah'ın bütün hükümlerinin bir hikmet ve hedefe dayandığında şüphe yoktur, dolayısıyla bu iş de önemli bir hikmet üzere yapılmıştır. O hâlde bu işin hikmeti ne olabilir?

Bu hikmeti sadece Emirü'l-Müminin Ali'nin (a.s) sevgi ve muhabbetiyle sınırlandırmak istersek, hiç de gerçekçi olmaz. Çünkü Allah tarafından Ali'yi (a.s) sevmenin farz olduğu Kur'ân-ı Kerim'de "De ki: Sizden, tebliğime karşılık bir ücret istemiyorum, istediğim, ancak yakınlarıma sevgidir." ayet-i şerifiyle net bir şekilde ifade edilmiştir ve bu ayetin açıklamasıyla ilgili olarak Resulullah (s.a.a) birçok hadis irat etmiştir. İşte bu hadisler ışığında Ali'yi sevmenin farz oluşu herkesçe bilinmekteydi. Ancak bu hadis-i şerif sevgiden başka bir şey için de buyu-rulmuştur.

Evet hadisin akışından, Resulullah'ın, ümmeti üzerinde velâyeti olduğu her konuda Ali'nin de velâyeti olduğu anlaşılmaktadır. Zira Resulullah'ın (s.a.a) hadisin başında, "*Acaba ben müminlere canlarına ve mallarına oranla kendilerinden daha üstün değil miyim?*" ve hadisin sonunda da, "*Ben kimin velisiysem, Ali de onun velisidir.*" şeklindeki sözlerinden, Resulullah'ın (s.a.a) bu hadisten maksadının, kendisinin veli olduğu şahıslara Ali'nin de veli olduğunu açıklamaktan başka bir şey olmadığı anlaşılmaktadır. Bu hadis hakkında biraz da hilâfet olayını ele alırken bahsedeceğiz.

Menzilet Hadisi

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:

"Ey Ali! Sen bana oranla, Harun'un Musa'ya olan mesabesinde sin. Ancak benden sonra peygamber yoktur."

Bu hadis-i şerif de bütün İslâm ümmeti tarafından ikrar ve kabul edilmiştir. Bütün raviler bu hadisi hiç tereddüt etmeden rivayet etmişlerdir. Sahih-i Buharî, Sahih-i Müslim, Tirmizî, Hâkim, Nesaî, İbn-i Mâce ve özellikle Şîh âlimler ve Sünnî fakihler kendi eserlerinde kaydetmiş ve sahih olduğunu ifade etmişlerdir.

Hadisin anlamı şudur:

"*Ey Ali! Sen bana Harun'un Musa'ya olan mesabesinde sin.*" yani, senin benim yanımdaki makamın Harun'un Musa (a.s) yanındaki makamı gibidir.

Bu hadis-i şerifin Emirü'l-Müminin Ali'nin (a.s) faziletini ispatlamadaki rolü apaçık bellidir; şüphe ve teville gerek yoktur. Zira Hz. Musa'nın (alâ nebiyyina ve aleyhisse-lâm) ümmeti arasında fazilet ve üstünlükte hiç kimse Hz. Harun'la eşit düzeyde olmadığı gibi Resulullah'ın (s.a.a) ümmeti arasında da fazilette Ali'ye (a.s) eşit düzeyde olan bir başka şahıs düşünülemez. Nerede kaldı ki, fazilette Ali'den daha üstün olsun.

Tayr Hadisi

Resulullah (s.a.a) şöyle buyuruyor:

"Allah'ım! Bu kuşun etini birlikte yememiz için sana ve bana en sevimli olan insanı gönder." O anda Hz. Ali geldi ve o kuşun etini birlikte yediler.

Bu hadis, sahih olarak algılanmış ve sahih hadisler arasında nakledilmiştir. İslâm ümmetinin cümlesi bu hadisi doğrulamışlardır. Hadisin tam metni şöyledir: Bir gün bir kadın Resulullah'a (s.a.a) kızartılmış bir kuş hediye getirdi. Resulullah (s.a.a) kuşun etinden yemeden önce Allah'a şöyle duada bulundu: "*Allah'ım! Bu kuşun etini birlikte yememiz için sana ve bana en sevimli olan insanı gönder.*" O sırada Ali geldi ve o kuşun etini birlikte yediler.

İslâm uleması arasında, ister Sünnî olsun, ister Şîî, bu hadisi tam olarak kaydetmeyen hiç kimse yoktur.

Bu hadisin Ali'nin faziletini ispatladığında şüphe yoktur; çünkü bu apaçık bellidir; ancak maksadın belirginleşmesi için burada birkaç hususa değinmek zorundayız: Acaba Allah Teala, Resulü'nün duasını kabul etmiş midir? Elbette Allah Teala daima Resulü'nün duasını kabul ettiği gibi bu defa da onun isteğini reddetmemiştir. O hâlde Allah Teala kendine ve Resulü'ne en sevimli olan kişiyi kızartılmış kuşun etinden yemesi için Resulü'ne göndermiştir. Bu değerli kişi Ali b. Ebutalip idi.

Yine soruyorum: Acaba Allah Teala ve Resulü'nün bütün insanlardan kendilerine aziz ve sevgili bildiği şahıs bütün yaratıkların en üstünü müydü, yoksa ondan da üstün olanı var mıydı? Elbette efdali (en üstünü) bırakarak, bütün yaratıklar arasında faziletli olmayı seçmek, ne Allah'ın hikmetine ve ne de Peygamberin şanına yakışır olmadığından Allah ve Resulü'nün yanında aziz ve sevimli olan kişinin yaratıkların en üstünü ve en değerlisi olması gerekir. O hâlde Ali (a.s) bütün varlıkların en üstünü, en değerlisi ve en faziletlisidir.

Muahat (Kardeşlik) Hadisi

Bu hadisi, İmam Ahmed b. Hambel, Zeyd b. Ebî Evfa-dan; Mişkât'ın yazarı, İbn-i Ömer'den; Tirmizi, İbn-i Ebi Evfa'dan; Abdullah b. Ahmed b. Hambel, Said b. Cübeyr-den; Ahmed kendi Müsned'inde Ebu Huzeyfe-i Yemanî-den; Muvaffak, Cabir b. Abdullah'tan; Hameveyni, İbn-i Abbas'tan; İkrime, İbn-i Abbas'tan, Zeyd b. Erkam'dan, Sa-id b. Müseyyib'den, Ebu Emame'den ve Cemi b. Umeyr-den nakletmişler. Bu hadis Ehlişünet ve Şia uleması arasında "Muahat Hadisi" olarak tanınmış, kaydedilmiş ve doğrulanmıştır. Mişkâtul-Envar kitabının yazarı ve diğerleri ve yine Şeyh Ekber Muhyiddin-i Arabî "Musamere" adlı kitabında bu hadisi onaylamıştır. Kısacası, Müslümanlardan hiç kimse bunda şüphe etmemiştir.

Hadisin anlamı şudur: Resulullah, ashabı birbirine kardeş kıldığında Ali b. Ebutalip Resulullah'ın huzuruna gelerek şöyle dedi: "*Ya Resulullah! Bütün ashabı birbirine kardeş ettiniz, ama beni bir kimseyle kardeş etmediniz.*" Bunun üzerine Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: "*Ey Ali, sen benim dünya ve ahirette kardeşimsin.*"

Hadisin tam metni ise şudur: Resulullah (s.a.a) buyuruyor ki:

"Ey Ali, sen benim dünya ve ahirette kardeşimsin, sen benim vasimsin, sen benim vaadimi gerçekleştirensin ve benim borcumu ödeyensin."

Şimdi bu hadisin Hz. Ali'nin faziletini nasıl ispatladığından bahsedelim: Acaba Resulullah bu kardeşliği Allah'ın emriyle mi uygulamıştır, kendi isteğiyle mi? Tabi ki Allah'ın emri üzerine uygulamıştır; çünkü Resulullah'ın Allah'ın emri olmadan bir işe girişmiş olması düşünülemez. "O (konuştuğu şey) ancak vahiydir." Acaba Allah Teala ve Resulü, ashabı birbirine kardeş ederken, Resulü için seçilen kimsenin ümmetin en üstünü olması gerekir mi, yoksa onun herkesten üstün olması gerekmez mi? Muhakkak Resulullah'ın kardeş edindiği kimse bütün varlıkların en üstünü ve en değerlisi olmalıdır. Çünkü Resulullah (s.a.a), ashabı birbirine kardeş ederken onların birbirine uyum ve eşitliğini de tam bir dikkatle gözetmiştir.

O hâlde, Ali (a.s) ümmetin en üstünüdür.

İlim Hadisi

Resulullah (s.a.a) buyuruyor ki:

"Ben ilim şehriyim, Ali de kapısıdır."

İslâm ümmeti arasında bu hadisi rivayet etmeyen bir ravi ve kabul etmeyen bir âlim düşünülemez. Çünkü bu hadis herkesçe bilinip inanılmaktadır. Bu hadisin Hz. Ali'nin faziletini ispatlamakta önemli bir yeri vardır. Resulullah, "*Ben ilmin şehriyim, Ali de onun kapısıdır.*" buyuruyor. Bu sözden Resulullah'ın maksadı nedir? Şüphesiz, bir şehre girmek isteyen kimse o şehrin kapısından girmelidir, çünkü aksi durumda şeriat ve normale aykırı davranmış olur. Yine Müslümanlar din ve dünyaları için Resulullah'ın ilim ve hikmetine muhtaçtır. Bu hikmet şehrinin saadet anahtarı ve rahmet kapısı Ali b. Ebutalip'tir. O hâlde Resulullah'ın ilim ve hikmetinden yararlanmak isteyen bir kimse Ali'yi vasıta kılmalıdır. Çünkü, büyük ve ünlü bir şehre tanınan kapısından başka bir noktadan girmek zor olup, akıl ve hikmete aykırı olduğu gibi Emirü'l-Müminin Ali'yi vasıta kılmaksızın Resulullah'ın şeriat ve hikmetinden yararlanmak da akıl ve hikmetle bağdaşmamaktadır. Evet bu, akıl ve nakilin (hadis) ispatında tereddüt etmediği genel bir kuraldır.

O hâlde, Emirü'l-Müminin Ali, Müslümanların ihtiyaç duyduğu ilim ve hikmet mercii, marifet ve şeriat hükümlerini aldıkları kaynaktır ve bu da inkâr edilemez bir gerçektir.

Darbe Hadisi

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:

"Ali'nin Hendek savaşındaki darbesi, kıyamet gününe kadar bütün insan ve cinlerin ibadetinden daha üstündür."

Hadisin anlamı: Hendek savaşında Hz. Ali'nin ünlü Amr b. Abduved'e indirdiği darbe, insan ve cinlerden ibaret olan bütün sekaleynin kıyamet gününe kadar yapacakları ibadetten daha faziletli ve üstündür."

Bu hadisten anlaşılan şudur: Kıyamet gününde bütün insan ve cinlerin iyi amelleri bir tarafta ve Ali b. Ebuta-lib'in de bütün amelinden ziyade, sadece Hendek savaşında Amr b. Abduved'e indirdiği bir darbesi diğer tarafta olduğu düşünülürse, Allah ve Resulü nezdinde Ali'nin darbesi bütün insan ve cinlerin amellerinden daha üstündür.

Bu hadis-i şerif üzerinde biraz düşünüldüğünde hiç şüphesiz onun sahih ve sağlam olduğuna yakın edilir. Bu konuyu biraz daha açalım:

Hendek savaşı Kur'ân-ı Kerimde "Ahzab Savaşı" diye geçmektedir. O gün bütün müşrik kabileler Kureyş kâfirleriyle birleşerek Resulullah ile savaşa gelmiş, o zamana göre çok büyük ve önemli bir ordu oluşturmuşlardı.

Resulullah, böyle bir güce karşı koymanın çok zor olduğunu görünce, Medine-i Münevvere'nin etrafına boydan boya hendek kazılmasını emrederek engel oluşturmuştu. Kâfir ordusunda birçok savaşı ve meşhur pehlivan vardı; onların en cesuru, en güçlü ve ünlüsü ise Amr b. Abduved idi.

Amr b. Abduved, atıyla hendekten geçip İslâm ordusunun karşısına dikildi ve Resulullah'a hitap ederek kendisiyle savaşacak bir er istedi. O zaman Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalip, Resulullah'tan savaş için izin istedi. Resu-lullah sırf ashabı denemek için Ali'ye müsaade etmedi. Amr b. Abduved tekrar er isteyince, bütün ashap sessiz kaldı. İmam ikinci kez savaşmak için izin istedi. Ama bu defa da Resulullah ashabı sınamak için izin vermedi.

Müslümanların bu durumunu gören Amr b. Abduved, İslâm ordusuna karşı birçok tahkirle dolu recezler okudu. Bunun üzerine İmam tekrar savaş izni istedi. Bu defa Re-sulullah Ali'ye savaş için izin verdi. Resulullah'ın kılıcını kuşanıp, onun sarığını başına takarak o dehşet dolu meydana doğru ilerledi. Bu sırada Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: *"Şimdi imanın tümü küfrün tümüyle karşı karşıya geldi."* Allah'ın aslanı Ali Murtaza Amr b. Abduved'i öldürmesi üzerine küfür mağlup, iman ise galip olunca Re-sulullah şöyle buyurdu: *"Ali'nin Hendek savaşındaki darbesi, kıyamet gününe kadar bütün insanların ve cinlerin ibadetinden daha üstündür."*

Evet, gerçekten de Ali'nin canlar feda olası o meşhur darbesi olmasaydı, muhakkak Amr b. Abduved'in darbesiyle İslâm'ın bütün temelleri yıkılacak ve sekaleynin (insan ve cinlerin) ibadetinden de bir eser kalmayacaktı. İşte bunun içindir ki İslâm ümmetinin, İmam Ali'yi, İslâm dininin ikinci kurucusu olarak kabul etmeleri çok yerinde bir yaklaşımdır.

Fakat ne yazık ki, İslâm ümmeti arasında durum tersine dönmüştür. Bu da birçok kötü sonuçlar doğurmuştur... Acaba bu üzücü durumlara sebep olan nedir???

Şimdiye kadar aktardığımız hadislerin dışında yüzlerce sahih, muteber ve İslâm ulemasının doğru kabul ettiği hadisler de vardır ki, biz onlara değinmeyi gerekli görmedik. Çünkü, amacımız Hz. Ali'nin (a.s) üstünlüğünü ortaya koyan bütün ayet ve hadisleri sıralamak değildir. Aksine amacımız, sadece o yüce zatın bütün ümmetten üstün olduğunu ispatlamaktır. Eğer Ali b. Ebutalib'in derecesi ve üstünlüğü hakkında inen apaçık ayetleri, nakledilen sahih hadisleri, Müslümanların ittifak ettiği rivayetleri ve yine o yüce kişinin insanı hayrete düşüren kerametlerini ve açık mucizelerini bir araya toplayacak olursak, buna ne "Kamu-su'l-Lügat" ve ne de "Kamusu'l-A'lam" gibi hacimli ciltleri içeren ansiklopediler yeterli gelir. Hatta "Kamusu'l-Ulum =Bilimler Ansiklopedisi" genişliğinde daha fazla ciltlere varan bir eser yazmak zorunda kalırız. Bu durumda da o esere "Görkemli deniz mücevhere imrenerek bakar" adını vermeliyiz.

Burada önemli ve amacımıza uygun hususlara değinmeyi gerekli görüyorum. O hususlar şunlardan ibarettir:

Ehlisünnet'in değerli âlimlerinden olan meşhur yazar Ahmed b. Abdurabbih, İslâm âleminde meşhur ve yaygın olan Ikdu'l-Ferid adlı kitabının 2. cildinde, "İhticac-u Me'-mun Mea Ulema-i Bağdat Fi Tefzil-i Ali b. Ebutalip." Yani, Abbasî halifesi Me'mun'un, Bağdat ulemasıyla, Ali b. Ebutalib'in ümmetin en üstünü oluşuyla ilgili tartışması bölümünde, Me'mun'un, Ali'nin üstünlüğüne dair istidlalini bütünüyle kaydedip nakletmektedir; ben de o istidlalden anlaşılana tercüme ederek naklediyorum:

İbn-i Abdurabbih, zamanının ünlü âlim ve müçtehitlerinden olan İshak b. İbrahim b. İsmail b. Hammad b. Zeyd'den şöyle rivayet eder: Harun Reşid'in oğlu Me'-mun'un döneminde hilâfet kadısı ve hükmü geçerli olan müftüsü Yahya b. Eksem bir gün yanıma gelerek şöyle dedi: Halife Me'mun Bağdat ulemasından hüküm, mesele, soru ve istidlalde güçlü olan kırk kişiyi seçmemi istemiştir. Bu özelliklere sahip tanıdıkların varsa, söyle de isimlerini kaydedeyim.

İsmail b. Hammad şöyle diyor: Ben birkaç kişinin ismini verdim ve Yahya b. Eksem de büyük ulemadan olduğuna yakın ettiği kırk kişinin ismini yazdı. Ardından bir gün sonra şafak sökerken kendi evinde toplanmamızı istedi. Biz, kararlaştırılan zamanda onun evinde toplanarak sabah namazını orada kıldık. Bizim sorumuz üzerine Yahya şöyle dedi: "Halife, önemli bir mesele hakkında konuşmak için sizi davet etmiştir."

Daha sonra bizi Me'mun'un sarayına götürdü. Me'mun-un huzuruna girince oturmamıza izin verdi. Me'mun, kıymetli cübbe ve aba giymiş, başına siyah sarık takmıştı. Biz oturduğumuzda abasını ve sarığını çıkardı; bize de aba ve sarığımızı çıkarıp rahat olmamızı emretti. Daha sonra rahat etmemizi sağlamak için bazı emirler verdi. Ardından Halife fıkıh ve ahkamla ilgili birkaç soru sordu, biz de uzmanlık alanımıza göre cevabını vermeye çalıştık. Ancak halife Me'mun bizi davet etmekten

amacının bunların olmadığını, bilâkis çok daha önemli bir meseleyi ispatlamamız gerektiğini ifade ederek şöyle devam etti:

"Ben halife Me'mun, Allah'ın dinine inanarak Ali b. Ebutalib'i herkesten daha üstün ve hilâfete daha lâıyk biliyorum ve sizin de düşünce ve görüşünüzü açıklayarak bunu kabul etmenizi istiyorum."

İshak b. İbrahim, ben, "Herkesin konuyu bilmesi için Halife'nin, Emirü'l-Müminin Ali'nin fazilet ve üstünlüğü hususundaki delillerini sunması daha uygun olur." dedim.

Halife Me'mun önerimi kabul ederek şöyle sordu:

– Ey İshak, fazilet neyle kanıtlanır; örneğin "Falan adam filancadan üstündür." demek için gerekli olan nedir? Ey İshak; Resulullah (s.a.a), insanları İslâm dinine davet etmeye başladığı gün salih amellerden hangisi daha üstündü?"

İshak:

– İhlâsla şahadet getirip, herkesten önce Müslüman olmak her şeyden daha üstündür.

Me'mun:

– Doğru dedin. Bütün insanlardan önce Müslüman olan Ali b. Ebutalip değil midir?

– Evet; ama, Ali Müslüman olurken çocuktuktu, daha bulûğa ermemişti. Mükellef iken herkesten önce İslâm'ı kabul eden Ebu Bekir b. Ebu Kuhafe'dir.

– Ey İshak, Ali b. Ebi Talip Allah'ın ilhamıyla mı İslâm getirdi, Resulullah'ın daveti üzere mi?

İshak, "Bu soru üzerine ben düşünceye daldım." diyor.

Me'mun:

– Ey İshak, Ali'nin ilhamla Müslüman olduğunu söyleme sakın, çünkü vahiy ancak Resulullah'a gelir. Bu durumda ancak Ali'nin, Resulullah'ın daveti üzere Müslüman olduğunu söylemek zorundasın.

Ey İshak, Resulullah bir çocuğa Müslüman olmayı önermekle ona gücü yetmeyeceği bir şeyi önermiş olmaz mı?

İshak, "Ben yine düşünceye daldım." diyor.

Me'mun: Allah Teala Kur'ân'da Peygambere hitaben, "De ki: Ben (hiç kimseyi) güç yetirilmeyecek şeyle yükümlü kılmam."[\[1\]](#) buyurmaktadır. Öyleyse Ali b. Ebutalib mükellefiyet yaşına girdikten sonra İslâm'a girmiştir.

Ey İshak, ulema ve müçtehitleriniz, Ali'nin fazileti ve üstünlüğü hakkında naklettikleri rivayet kadar başka biri hakkında hadis nakletmişler midir?

– Ali b. Ebutalib'in üstünlük ve derecesi hakkında sahih olarak rivayet edilen hadisler başka biri hakkında nakledilmemiştir.

– Ebu Bekir'in üstünlüğü hakkında nakledilen rivayetlerin sayısı Ali hakkında nakledilen rivayetlere ulaşır mı?

– Ulaşmaz.

– Ömer ile Ebu Bekir'in her ikisinin faziletiyle ilgili nakledilen hadislerin sayısı Ali hakkında nakledilen hadislere ulaşır mı?

– Ulaşmaz.

– Ebu Bekir, Ömer ve Osman olmak üzere toplam her üçünün hakkında nakledilen hadislerin sayısı Ali hakkında rivayet edilen hadislere ulaşır mı?

– Ulaşmaz.

– Bütün ashabın ve ashab-ı tı's'a'nın (dokuz sahabînin) fazileti hakkında nakledilen hadislerin sayısı Ali hakkında rivayet edilen hadislere ulaşır mı?

– Ulaşmaz.

Bunun üzerine Me'mun dedi ki:

– Kur'ân okuyor musun?

– Okuyorum.

– Öyleyse "Dehr/İnsân Suresi"ni okusana.

İshak, "Ben Dehr Suresi'ni 'Kendileri, ona karşı duy-dukları sevgiye rağmen yemeği yoksula, yetime ve esire yedirdiler. Biz size ancak Allah'ın rızası için yedirmekteyiz; sizden ne bir karşılık istiyoruz ve ne de bir teşekkür.'[\[2\]](#) ayetine kadar okudum." diyor.

Me'mun:

– Bu kimin hakkında inmiştir?

– Ali b. Ebutalip hakkında inmiştir.

– "el-Mubeşşere bi'l-cenne (cennetle müjdelenen)" hadisini duymuş musun?

– Duymuşum.

– Bu hadiste şüphe eden kâfir olur mu?

– Hâşâ! Olmaz. Çünkü bu rivayet haber-i vahittir ve böyle rivayet hakkında şüpheye düşen kimse kâfir olmaz.

– Ey İshak, birisi, "İnsan" suresinin Kur'ân'dan olmadığını söylerse ne olur?

– Kâfir olur.

– Öyleyse ne diye şüpheli rivayetle ispatlanan bir fazileti Kur'ân'ın apaçık beyanıyla ispatlanan kesin bir üstünlüğe tercih ediyorsunuz?

İshak, "Biz bunun üzerine sustuk." diyor.

Me'mun tekrar sordu: Ey İshak; Tayr hadisini biliyor musun?

İshak, "Biliyorum." dedim ve Tayr Hadisi'ni naklettim.

Me'mun, "Bu hadis sahih midir?" diye sordu.

İshak, hepimiz, sahihtir dedik.

Me'mun:

– Ey İshak, Allah Teala, Resulü'nün duasını kabul mü etti, ret mi etti?

– Hâşâ! Kabul etti; reddetmedi.

– Öyleyse Allah Tebareke ve Teala, Resulullah'ın (s.a.a) duasını kabul ederek kendisi ve Resulü yanında en aziz olan kulunu gönderdi ona ve böylece kızartılmış hediye kuşu birlikte yediler.

– Evet.

– Ey İshak, Resulullah'ın duası üzerine gelip kuşun etinden yiyen kimdi?

– Gelip o kuşu Resulullah'la birlikte yiyen Ali idi.

– Ey İshak, Allah Teala ve Resulü, ümmet arasında en üstün olan kimseyi tanıyorlar mıydı, yoksa tanımıyorlar mıydı?

– Tanıyorlardı.

– Ey İshak, Allah ve Resulü, yaratıklar ve ümmet arasında en üstün olan kimseyi bildikleri hâlde üstün olmayanı mı sevdiler?

– En üstünü sevdiler.

– Ey İshak, öyleyse Ali b. Ebutalib, bütün yaratıkların en üstünüdür.

– Ali yaratıkların en üstünüdür... Ama, Ebu Bekir de fazilet sahibidir...

– Varsın olsun. Biz en üstünün kim olduğunu ispatlamak istiyoruz, fazilete sahip olan kimseyi değil. Ebu Bekir'in fazilet sahibi olduğunu söylemekle neyi kastediyorsun?

– Maksadım Kur'ân'daki şu ayettir: "İkisi mağarada olduklarında arkadaşına şöyle diyordu: Hüzne kapılma, elbette Allah bizimle beraberdir."[\[3\]](#)

– Ey İshak, birisiyle birlikte olmak insanın ondan fazilet elde etmesine sebep olmaz. Çünkü birlikte olan iki kişi birbirine zıt da olabilirler. Kur'ân'ın şu ayetini görmedin mi: "Kendisiyle konuşmakta olan arkadaşına dedi ki: Seni topraktan... yaratan (Allah)'ı inkâr mı ettin?"[\[4\]](#)

– Ey halife, bu ayetin ispatı çok zordur. Çünkü buyuruyor ki: "Hüzne kapılma, elbette Allah bizimle beraberdir."

– Ey İshak, ben senin hakka eğilimli ve bağınazlıktan uzak biri olduğumu sanıyordum; ama senin hala inat ve bağınazlığını sürdürdüğünü görüyorum. Ey İshak, Ebu Bekir'in hüzne kapılması Allah için miydi, yoksa kendisi için miydi? Allah Teala için olduğunu söylersen o hâlde neden Resulullah onu Allah için olan bir işten men ederek, "hüzne kapılma." dedi. Yok eğer onun kendisi için hüzünlendiğini ileri sürecek olursan bu onun faziletini ispatlamaz.

– Kur'ân buyuruyor ki: "Böylece Allah huzur ve güvenlik duygusunu indirdi."[\[5\]](#)

– Ey İshak, Allah Teala huzur ve güvenlik duygusunu Resulü'ne mi gönderdi Ebu Bekir'e mi?

– Güvenlik duygusunu Ebu Bekir'e değil Resulü'ne indirmiştir.

– Ey İshak, Allah Teala Kur'ân'da şöyle buyuruyor: "Sonra Allah Resulü ile müminlerin üzerine güven duygusu ve huzur indirdi." [6] Allah Teala'nın Resulü ile birlikte üzerlerine huzur ve güven duygusu indirdikleri kimselerin kimler olduğunu biliyor musun?

– Ey halife, kimler olduğunu siz söyleyin.

– Evet, Huneyn Savaşı'nda Müslümanlar yenilgiye uğrayıp kaçtılar; ancak Resulullah ile Haşimoğulları'ndan yedi kişi kaldı. Peygamber'in amcası Abbas b. Abdulmut-talip Resulullah'ın devesinin dizginini tutmuştu. Beş kişi de Peygamber'in etrafını sarmıştı. Ali b. Ebutalip ise yalnız ve tek başına kâfirlere kılıç sallıyordu. Bunun üzere Allah Teala huzur ve güvenlik duygusunu Ali b. Ebutalib'e indirdi.

İshak, "Bu konu hepimize malum olduğu için Me'mu-n'u doğruladık." diyor.

Me'mun yine şöyle sordu:

– Ey İshak, ihlâs üzere getirilen şahadetten sonra en faziletli amel nedir?

– İhlâsla getirilen şahadetten sonra en faziletli amel Allah yolunda cihat etmektir.

– Bu konuda ashap arasında Ali b. Ebutalib'e eşit olan herhangi biri olduğunu düşünebiliyor musun?

İshak, "Hangi savaşı ele alalım?" dedim.

Me'mum:

– Bedir, Uhud, Hüneyn, Handek ve Hayber... savaşlarından hangisini istersen üzerinde durabilir ve söz konusu edebiliriz.

İshak:

– Bedir Savaşı'nı ele alalım.

– Ey İshak, Bedir Savaşı'nda kâfirlerden kaç kaç öldürülmüştür?

– Kâfirlerden 62 kişi öldürülmüştür.

– Onlardan kaçını Ali b. Ebutalip öldürmüştür?

– 22 kişiyi Ali b. Ebutalip, geriye kalan 40'ını da diğer ashap öldürmüştür.

– Ey İshak, Hüneyn'i de ele alalım.

– Ele alalım.

– Ey İshak, Hüneyn Savaşı'nda Haşimoğulları'ndan yedi kişi dışında bütün ashap dağıldı. Tek başına kâfirlere kılıç sallayan yalnız Ali b. Ebutalip idi. Diğerleri neredeydi?

–O anda Ebu Bekir b. Ebu Kuhafe Resulullah'la istişare etmekteydi...

– Ebu Bekir'in Resulullah'la istişare ettiği konuda Resulullah bağımsız ve müstağni miydi, yoksa Ebu Bekir'in görüşüne mi muhtaçtı?

– Resulullah'ın bütün işleri Allah'ın vahyi üzere gerçekleşmiştir ve bu konuda hiç kimseye muhtaç değildi.

– Ey İshak, Ebu Bekir veya başka bir sahabenin müdahale etmesine gerek kalmayan bir iş, öyle hassas bir anda kâfirlere kılıç sallamakla eşit tutulacak derecede önemli olabilir mi?

– Ey halife, o savaşa katılanlar için, ister bilfiil savaş-sınlar, ister savaşmasınlar sevap vardır.

– Ey İshak, Allah Teala'nın Kur'ân'da, "Allah... cihat edenleri oturanlara göre derece olarak üstün kılmıştır." [7] buyurduğunu görmüyor musun?

İshak, "Ben bunun cevabını veremeyince, halife konuşmasına şöyle devam etti" diyor:

– Ey İshak, Muvalât Hadisi'ni biliyor musun?

İshak, "Biliyorum" dedim ve hadisi senet ve ravileriy-le naklettim.

Me'mun:

– Ey İshak, bu hadisten anlaşılıyor ki Ali b. Ebutalib'in üzerine kimsenin velâyeti farz olmadığı hâlde, Allah Teala ve Resülü, Ebu Bekir'in, Ömer b. Hattab'ın ve bütün Müslümanların üzerine Ali b. Ebutalib'in velâyetini farz kılmıştır. Ey İshak, o hâlde başkasında da var olan bu fazilet nasıl bir fazilettir?

İshak diyor ki: Biz buna da cevap veremeyip sessiz kalınca Me'mun yine dedi ki:

– Ey İshak, Menzilet Hadisi'ni duymuş musun?

– Evet, duymuşum.

– Harun'un Musa (a.s) ile bir ana ve babadan olduğunu biliyor musun?

– Biliyorum.

– Ali b. Ebutalib'le Resulullah'ın (s.a.a) bir ana ve babadan olmadıklarını da biliyor musun?

–Biliyorum.

– Harun'un Musa'ya (a.s) başka bir nispeti var mıdır?

– Harun Musa'nın halifesi ve vasisidir.

– Ali b. Ebutalib'in de Resulullah'a hilâfet ve vasilikten başka bir nispeti yoktur.

İshak diyor ki: Bağdat âlim ve müçtehitlerinden kırk kişi olarak bu apaçık gerçeği kabullenip, doğrulamaktan başka bir çare bulamadık ve hepimiz dilimiz ve kalbimizle bunu itiraf ettik. Bu anda Me'mun yüzünü gökyüzüne tutarak şöyle dedi:

"Allah'ım, sen şahit ol ki ben, Ali b. Ebutalib'in fazilet ve velâyetini ispatladım ve halkı bu yola davet ettim. Şüphesiz tek yol gösterici sensin."

* * *

Ehlisünnet âlim ve fakihlerinin en seçkinlerinden olan Allâme İbn-i Abdurabbih, İkdu'l-Ferid adlı kitabının üçüncü cildinin 37. sayfasında naklettiği Me'mun'un Bağdat ulemasıyla tartışması burada sona erdi. Ancak burada birkaç noktaya değinmeyi gerekli görüyorum:

Evvelâ, Halife Me'mun, Emirü'l-Müminin Ali'nin (a.s) velâyet ve faziletlerini sağlam ve kesin delillerle ispatlamasına rağmen, kendi hilâfeti döneminde imamet makamının mirasçısı olan İmam Rıza'ya (a.s) çektiği elem ve ıstırap, çeşitli musibetler Müslümanların kalbini yakmış ve yakmaya devam edecektir. Evet, tarih böyle cinayet ve çirkinlikleri elektrik misali geçmişten gelecek nesle nakletmekte ve onları aydınlatmaktadır...

Evet; Me'mun'un, "Hidayet veren ancak Allah Teala-dır." sözü bir gerçektir.

İkinci olarak, Allâme İbn-i Abdurabbih'in de rivayet ettiği gibi o toplantıda Me'mun'un huzurunda hazır olup bu ihticacı duyarak itiraf eden kırk âlim o zamanın müçtehitleri idiler. Şimdi şöyle bir soruyla karşılaşmaktayız: Acaba sıradan insanların bile halledebileceği böyle açık ve ilmî bir meseleyi, zamanında İslâm âleminin eşsiz büyük ve önemli bir şehrinin en bilgili ve fakihleri olan kırk âlim ve müçtehit, o meseleyi halletmede neden o kadar zorluğa düşmüş ve Me'mun'un istidlaline muhtaç kalmışlardır; oysa böyle bir meseleyi ispatlayıp bu konuda görüş belirtmek ulama ve müçtehitlerin vazifesiydi, Me'mun'un değil. Çün-kü ulema, asrın ilmî mercii, sultan ve halifeler ise zamanlarının kanunî ve örfî hâkimleriydi...

Ne yazık ki, önemli dinî meseleleri ispatlamaktan çekinmek sonucu, geriye içinden çıkılmaz birçok örümcek ağlarını andıran karmaşık olaylar yumağını miras bırakmışlardır. Mirasçıları henüz de bu yumak içinde çırpınmaktadırlar.

İşte bu yüzden birçok âlim, asırlarının halife ve sultanlarının yalakları olup hakimlerin arzu ve isteklerine uygun olarak hareket etmekten ve hatta o doğrultuda fetva vermekten çekinmemişlerdir. Bu sebeple masum İslâm ümmeti de günümüzde o cinayet ağaçlarının zehirli meyvelerini tatmaktadır.

Üçüncü olarak, meşhur "Akaidu'n-Nesefî" adlı kitapta, yazar, halifelerin isimlerini sırasıyla yazdıktan sonra şöyle diyor:

"Üstünlük konusunda da bu sıralama geçerlidir. Yani birinci halife ikinci halifeden, ikinci halife üçüncü halifeden, üçüncü halife de dördüncü halifeden daha üstündür."

Kısaca şöyle demek istiyor: Allah ve Resulü katındaki makam, mevki, üstünlük ve yakınlık konusundaki sıralama da, halk arasında hilâfet konusunda gerçekleşen sıralamaya göredir. Bakın ne kadar da yersiz ve delilsiz bir hükümdür!

Buna göre, birinci halife Ebu Bekir ikinci halife Ömer b. Hattab'dan daha üstündür, ikinci halife de üçüncü halife Osman b. Affan'dan daha üstündür, Osman ise Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalib'den üstündür.

"Akaidu'n-Nesefî" diye adlandırılan bu kitabın yazarı, Ehlisünnet ulemasından Allâme Nesefî'dir. Bu kitap Ehlisünnet'te, özellikle Hanefî'ler içerisinde çok meşhur ve yaygındır. Ancak, ben Ehlisünnet'ten bir kişi olup Hanefilikte kadılık makamına sahibim ve bu kitabı birçok şerh ve açıklamayla okumuş ve defalarca dersini vermişimdir. Buna rağmen bu hükmü reddediyor ve buna itiraz ediyorum. Fakat saygıdeğer okuyucularımızdan ilk başta bana itiraz etmemelerini, "Bu, geçmiş ulemanın görüşlerine ters düşüyor" dememelerini rica ediyorum. Çünkü geçmiş ulemanın görüşleri kesin delillerle ispatlanmadıkça bizim için kesin bir hüküm teşkil etmez. Hâlbuki ben burada, "Üstünlük bu sıralama esasıdır." sözünün delilsiz bir hüküm olduğunu ve tercih edilecek bir yanı olmadığını ispatlayacağım.

Evet; "Nesefî", halifelerde fazilet ve üstünlük hilâfet sırasına göredir" diyor.

Şimdi ben diyorum ki, böyle delilsiz bir hüküm vermek, körü körüne taklidin en aşağı derecesidir.

Elbette burada eleştiriye geniş bir ölçüde ispatlamak için delil sunulması gerekiyor. Çünkü delili olmayan bir hükmü ispatlamaya çalışmak, evvela imkânsız ve ikincisi de tercih edilecek yönü olmayan bir şeyi diğerine tercih etmek olur, ki bunların her ikisi de doğru değildir.

Evet; İslâm hükümlerinin ispatında delil, aklî ve naklî olmak üzere iki kısımdır. Ancak İslâm hükümlerinin ispatında aklî delil müstakil olmayıp naklî delilin yardımına muhtaçtır. Ama İslâm'da, hükümlerin ispatında naklî delil tek başına yeterlidir.

Dolayısıyla bu bahsimizde makulat yoluyla, yani aklî delillerle Emirü'l-Müminin Ali'nin (a.s) ümmetin en üstünü olduğunu ispatladık. Değerli okuyucularımız, biraz önce konuyla ilgili açıklamamıza bakabilirler. Resulullah'ın (s.a.a) ümmetinin ihtilâf etmediği, herkesin ittifakla kabul ettiği naklî deliller de iki kısımdır: Biri Kur'ân ayetleri, diğeri ise Resulullah'tan (s.a.a) nakledilen sahih hadisler. Naklî delillerden sayılan kıyas, icma ve içtihad gelince, kıyasın hük-mü ispatlaması, icmanın gerçekleşip gerçekleşmediği ve içtihadın da şartları hakkında Resulullah'ın (s.a.a) ümmeti arasında farklı görüşler olduğu için burada onlardan bahsetmeyeceğiz.

Şimdi Kur'ân ayetlerine gelelim: Biz burada, Kur'ân'ın yüce ayetlerinden sadece ikisiyle yetineceğiz: Birinci ayet; Ali b. Ebutalip, tertemiz eşi Fatıma-ı Zehra ve onların iki evlâdı Hasan ve Hüseyin'den ibaret olan Resulullah'ın (s.a.a) yakınlarını sevmeyi ümmet üzerine farz kılan "Me-veddet Ayeti"dir:

"De ki: Ben, buna karşı yakınlarıma sevgi dışında sizden hiçbir ücret istemiyorum." [8]

Diğeri ise yine bu beş kişiden ibaret olan Âl-i Aba ve Resulullah'ın Ehlibeyti'nin masum ve günahlardan arınmış olduğunu bildiren "Tathir Ayeti"dir. [9] Ali b. Ebutalip o beş kişiden birisi ve Resulullah'tan (s.a.a) sonra onların ikincisidir. Evet, Resulullah'ın (s.a.a) sahip olduğu fazilet ve masumlığa Ali de sahip olup bu konuda Resulullah'la (s.a.a) eşittir. Oysa masumluk ve günah işlemezlilik, insanoğlunda daha yücesi düşünülmecek bir makam ve üstünlüktür.

Resulullah'tan (s.a.a) nakledilen sahih hadislere gelince:

Naklî delillerin önemli bir bölümü Resulullah'ın hadisleridir. Biz, Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalib'in makam ve mevkisi ve herkesten üstünlüğü hususunda Resulullah'tan (s.a.a) nakledilen ve sahih olduğu ittifakla kabul edilen hadislerin hepsini bu kitapta kaydetmedik. Sayıları çok olan bu hadislerden örnek olarak sadece birkaçını kaydettik. İslâm ümmetinin çoğunluğunu oluşturan Ehlişünnet, bütün Sihahlarında, özellikle "Sahih-i Buharî" ve "Sahih-i Müslim"de bu hadisleri nakletmişlerdir. Biz bu hadisleri naklederken Ali b. Ebutalib'in İslâm ümmetinin en faziletli ve en üstünü olduğunu ispatladık. Tartışma biliminde delilin delalet ettiği şeye aykırı olamayacağı da ispatlanmış bir konudur.

Ayrıca, iddiamızı geniş bir şekilde ispat etmek için "Allâme İbn-i Abdurabbih" in naklettiği rivayette "Me'mu-n'un Bağdat ulemasına ihticacı" adlı bölümde, halife Me'-mun'un kendi döneminin ulema ve müçtehitlerinin karşısında Ali b. Ebutalib'in herkesten üstün olduğunu ispatladığını gördük. Bilhassa Me'mun'un bu istidlali Ehlişünnet'in müçtehitlerinin döneminde, özellikle kendi asırlarının fetva mercileri olan "Ebu Yusuf, Muhammed b. Hasan Şeybanî, Refer, Şafî, Ahmed b. Hambel" gibi ileri gelenlerin döneminde yapılmıştır.

Şimdi konumuza geçelim:

Evet, ben ilim ve sorgulama gücü olanlardan şunu soruyorum: "Allâme Nesefî hangi delile dayanarak böyle bir yargıda bulunmuştur. Çünkü delile dayalı olmayan bir iddia tahakküm ve dayatma olur. Hz. Ali'de olmayıp diğerlerinde olan, diğerlerini Ali'den üstün kılan hangi fazilet vardır. Biz böyle bir faziletin olmadığını söyleyerek iddiamızı aklî ve naklî delillerle ispatlıyoruz. O hâlde, halifelerin,

hilâfet sırasına göre birbirlerinden üstün olduklarını söyleyen "Allâme Nesefî"nin bu sözü delilden yoksun, şahitsiz bir varsayım ve temelsiz bir zorbalıktır...

Konuyu biraz daha açalım:

Biz, falancanın âlim, filancanın halife ve üçüncü birisinin de padişah olduğunu görerek hükmederiz. Çünkü bunlar gözle görülebilen ve kulakla duyulabilen şeylerdir. Ancak "falanca, filancadan üstündür" diyebilmek, gerçekten zor ve makul olmayan bir şeydir.

Çünkü, "falanca filancadan üstündür" derken onun Allah Teala indinde makamının üstün olduğunu kastederek, böyle bir hüküm sadece Allah ve Resulü'ne aittir; bu hüküm insanların vazifesinin üstündedir. Fakat o adamın üstün olduğunu Allah ve Resulü beyan edecek olursa, bu durumda biz de buna inanır, iman ederiz. Bu durumda yine hüküm Allah Teala'ya dayanır; biz ise sadece inanıp kabul etmekle yükümlüyük.

Ancak üstünlükten maksadımız, ilk Müslüman olmak, Resulullah'ın (s.a.a) emriyle cihad etmek, herkesten bilgili olmak... cömert ve eli açık olmak, takvalı ve Resulullah'a (s.a.a) herkesten daha yakın olmak gibi üstünlük ölçülerinde diğerlerinden üstün olmaksa, bu durumda, bütün bu konularda Ali b. Ebitalib'in (a.s) herkesten önde, bütün İslâm ümmetinin salih amellerinden üstün amellere sahip olduğunu önceden de ispatladık.

Bu konuda, Ehlisünnet'ıyla, Şia'sıyla herkesin sahih olarak ittifakla kabul ettiği Resulullah'ın (s.a.a) sadece "Dâbbe Hadisi" yani, "*Hendek'te Ali'nin -Amr b. Abduve-d'e indirdiği- darbesi kıyamete kadar bütün insanların ve cinlerin ibadetinden üstündür.*" hadisi yeter. Biz önceki konularda bu hadisin sıhhati ve konuya nasıl kanıt oluşturduğu yönünde gerekli olan açıklamaları yaptık.

Burada şu hususu belirtmemiz gerekir:

Bizim Ehlisünnet ulemamız, bu eserimizi okurken itiraz ederek diyeceklerdir ki: "Bakın! Ulema-i selefî eleştiriyor, akaid kitaplarını eleştirip Allâme ve müçtehitlerin sözlerini reddediyor. Görüyor musunuz? İşte bu, Rafizî olmuş; halifelerin fazilet ve üstünlüklerini inkâr etmektedir. Halifelerin üstünlüğünü kabul etmiyor."

Evet, böyle sözleri çok söyleyecek ve özellikle diyecekler ki: "Biz böyle bir şeyi kabul etmeyiz. Çünkü ulema-i selef ve müçtehitler böyle bir şey demeden geçip gitmişlerdir. Ulema-i selef ne diyorsa, onlardan sonra gelenler de onu kabul etmelidir. Ulema-i selefin demediği bir söz kabul edilemez; çünkü içtihadın kapısı kapalıdır ve..."

Burada, yukarıdaki itirazları şöyle cevaplandırabiliriz:

1- Din ve mezhep kardeşlerimi yumuşaklık ve sükuta çağırarak taklit, taassup ve anlamsız asabiyetten uzak bir şekilde konuyu dikkatlice ve insafla ele alıp incelemeye davet ediyorum...

2- "Ulema-i selefe itiraz edilmiş, eleştirilmiştir." derlerse, bunun cevabında şunu deriz: Ulema-i selefe itiraz edilip onların eleştiriye tabi tutulmaları geçmişî olmayan yeni bir şey değildir. Çünkü ulema-i selefe onlardan sonra gelen âlimler itiraz edip eleştirmeseydiler, İslâm âleminde bu kadar çeşitli kitaplar yazılmazdı. Bu kadar kitabın yazılıp basılmasının sebebi ulema-i selefin eleştiri ve itiraza tabi tutulmasıdır. Yazılan bütün kitapları göz önünde bulundurduğumuzda, onların, ya seleften nakledilen bir konunun açıklaması olduğunu ya da reddiye ve eleştiri olduğunu görürüz. Çünkü ulema-i seleften sonraki âlimlerin kitap ve sözleri sırf selefî kabul etmek olsaydı, ilk yazılan kitap yeterli olur, ikinci kitabın yazılmasına gerek kalmazdı.

Ayrıca, Nesefî'nin bu sözüne karşı çıkan ilk kişi ben değilim; "Akaid-i Nesefîyye"ye şerh yazan Allâme Tafta-zanî de bu söze itiraz etmiş, onu eleştirmiştir. Bunun hususta "Şerh-i Nesefîyye"ye müracaat edebilirsiniz...

3- "Akaid kitabı eleştirilmiştir." denilirse, buna şu cevabı verebiliriz: "Akide ve İtikat (inanç), Resulullah'ın Allah Teala'dan bize getirdiği ve İslâm dininde hiç kimsenin inkâr etmediği şeydir." Fakat bizim eleştirdiğimiz bu konuda, Resulullah'ın (s.a.a), Allah tarafından bir şey getirmediğini defalarca anlatıp ispatladık. İtiraz ve eleştiriye tâbi tuttuğumuz şey "akaid"den değildir.

4- Yapılan itiraz ve eleştiriye "Rafizîlik" adı takılırsa, buna da cevap olarak şöyle diyorum: Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyti'ne biraz meyledenleri ve özellikle Peygamberin Ehlibeyti'nin fazilet ve üstünlüğünden biraz bahsedenleri "Rafizîlik"le suçlamak, Ümmeyye ve Abbasoğulları'nın mey-dana getirdikleri ve bugüne kadar devam edip gelen cahilane bir bahanedir. Bu yersiz suçlama, tarihin en önde gelenlerinden ve seçkin ulamasından olan İmam Şafii'nin dediği gibi bir suç değil; aksine, tarihî bir şeref ve üstünlüktür. İmam Şafii'den ettiğim rivayeti aynen aşağıda kaydediyorum:

Şerif Nuruddin Ali Semhudi, Cevahiru'l-Ikdeyn adlı kitabında şöyle rivayet ediyor (Rivayetin Arapça metnini kaydettikten sonra Şafii'nin beyitlerini de zikrediyor).[\[10\]](#)

Beyhaki, Rabi' b. Süleym'den şöyle nakleder: İmam Şafii'ye şöyle dedim: Bazıları Resulullah'ın Ehlibeyti'nin faziletini duymaya tahammül edemiyorlar. Birimizin Ehlibeyt'in fazilet ve üstünlüğünü anlattığına gördüğünde, "Bu, Rafizîdir" diyorlar.

Bunun üzerine İmam Şafii şu beyitleri okudu:

İza fi meclisin zekerû Aliyyen

Ve sıbteyhi ve Fatimete'z-Zekiyye

Fe ecrâ be'zuhum zikren sivahu

Fe eygin ennehu selgegiyye

İza zekerû Aliyyen ev benîhi

Teşâgele bi'r-rivayati'l-aliyye

Ve gale tecavezû ya gavmî an zâ

Fe haza min hadisi'r-Rafiziyye

Beri'tu ile'l-muheymini min unasin

Yerevene'r-rafza hubbe'l-Fatmiyye

Alâ Âli'r-Resûli salâtu Rabbî

Ve lânetuhu li-tilke'l-cahiliyye

Anınca bir toplulukta Ali'yi,

İki oğlu ve Fatıma-ı Zekiy'yi

Bazı kişiler de anar bir gayriyi

Bil ki o, yanlış düşüncedir

Ali ve evlâdı anılınca bir anda

Yüce sözler konuşulur her yanda

Biri de bağırarak der ki anında:

Rafizîlik kokusu var kelimanda

Uzağım ben şu cahil halk kitlesinden

İtreti sevene Rafizî diyenden

Pak Ehlibeyt'e rahmet olsun Rabbimden

Bu cahillik de pay alsın lânetinden.

Hafız Cemaluddin Zerendî ise Şafîî'den şu beyitleri nakletmiştir:

Galû tereffezte, gutlu kellâ

Me'r-refzu dinî ve le'tikadî

Ve lakîn tevelleytu hayre imamin

Hayre imamin ve hayre hadi

În kane hubbu'l-vasiyyi refza

Fe ene erfezu'l-ibadî

Dediler ki Rafizî oldun, dedim yok

Rafizîliğe benim inancım yok

En üstün imamı sevdim gönlüm tok

Bundan başka benim hiçbir suçum yok

Rafizîlik ise Ali'yi sevmek

Bilin Rafizîyim ben, herkesten çok.

Yine İmam Fahr-i Razî, İmam Meznî'den, İmam Şafîî'nin, Ehlibeyt hakkında şu beyitleri söylediğini nakleder:

Ve ma zâle kitmanîke hatta keennenî

Bi reddi's-sâilîne le-a'cemu

Ve ektumu vuddî mea safai meveddetî

Li neslime an gevli'l-vuşatı ve eslemu

Sürekli gizliyorsun benden; sanki ben

Bu soruların cevabını veremem

Dedikodudan kurtulmayı dilerken

Gizlerim sevgimi ben, candan severken.

Yine Ehlisünnet ulemasından Beyhaki, Sahl b. Muhammed'den ve Abdulberr, Süleyman b. Kuteybe'den naklen İmam Şafii'nin birçok kasidesini rivayet etmişlerdir.

Evet; bu suçlama, sırf cahilane bir inat ve taassuptan kaynaklanmaktadır. Çünkü halifelerin mertebesinden yukarı olan bir fazileti onlara isnat etmeyen bir Müslüman'a "Rafizîdir" denilmekte ve "bidatçı" sayılmaktadır. Hâlbuki bu zavallı esasen sabit olan bir fazileti "rafz" ve reddetmemiş, herkesi kendi makam ve mertebesinde kabul etmiştir.

Ancak "Muaviye" yetmiş yıl Ali b. Ebutalib'e -hâşâ- lânet ve küfür etmiş, ettirmiş; Resulullah'ın (s.a.a) min-berinde, binlerce sahabenin huzurunda Resulullah'ın (s.a.a) vasisine lânet ederek yüce arşı titretmiş, Resulullah'ın (s.a.a) iki torunu Hasan ve Hüseyin'e dedelerinin türbesinde küfretmiş, onun bu çirkin sözlerini duyan Ümmü'l-Mü-minin Ümmü Seleme, eyvahlar olsun diyerek ağlar hâlde dışarı çıkmış, buna rağmen o âlemin nefretine uğrayasica Muaviye'ye "Rafizî" demeyip "Emirü'l-Müminin" diye arkasında cemaat namazı kılmışlar, o melunu rahmetle anmışlar, tarih kitaplarında ümmete böyle cinayetkâr bir miras bırakmışlardır! Evet, Ali'nin faziletini ikrar etmek rafizîlik olmayıp, başka birisinde olmayan bir üstünlüğü kabul etmek rafizîliktir. Ne yazık ki bu, bir taassuptur; Muaviye ve Mervan'ın emel ve arzularıyla gerçekleşen ci-nayetkâr bir harekettir.

Şimdi konumuza dönelim:

5- "Halifelerin üstünlük ve faziletlerini kabul etmiyor." derlerse buna da cevap olarak derim ki: Ben halifelerin Allah ve Resülü yanında sabit olan faziletlerini inkâr etmi-yorum. İslâm ümmetinden hiç kimse böyle bir şeyi inkâr etmez. Fakat Allah ve Resülü yanında sabit olmayan bir fazileti inkâr etmenin de bir sakıncası yoktur. Çünkü gerçekte olmayan bir şeyi var kabul etmek yersiz bir hareket olup bunu yapmak kusurdan başka bir şey değildir.

6- Halifelerin efdal olmalarını kabul etmediğim söylenirse buna da cevap olarak şöyle derim: Halifelerin efdali-yetini inkâr eden ilk kişi ben değilim. Çünkü herkesten önce bu efdaliyeti halifelerin kendileri kabul etmemişlerdir. Bu alanda Ehlisünnet ulaması şöyle rivayet eder: Birinci halife "Ebu Bekir b. Ebî Kuhafe" halife olduktan birkaç gün sonra minbere çıkarak şöyle dedi:

"Beni halifelikten muaf görün, beni halifelikten muaf görün! Ali aranızda olduğu sürece ben sizin en üstünüz değilim, sizin en üstünüz Ali'dir."

Yine "Gadir-i Hum"da, ikinci halife Ömer b. Hattap "Muvalât Hadisi"ni duyunca, "Mübarek olsun, mübarek ol-sun ey Ali! Bugün benim ve bütün mümin erkek ve kadınların velisi oldun." dedi.

Bu konuda Ehlisünnet kitaplarında yüzlerce hadisle karşılaşmak mümkündür; insafılı olup hakkı kabul etmemiz gerekir.

7- "Ulema-i selefın dediği her şeyi, onlardan sonra gelen âlimler azaltıp çoğaltmadan kabul etmelidir." deseler, bunu da şöyle cevaplarız:

Böyle bir söz doğru değildir. Ulema-i selevin dediği her şeyi onlardan sonra gelen ulemanın azaltıp çoğaltmadan kabul etmeleri zorunlu olsaydı o hâlde neden Ehlisünnet'in ileri gelenlerinden olan "Ebu Hanife"den sonra fetva makamına geçen Ebu Yusuf, hocası Ebu Hanife'nin verdiği fetvaların yarısını kabul etmemiştir ve yine Ebu Yusuf'tan birkaç gün sonra fetva veren Muhammed b. Hasan Şeybanî, Ebu Yusuf'un fetvalarından bir çoğunu reddetmiştir. Hakeza, Ebu Hanife'den elli yıl sonra gelen Ebu Abdullah Şafiî, Ebu Hanife'nin verdiği hükümlerin birçoğunu reddetmiştir. Meselâ, Ebu Hanife'nin kabul ettiği kıyası, ondan az bir zaman sonra gelen "Abdullah b. Şafiî ve Ahmed b. Hambel" gibi müçtehitler reddetmişlerdir. Çünkü açık nasla ispat olmayan, zan ve içtihatla verilen hükümleri ret veya kabul etmek için ikinci müçtehidin zann-ı galibine müracaat edilir.

8- "İçtihat kapısı kapanmıştır." diyecekler. Buna cevabımız ise şudur: Birincisi, bu söz içtihat değil; alışkanlığa dayalı, delilsiz ve ispatsız bir hükmü delille çürütmektir. Çünkü biz müçtehitlik değil, mukallitlik vazifesini yerine getirmek gücüne bile sahip değiliz.

İkincisi, "İçtihat kapısı kapanmıştır." sözü delil ve bur-handan son derece uzaktır. Şimdi burada bu önemli meselenin üzerinde duralım:

Birincisi, bu mesele o kadar önemli, ciddi ve geniş bir konudur ki, bunun bütün mahiyetini açıklamak bizim ilmî gücümüzü ve fennî gözlemlerimizi aşar. Buna rağmen yine de İslâm hükümleri ve dini bilimler çerçevesi içinde düşüncemizi beyan etmeyi gerekli görerek şöyle deriz:

a- Şüphesiz İslâm'ın hükümlerinden birini ispatlamak için, hiç kimsenin reddedemeyeceği delil ve burhan getirilmelidir; biz bunu defalarca vurguladık.

b- Açıktır ki, İslâm hükümlerini ispatlamak için "aklî" ve "naklî" olmak üzere iki delilden yararlanılabilir. Fakat daha önce de dediğimiz gibi aklî delil, hükmün ispatında müstakil değildir (naklî delile ihtiyaç vardır).

Burada, bu konuyu aklî tecrübelerimizle biraz inceleyelim:

Acaba sadr-ı İslâm'da içtihat gerekli miydi? Eğer gerekli değilse, öyleyse neden Müslümanlar içtihadı gerekli bilerek içtihadı girişmişlerdir. Demek ki, içtihat o zaman da gerekli ve zarurî bir şeydi. O hâlde neden birkaç yüz yıl sonra artık içtihadı gerek duyulmadı ve hatta imkânsız sayıldı? Bu ikinci kararın delili ve dayanağı nedir? Sadr-ı İslâm'da içtihat döneminin kapandığı ve artık içtihadı gerek kalmadığı söylenirse, buna şöyle cevap verebiliriz: İslâm hükümleri Resulullah'ın (s.a.a) döneminde, "Bugün size dininizi tamamladım." ayetiyle tamamlanmış ve sadr-ı İslâm'da içtihatla tamamlanmaya ihtiyaç duyulmamıştır. Öyleyse içtihat, İslâm hükümlerinin tamamlanması için değil, başka bir şey için gereklidir. O da şundan ibarettir: "Zamanın değişmesiyle zan ve içtihadı dayalı hükümler de değişebilir."

Evet, kırk veya elli yıllık bir zamanın değişmesiyle, zan ve içtihadı dayalı hükümlerin değişmesi de mümkün olduğuna göre, binlerce yılın değişmesiyle zan ve içtihatla ispatlanan hükümlerin değişmesi neden mümkün olmasın? Hâlbuki bu da tabii bir şeydir... Fakat biz makulatla uğraşmayı fazla gerekli görmüyoruz; zaten vazifemiz de de-ğildir.

Gelelim naklî delillere:

Naklî delillere başlamadan önce, okuyucularımızın, İslâm dininde içtihadın gerekli ve zarurî bir konu olduğunu bilmeleri, içtihat kapısının kapandığı sözünün delilsiz bir iddia olduğuna kanaat getirmeleri için Ehlisünnet'in en muteber kitabı olan "Dairetu'l-Mearif" kitabının içtihat alanındaki görüşünü burada kaydediyorum. Bakınız 22 ciltlik "Dairetu'l-Mearif" in yazarı "Muhammed Vecdi", bu eserinin üçüncü cildinde ne diyor:

"Toplumun yeni duyduğu ihtiyaçların gerektirdiği kadarıyla, hükümler içtihatla ispatlanır. Hükümleri içtihat edebilecek müçtehitlere her asırda ihtiyaç vardır. İslâm'ın birinci asrından üçüncü

asrına kadar müçtehitler içtihat ediyor, İslâm'ın ilk öğretileriyle yeni çıkan olayları birleştirmede görüşlerinin birbirine ters düşmesinden hiç çekinmi-yorlardı. Ancak toplumsal gevşekliklerin meydana geldiği ve İslâm'ın esrarını anlayamadıkları sonraki dönemlerde, kusurlarının üzerini örtmek için içtihat kapısının kapandığını bahane ederek mazeret getirdiler. Oysa Kur'ân'ın net ifadesine ve sahih hadislerle göre içtihat kapısı kıyamete kadar açıktır..."

Buradan açıkça anlaşıldığı üzere, içtihat, Kur'ân-ı Kerim ve Resulullah'ın (s.a.a) sahih hadisleriyle ispat olmuş, İslâm dininin ileri gelenleri bunu sürekli uygulamışlardır. Hicretten üç yüz yıl sonra zalim hükümetlere uyan dünya-perest ulema ve fakihler, kendilerinde İslâm hükümlerinde içtihat etme liyakati göremeyince, zamanlarının sultanları, halifeleri, zalim yöneticilerin isteklerinin aksine bir işe girişmeleri, onların yanında makamlarının düşmesine, dünyevî zararlarına, dirhem ve dinarlarının azalmasına sebep olacağından, "İçtihat kapısı bağlanmıştır." gibi zalimane bir söz uydurdular.

Onlardan sonra gelen Müslümanlar da, akla ve nakle dayalı olmayan "İçtihat kapısı kapanmıştır." sözünü şer'î bir söz kabul edip susmuş ve buna karşı ses çıkarmamışlardır. Oysa mütevatir ve en sahih rivayetlerle, "İçtihat kapısı kapalıdır." bidatini halifelerin çıkardığı ispatlanmıştır. Çünkü Ümmeyyeoğulları'nın zulmünden daha yeni kurtulan zavallı İslâm ümmeti, bu kez de Harunlar, Me'mun'lar, Mütevekkiler ve bunlar gibi birçok zalim Abbasî halifelerin ağır bidat yükü altında ezilmiş kalmışlardı. Ümeyye-oğulları'nın yıkılışını gören Abbasîler, elbette İslâm ümmetinin "merkeze", yani Fatımaoğulları'na eğilimlerini de görüyorlardı. İşte bu sebeple İslâm ümmetinin hakkı söyleyen dillerini kesmek için böyle söylemişlerdir.

Bu nedenle bütün Ehlisünnet uleması ya inzivaya çekilmiş ya da takiyye ederek bu tehlikelerden kurtulmuşlardır... Ehlisünnet ulemasından birçokları da büyük tehlikelere düşmüşlerdir. Meselâ, "Malik b. Enes", Medine'de, "Hasan-ı Müsenna"nın evlâtlarından olan Muhammed b. İbrahim'in kıyamında rolü olduğu için halife Mensur tarafından hapsedilip dövülmüştür. Ebu Hanife de Enbar şehrinde halife Mensur tarafından zindana atılmış, "Rabi" ismindeki kapıcısı tarafından öldürülmüştür. "Ahmed b. Ham-bel" de Mu'tasım b. Harun tarafından zindana atılarak dövülmüştür.

Bununla birlikte Ehlisünnet ulemasından birçokları kendilerini o zalimlerin kucaklarına atmış, onların isteklerine tabi olmuş, işlerini onların zalimane arzularıyla yönetmekten çekinmemişlerdir. Ehlisünnet ulemasından birçokları, yazdıkları kitap ve eserlerinde Resulullah'ın (s.a.a) vasileri ve ilimlerinin mirasçıları olan Ehlibeyt İmamlarından (hepsine selâm olsun) hatta bir tek rivayet bile nakletmemişlerdir. İşte bu dünyaperest ulema dünya hayatı için böyle uydurma hükümlere, zamanlarının zalim ve zorba halifelerine itaat etmişler, ilmin gerçek mirasçıları olan Ehlibeyt imamlarından uzak durmuşlar, gittikçe daha da bir bağnazlığa batmış, asırlar boyu sürekli tefrika ve nifaklarla daha sağlam bir tefrika kaynağı olmuşlardır ve zavallı İslâm ümmeti halâ onların bu kötülükleri içinde çırpınmaktadır...

Takiyye, sadece can ve malı korumada değil, din hükümlerini korumak için de tek bir şer'î kanundur.

Biz, içtihadın kapısının açık olduğunu naklî delille ispatladık ve şimdilik ayetin buyurduğu, "Bilmiyorsanız, zikir ehlinden sorun." sözüyle yetiniyoruz. Yani, Müslümanlar, dinî vazifelerini idrak etmekten aciz olduklarında bir ilim ehline, bir bilene müracaat etmekle mükelleftirler. Bu genel bir hüküm olup, kıyamete kadar bütün Müslümanları kapsamaktadır. Nasıl olur, sadr-ı İslâm'da bir Müslüman karşılaştığı dini bir meseleyi bir âlime müracaat ederek öğrenmekle yükümlü olurken, ondan uzun zamanlar sonra başka bir Müslüman'ın karşılaştığı aynı meseleyi, şartları haiz olan bir âlime müracaat ederek öğrenmesi yasaklanabilir?! Biz bu müracaata engel olan sebebin ne olduğunu soruyoruz.

Madem ki içtihadın gerekliliği Kur'ân'ın nassı ve muteber hadislerle sabittir ve madem ki bütün Müslümanlar bunu kabul ediyorlar, öyleyse üç yüz yıl geçtikten sonra Allah'ın bu emri hangi nassa dayanılarak yasaklandı? Halifeler ve padişahların din hükümlerinde tasallut hakkı var mıdır?!

Müslümanlar anlayamadıkları, idrak edemedikleri bir meseleyi bir âlime ve bir bilene götürmelidirler dedik. Müslümanlar, o âlimin de kendi döneminin en bilgini ve bütün ilmî şartları haiz olduğuna yakın etmelidirler. İşte böyle birine "müçtehit" denilir ve böyle birisi İslâm hükümlerinde fetva verir.

Fakat daha önce de içtihat meselesini halletme gücüne sahip olmadığımızı, bunun çok önemli ve ciddi bir mesele olduğunu, Müslümanların bu meseleyi bir an evvel halletmeye çalışmaları gerektiğini söyledik.

Bu meseleyi ciddi ve derin bir şekilde incelemek isteyenler, "Allâme Dehlevî"nin "Ikdu'l-Ciyd Fi Ahkâmi'l-İçtihadî ve't-Taklid" adlı eserine ve yine "Allâme Şah-velî"nin "el-İnsaf Fi'l-İçtihadî ve'l-Hilâf" adlı eserine müracaat edebilirler.

Biz bu konuyu ele alırken, sadece Ehlisünnet ulemasının eserlerine müracaatı yeterli gördük. Şimdi konumuza dönelim: Bu bahiste bizim hedef ve amacımız, "Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalib'in (a.s) Resulullah'ın (s.a.a) bütün ümmetinden üstün ve herkesten efdal olduğunu ispatlamaktır. İşte bu hedefle tartışma adabına yakışır şekilde gerçekleri açıklamaya çalıştık.

Birincisi, iddiamızı aklî delillerle ispatladık ve İslâm dininde yegane müstakil delil olan naklî delillere müracaat ettik ve bu delillerden de en önemlisi olan, bütün Müslümanların ittifak ettiği ve hiç kimsenin ihtilâfına imkân bırakmayan Kur'ân-ı Kerim ve Resulullah'ın (s.a.a) sahih hadisleriyle yetindik. Kur'ân-ı Kerim'den sadece iki ayete değinerek Resulullah'ın (s.a.a) hadislerinden de herkes için kesin delil olan hadisi naklettik. Bu alanda yüzlerce sahih hadis varsa da biz, "arife bir ayet yeter" sözüne dayanarak sadece onlardan birkaçını nakletmekle yetindik.

Şimdi iddiamızı kesin delillerle ispatladıktan sonra Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalib'in bütün İslâm ümmetinden efdal olduğuna hükmederek Resulullah'ın (s.a.a) ümmetinin arasında çok önemli ve ciddi bir ihtilâfı ihtiva eden "hilâfet" meselesine değinip kendi ilmî gücümüz ve aklî tecrübelerimizle bu konuyu aydınlatmaya çalışacağız.

Fakat bu alanda yine bize itiraz ederek şöyle diyecekler:

Birincisi, sadr-ı İslâm'da olan hilâfet döneminden günümüze kadar bin seneden fazla bir zaman geçmekte, bu zaman sürecinde birçok büyük âlimler gelip geçmiş, bu meseleyi dakik bir şekilde incelemişlerdir. Ve bu da iki şıkkın dışında değildir: Ya gerçeği bulmuşlardır ya da hata etmişlerdir. Araştırma ve incelemelerinde gerçeğe ulaşmışlarsa, bu meseleyi tekrarlamaya gerek yoktur. Eğer araştırmalarında gerçeğe ulaşamamışlarsa, bu durumda da asırlar boyu, ulemanın ileri gelenlerinden on binlercesinin üzerinde bunca uğraşmasına rağmen gerçeğe ulaşamadığı böyle büyük bir meselenin, böylesine küçük bir kitapta hallolması imkânsızdır.

Bu eleştiriye cevap olarak şöyle deriz: Geçen uzun asırlar boyu, o kadar bahis ve araştırmalara rağmen bu meseleyi halledememişler ve daha doğrusu bunu halletmek istememişlerdir. Çünkü bir meseleyi doğru dürüst düşünmek ve mahiyetini anlamak için önce bağınazlıkları ve düşmanlıkları bir kenara bırakıp kendimizi arındırmamız gerekir. Buna ise Ehlisünnet uleması birçok nedenlerden dolayı bir türlü muvaffak olamamıştır. Çünkü bu mesele İslâm ümmetinin en köklü ve en derin ihtilâf kaynağıdır. İslâm ümmetinin önemli kişileri bu meselede birbirinden kopmuş ve temel olarak iki gruba ayrılmışlardır: Biri, hilâfeti bu haliyle kayıtsız olarak kabul eden Sünnîler, diğeri ise bunun aksini iddia eden Şîiler. İşte bu nedenle her iki fırkanın padişah ve sultanları İslâm ümmetinin birbirine yaklaşmasını, birleşmesini engellemek için birçok sebepler edinmişlerdir. Örneğin:

Ümeyyeoğulları'nın hükümeti döneminde hiç kimsenin açıkça hilâfet meselesini söz konusu edip hak iddiasında bulunmaya cüret edemeyişi tarihin en göze çarpan olaylarından. Bunun aksini iddia edenlere, o dönemin zalim yöneticilerinden olan "Muaviye"yi, "Ziyad"ı ve "Haccac b. Yusuf-i Sakafi"yi gösteririm. O dönemde Muaviye, "Ebu Turab" (Hz. Ali)'in fazileti hususunda bir rivayet nakledeni şiddetle cezalandıracağını, onun aleyhine istediği kadar iftiralar edenleri büyük bir

mükafatla ödüllendireceğini sürekli vurgulamaktaydı. O hâlde bu şartlar altında "hilâfet meselesinde haklı olan kimdir?" diyen birinin ciddi bir şekilde araştırmaya girişmeye cüret edeceğini iddia etmek gerçek dışı basit bir söz olur.

"Ziyad" ve "Haccac" da gözler önündedir. Bu cinayet-kâr hâkimler, birinin içinde Hz. Ali'ye (a.s) karşı az bir sevgi olduğunu hissetselerdi, o zavallıyı şiddetli bir şekilde cezalandırırlardı. İşte bu nedenle o zamanlarda İslâm ümmetinden binlercesi bu suçlamalarla idam edilmişlerdir. Açıktır ki, o dönemlerde birinin Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalib'in ve evlâtlarının taraftarı olduğu zannı, büyük bir suç sayılmaktaydı.

Evet, o zamanın ortamı hakkında bilgi sahibi olanlar, elbette kesin olarak bizim bu iddiamızı kabul edeceklerdir. Birkaç satırda canlı örneklerle sizleri o dönemin yönetimi ve siyasî ortamıyla daha yakından tanıştırayım:

İlk olarak, hilâfetin başlangıcından örnek verelim: Ebu Bekir'e biat etmeyen Haşimoğulları'nın Ali b. Ebutalib'in evinde toplanmaları ve onlara biat etmelerini teklif edenlerin o hazretin evine hücum etmeleri, Zübeyr b. Avam'ın elinden kılıcının alınarak taşa vurulması, bu alandaki tehditleri, hücum ve savunmaları ve yürek yakıcı birçok acı olayları elbette biliyoruz. Eğer bunlardan haberiniz yoksa, İbn-i Haldun'un "İmamet ve Hilâfet" bahsine, İbn-i Abdu-rabbih'in "İkdu'l-Ferid"inin "Hilâfet" bölümüne, İbn-i E-bi'l-Hadid'in "Şerh-u Nehci'l-Belâğa"sına, Dineverî'nin "el-İmametü ve's-Siyaset"ine, "Dairetu'l-Mearif"in üçüncü cildinde "Hilâfet" meselesine, Cahiz'in "el-Beyan ve't-Teb-yin"ine, Ebu'l-Ferec-i İsfahanî'nin "el-Ağani" adlı iki ciltlik kitabına ve geçmiş âlimlerin diğer birçok önemli eserlerine müracaat edebilirsiniz. Bu kaynaklara müracaat ettiğinizde sözlerimin ne kadar doğru olduğunu göreceksiniz.

Şunu da belirteyim ki, burada sadece Ehlisünnet ulemasının eserlerini tanık tutup "İsna Aşeriye" olan Şia ulemasının sözlerinden sarf-ı nazar ettim. Ayrıca, Cemel Savaşı'na sebep olan desiseleri, hileleri, ihanetleri ve haksızlıkları iddiamızın ispatı için doğru şahitler olduklarını kaydederek bu konuyu bırakıp Ümeyyeoğulları'nın dönemini ele alıyoruz.

Sıffin Savaşı gözler önündedir; bununla ilgili açıklamayı kendi yerine bırakıp burada sadece yürek yakıcı birkaç noktaya değinmekle yetineceğiz:

Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalib'in acı şehadetinden sonra Muaviye'nin bütün İslâm âlemini sultası altına alması, hatta kendisini "emirülmüminin" ve "halife" diye adlandırması herkesçe bilinen bir husustur. Minberlerde Emi-rü'l-Müminin Ali'ye -hâşâ- lânet ettiğini ve onun bu küfre düşürecek sözünü duymayan bir sahabenin bulunduğunu zannetmiyorum. Buna rağmen o ashaptan bir kişinin bile bu çirkin amele itiraz ettiğini İslâm kaynaklarında görmedik. O hâlde o dönemde ne cüretle hilâfetin kimin hak-kı olduğunu ispat edebilirlerdi?! Tabi ki bu imkânsız bir şeydi.

Bir gün Muaviye, İmam Hasanı Müçteba'yı mescide davet ederek İmam Hasan'ın dilinden kendisinin hilâfete lâîk olduğunu cemaate duyurmak istedi. Fakat İmam Hasanı Müçteba'nın sürekli doğru konuşan dilinden, böylesine gerçeğe aykırı bir sözün çıkmayacağı kesindi. Bu nedenle İmam Hasan'ın Peygamber'in Ehlibeyti'ne ve Ehlibeyt İmamlarına yakışan sözünün, isteklerine aykırı olduğunu gören Muaviye, İmam Hasan'a hakaret ederek onu minberden aşağı çekti, bu esnada mescidin sütunu mübarek başını yaraladı.

Sonunda Muaviye özel tabibi "İbn-i Asal"ın hazırladığı zehirle onu şehit etti...

"Hücr b. Adiy" ve "Amr b. Hamık el-Huzaî"yi beş arkadaşıyla birlikte İmam Ali'nin taraftarlarından oldukları için diri diri toprağa gömdü. Şimdi böyle bir ortamda kim hak ve hakikatten bahsedebilir?!

Ümmeyyeoğulları'nın diğer dönemlerinde de durum farklı değildi. Meşhur şair Ferzadk, Ehlibeyt hakkında okuduğu bir şiir nedeniyle vatanından sürüldü.

Ehlibeyt'in has ashabından olan meşhur "Kanber", zalim Haccac'ın elinde gaddarca şehit edildi ve daha binlerce hakikat taraftarı işkencelerle şehit edildiler.

Burada, dönemin durumunun iyice anlaşılması için bir örnekle o zamanda yaşayan ulemanın ne hâlde olduğunu gözler önüne sermek istiyorum:

Meşhur ulemadan olan "Şa'bî" der ki: Zalim Haccac, beni yanına çağırdı. Ben korkudan yanına gitmek zorunda kaldım. Haccac beni görür görmez katı kalpli bir cellat çağırttı. Cellat içeri girince Haccac bana dedi ki:

"Ey Şa'bî, Hasan'la Hüseyin'in Resulullah'ın torunları olduğunu duydum! Bunu Kur'ân ayetleriyle ispatlamazsan bu cellat seni burada işkence ederek öldürecektir."

Ben artık öldürüleceğimi kesinlikle bilmeme rağmen korkmadan, "Evet." dedim; "Ben bunu Kur'ân ayetleriyle ispatlayabilirim."

Haccac, "Fakat Mubahale Ayeti'nden başka bir ayetle ispatlaman gerekir." dedi.

Ben, "Evet, başka bir ayetle ispatlayabilirim." dedim ve şu ayeti okudum: "Ve ona (İbrahim'e) İshak'ı ve Ya-kub'u armağan ettik, hepsini hidayete erıştirdik; bundan önce de Nuh'u ve onun soyundan Davud'u, Süleyman'ı, Eyyub'u, Yusuf'u, Musa'yı ve Harun'u hidayete ulaştırdık. Biz, iyilik yapanları işte böyle ödüllendiririz. Zekeriyya'yı, Yahya'yı, İsa'yı ve İlyas'ı da (hidayete erıştirdik.) Onların hepsi salihlerdendi."[\[11\]](#)

Sonra, "Nuh'la İsa arasında kaç göbek var?" dedim.

Haccac, "Sayılmayacak kadar çok!" dedi.

Bunun üzerine, "O hâlde Resulullah'la Hasan ve Hüseyin arasında kaç göbek var?" dedim.

Haccac, ne demek istediğimi anladığından, "Kur'ân'da sanki böyle bir ayeti hiç görmemişim." dedi.

Haccac, istediği hususta delil sunmama rağmen yine beni ölümle tehdit ediyordu. Bu yüzden ben Maveraun-nehrey'n'e kaçtım. Haccac orada da benim tutuklanmamı ve idam edilmemi emretti. Fakat ben saklanarak canımı kurtardım.

Evet; örnekten maksadım, o dönemde yaşanan durumu ve hilâfete kimin daha lâıyk olduğu konusunda hiç kimsenin araştırma yapmaya cüret edemediğini gözler önüne sermektir.

Biraz da Abbasîler'in döneminden bahsedelim:

Bu dönem, ulema ve müçtehitlerin birinci dönemi olduğu için bu dönemde hak ve hakikatlerin ortaya çıkması gerekiyordu. Ama ne yazık ki bu dönem, İslâm ümmeti için uğursuz ve en canî dönem oldu. Ehlibeyt İmamları teker teker zehirle şehit edildi... Alioğulları'na karşı düşmanlık besleyenlere ne kadar bağışta bulunulduysa, hak ve hakikat taraftarları da bir o kadar ezildi... Ulemadan birçoğunun tehdit edilip öldürüldüğünü de daha önce hatırlatmıştık.

Bu meseleleri zikrederken Ehlibeyt İmamlarının Abbasîler döneminde ne kadar zulme maruz kaldıklarını yeri geldikçe kaydedeceğiz. Şimdi yine asıl konumuza dönelim:

Ulema-i selefin hilâfet konusunu araştırırken hata ettiklerini ve gerçeğe ulaşamadıklarını söyledik. Bu iddiamızı ispatlamak için fazla önemli deliller getirmeye de gerek görmüyoruz. Çünkü sadr-ı İslâm'dan bugün tam on üç asır geçmesine rağmen bu mesele İslâm ümmeti arasında gizletilmeyecek derecede birçok tefrika ve ihtilâf kaynağı olmuştur. İnsafla siz söyleyin, acaba Hz. Muhammed'in (s.a.a) ümmetinde, hilâfet ve imamet konusu dışında ihtilâf ve tefrikaya sebep olan bir şey var mıdır?

Elbette bugüne kadar İslâmî vahdete ağır darbe indiren ve ne yazık ki indirmeye devam eden tek sebep, hilâfet meselesidir.

Daha önce de açıkladık ki, "Üzerinden bin yılı aşkın bir zaman geçen meseleyi irdelemenin ne gereği var?" diye eleştiride bulunacaklar.

Bu eleştiriye cevap olarak tekrar diyoruz ki: Bu mesele ümmet arasında daima kanamakta olan korkunç ve derin bir yara açmıştır. Bilindiği üzere, bir yara tedavi edilmez ve üzeri örtülemeye çalışılırsa, gittikçe iltihabı çoğalır ve iyileşmez bir hâl alır kendine. İşte bu nedenle iyileşmesi istenilen her yaranın, kendine has teknik bir ameliyatla üzerinin açılmasına çalışılmalıdır. Evet, üzeri devamlı kapalı olan yaranın tedaviden mahrum olacağı gibi derin bir yara mesabesinde olan ve İslâmî vahdeti engelleyen imamet meselesi de araştırmacılar tarafından bağnazlıktan uzak bir ortamda masaya yatırılmazsa, iyileşmeden olduğu hâlde kalacak ve İslâm'ın temel ve sağlamlığının kilit noktası olan ittihat ve birliğe engel olacaktır.

İşte bu nedenle biz, Ehlisünnet'in meşhur kaynaklarından yararlanıp istidlalde bulunarak ilk önce bu meseleyi teşrih ve muhakeme etmeye karar verdik; bu alanda Allah Teala'dan bize yardımcı olmasını niyaz ederiz.

Emirü'l-Müminin ALİ'nin İMAMET VE HİLÂFETİ

Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalib, Müslümanların ittifakıyla imam ve halifedir; bu konuda ihtilâf yoktur. İhtilâf, onun Resulullah'tan hemen sonra ilk halife mi, yoksa dördüncü halife mi olduğu hususundadır.

Şurası açıktır ki Ehlisünnet İmam Ali'yi dördüncü halife, Şia ise onu Resulullah'ın ilk mutlak halifesi bilir. Burada Ehlisünnet'in iddiasının ne kadar delilden yoksun olduğunun biraz anlaşılması için önce bu konuda Ehlisünnetin geçmiş ulemasından birkaçının görüşünü nakledip üzerinde biraz durduktan sonra bu hususta teşrih ve muhakeme etmeye çalışacağız.

Şimdi Ehlisünnet'in üstün şahsiyetlerinden ve önderlerinden olup halk arasında, hatta Avrupa'da bile meşhur olan Hüccet'ül-İslâm Gazalî'nin görüşünü açıklayıp değerlendireceğiz. Şunu da belirtelim ki Gazalî'nin ilmî gücü takdire şayan olup âlimane şahsiyeti hakkında övgüden başka söyleyeceğimiz bir şey yoktur. Fakat yine bu eleştirilerimizde de Gazalî'yi kendimize örnek alıyoruz. Gazalî "İhyau'l-Ulûm" adlı eserinin "ilim"le ilgili bölümünde şöyle diyor:

"Resulullah'ın (s.a.a) buyruğunu başımız ve gözümüz üstünde kabul ederiz. Fakat sahabenin sözlerini delillere uygun olduğu takdirde kabul ederiz; aksi takdirde reddederiz. Tâbiînin, geçmiş ulema ve yazarların sözlerine gelince, onlar da bizim gibi insanlardır; körü körüne delilsiz olarak onları taklit etmeyiz."

Bakın! Ne de güzel demiş Gazalî! Biz de Gazalî'nin bu sözüne uyup Gazalî'nin, kendisinden öncekilerin delilsiz sözlerini "onlar da bizim gibi insanlardır" gerekçesiyle kabul etmediği gibi biz de Gazalî'ye ilim ve üstünlüğünüzü itiraf ettiğimiz hâlde delilden yoksun olan iddianızı kabul etmiyor ve bunu irdelemeye tâbi tutuyoruz deriz. Elbette bu hususta Gazalî'nin ruhu bizden incinmez. Çünkü, "Kendin öğüt almadan diğerlerine öğüt verme." demiştir.

Gazalî yirmi ciltten oluşan "İhyau'l-Ulûm" adlı eserinin ikinci faslının dördüncü bölümünde şöyle der:

"Hilâfet makamının sahibi, birinci olarak Ebu Bekir, ikinci Ömer, sonra Osman ve sonra da Ali raziyallahu anhum'dur. Hilâfet icma yoluyla sabittir. Bu alanda bir nas olsaydı, ashap nassa uyardı."

Biz, bu sözün delilden yoksun bir iddia olduğu görüşündeyiz. Çünkü nas olduğu hâlde ümmet çoğu zaman ona uymamıştır. Ümmetin nassa uymayışı da iki sebepten kaynaklanabilir: Birincisi bu nassın,

Benî Saide Sakifesi'nde toplanıp hilâfet davası güdenlere ulaşmamış olmasıdır; çünkü Benî Saide Sakifesi'nde toplanan sahabe sayı bakımından azdı ve meseleden habersizlerdi. Elbette sayıları sekiz ile on arasında sınırlı olan bir grubun kararına "ashabın icması" denilip bununla da nassın var olmadığı söy-lenemez. Şüphesiz Benî Saide Sekifesi'nde toplanan o kadar ashap arasında muhacirlerden sadece üç kişi, ensardan ise "Sa'd b. Ubade"nin etrafında toplanan birkaç kişi vardı; ayrıca bu icmayı oluşturanların hepsi hak ve hakikat zıddı şahıslardı. Çünkü:

Birincisi: Resulullah'ın mübarek naşı defnedilmeden yerde bırakılarak ashabın mezkur şekilde konu üzerinde icma etmesi İslâm'a ters düşmektedir.

İkincisi: Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyti'nin ileri gelenlerinden bir tek kişi bile o icmada yoktu, olmazdı da zaten.

Üçüncüsü: Bu icma, Sa'd b. Ubade'nin eliyle gizli bir şekilde düzenlendiği gibi, sonraları da o icmaya katılan ve hilâfet iddiasında bulunan kimseler de bunu gizlemeye çalışmışlardır.

Dördüncüsü: Biatten birkaç gün sonra Ali b. Ebutalip mescide giderek hakkını istediğinde, mezkur icmada bulunan muhacir ve ensardan bazıları, "Ey Ebe'l-Hasan, biatten önce sözlerini duymuş olsaydık, senden başkasına biat et-mezdik." dediler.

Bundan anlaşılıyor ki, orada Ali (a.s), Resulullah'ın nassını bütün ashaba bildirmiş ve Resulullah'tan bu nassı duyan sahabeler de onu rivayet etmişlerdir. Bu nedenle her ne kadar Birinci Halife hilâfeti kabul etmesinden dolayı pişmanlığını dile getirmişse de etrafındakileri ikna edememiştir.

Beşincisi: Benî Saide Sakifesi'nde toplanıldığı gün, Ebu Bekir b. Kuhafe, Ömer b. Hattap ve Ebu Ubeyde-i Cerrah'a "Elinizi uzatın, size biat edeyim." demiştir. Bu asla doğru bir şey değildi; çünkü icma sadece üç kişinin hakkı değil, ümmetin hakkıydı. Hâlbuki orada muhacirlerden sadece Ebu Bekir, Ömer, Ebu Ubeyde ve Uveyym'den başkasının olmadığı İslâm kaynaklarında yer almıştır. Bu konu özellikle İbn-i Haldun kitabının 1. cildinin 77. sayfasında, Ikdu'l-Ferid'in 3. cildinin 33. sayfasında, Dairetu'l-Ma-arif'in 4. cildinin 70. sayfasında ve sayıları çok olan diğer kaynaklarda yer almıştır. Bu durumda bütün ashap icma etmeliydi ve İslâm dininin en büyük ve en önemli meselesi olan bu meselede derin ve etraflı bir şekilde müzakere etmeliydiler. Böylece birincisi, bu konuda nassın olup olmadığı açıklığa kavuşur; ikincisi, gerçek icma olması durumunda ümmetin bütün fertleri olmasaydı en azından ashabın ileri gelenleri orada olurlardı.

Bu nasıl bir icmaydı ki hilâfet meselesinin odak noktası olan Ali b. Ebutalip, Resulullah'ın amcası Abbas b. Ab-dulmuttalip ve Haşimoğulları'ndan hatta bir kişi bile orada yoktu. Yedi kişiyle gerçekleşen bu icmayla İslâm'ın en büyük ilkesi olan imamet konusu değil, hatta normal bir sözleşme bile imzalanamaz.

Ümmetin nassa uymayışının ikinci sebebi, ashaptan orada bulunanların nassı duymalarına rağmen ona uymayıdır. O dönemlerde bu durum inkâr edilmez bir husustu. Buna şöyle bir örnek gösterebiliriz:

Üçüncü Halife'den sonra, başta Talha ve Zübeyr olmak üzere ashabın çoğu kendi rıza ve isteğiyle Ali b. Ebutalib'e biat etti. Ancak Talha ve Zübeyr arzularına ulaşamayınca bir bahaneyle Mekke-i Mükerrerme'ye yerleştiler. Orada kendileri gibi maksatlı bir kadını da fesat çıkarmaya davet ederek, kalması gerektiği masumiyet evinden dışarı çıkarıp Basra'ya götürdüler. O zaman Basra valisi olan "Osman b. Hüneyf" Talha ve Zübeyr'in karşısına dikilip onların Ali b. Ebutalib'e biat ettiklerini hatırlatması üzerine "Biz Ali b. Ebutalib'e zorla biat ettik, şimdi ise ondan uzak duruyoruz." dediler.

Bu nedenle Basra ahalisinden bir sahabenin Medine-i Münevvere'ye giderek Talha ile Zübeyr'in nasıl biat ettiklerini araştırması kararlaştırıldı. O adam Medine'ye girerek cuma günü namazda olan bütün sahabîlerin huzurunda ayağa kalkarak şöyle dedi: "Ey Resulullah'ın ashabi! Tal-ha'yla Zübeyr,

ümme arasında fitne çıkarıp biz Ali'ye zorla biat ettik, diyorlar. Şimdi söyleyin bakalım, Talha ve Zübeyr'in biatleri baskı üzerine mi gerçekleşti; yoksa onlar kendi rıza ve istekleriyle biat ettiler?"

Şüphesiz Talha'yla Zübeyr'in biatlerine bütün ashap şahit olmuştu. Dolayısıyla birincisi, hakka şahitlik etmek, ikinci de İslâm ümmetinin arasını bulmak ve ıslah etmek için oradaki herkesin, "Talha ve Zübeyr kendi rıza ve istekleriyle biat ettiler." demesi gerekirdi. Ancak hiç kimse bu hakkı söylemedi ve sahabeler bunun karşısında sessiz kalmayı tercih etiler... Bunun üzerine "Usame b. Zeyd" yalan yere şahadette bulunarak "Talha ve Zübeyr baskı üzerine biat ettiler." dedi!... Şimdi dikkat edin:

Buradan anlaşılıyor ki, gün gibi açık olan Talha ve Zübeyr'in kendi rızalarıyla biat ettiklerini itiraf etmekten çekinen ashap, "imamet" hakkındaki nassı da itiraf etmekten çekinebilir.

Burada okuyucularımıza şunu hatırlatmam gerekir ki, biz ashaba asla hakaret etmiyor ve onlar karşı nefret duymuyoruz, haklarına saygı duyuyoruz. Fakat bununla birlikte muhakeme ve araştırmalarımızda hak ve hakikati beyan etmekten çekinmeyeceğiz. Evet, biz icma iddiasında bulunanların bu iddialarının delilsiz bir iddia olduğunu görüp bunu eleştiriyoruz ve bu eleştirilerimizi de yukarıdaki kesin konularla ispatlayarak şöyle diyoruz:

Ehlişünnet ulemasından olan meşhur İbn-i Abdurab-bih, "İkdu'l-Ferid" adlı eserinin 3. cildinin 77. sayfasında şunları yazar:

"Ali b. Ebutalip, Abbas b. Abdulmuttalip ve Zübeyr b. Avam, Ebu Bekir'e biatten sakınarak Ali'nin evinde toplandılar. Ömer b. Hattab da Ali'nin evine gitti. Olumlu bir cevap almayınca yanındakilere, 'ateş getirin.' dedi."

"Bunun üzerine Fatıma, 'Ey Ömer! Benim evimi mi yakacaksın?' dedi."

Bu feci olaydan anlaşılıyor ki, Ali b. Ebutalip, Resu-lullah'ın amcası Abbas b. Abdulmuttalib ve Zübeyr b. Avam Ebubekr'e biat etmeyip Ali'nin evinde toplanmışlar, bu nedenle de Ömer b. Hattab Ebu Bekir'le birlikte Ali'nin evine doğru hareket edip Ali'yle evindeki topluluğu biate davet etmişler, fakat Ali'yle evinde toplananlar bunu kabul etmemişlerdir. Bunun üzerine Ömer yanındakilere, "Ateş getirin..." demiştir. O sırada Resulullah'ın (s.a.a) kızı, "Ey Ömer! Benim evimi mi yakacaksın?" demiştir.

Ehlişünnet ulemasından olan "Muhammed Vecdî" 12 ciltten oluşan "Dairetu'l-Maarif"inin 3. cildinde hilâfet konusunda şunları yazar:

"Ali b. Ebutalib'le bir gurup, Ebu Bekir'e biatten sakınınca, Ömer, aralarında Useyd b. Huzeyr ve Selme b. Esir'in de bulunduğu bir grupla gidip onu biate davet etti. Ali taraftarlarından olan Zübeyr kılıcını çekerek Ömer'le beraberindekilere saldırdı. Ömer, adamlarına Zübeyr'i tutmalarını emretti. Selme, Zübeyr'e saldırarak kılıcını elinden aldı ve Ali'yi biat etmesi için Ebu Bekir'in yanına götürdüler. Ali, hakkını isteyince Ebu Bekir, 'Seni biate zorlamam.' dedi. Fakat Ömer, 'Ey Ali, biat etmedikçe kurtulamazsın.' dedi. Bunun üzerine Ali, 'Ey Ömer! Yarısı senin olan bir işe girişiyorsun. Yarın sana bırakması için bugün hilâfeti Ebu Bekir'de sağlamlaştırıyorsun.' dedi. Ali, Fatıma'yı bir ata bindirerek ashabin evlerine götürüp hakkını istedi..."

Ey okuyucumuz! Biraz düşün! Böyle bir ortamda, öyle bir saldırı ve karşılamada icma iddiasında bulunup ispatlamak nasıl mümkün olabilir!???

Eğer ümmet icma etmişiyse o hâlde bu saldırı da neyin nesi oluyordu? Bu hareketlerin anlamı nedir? Acaba Ali, Fatıma, Hasan, Hüseyin ve Abbas b. Abdulmuttalip o ümmetten değiller miydi? Birisi Fatıma'nın iddiasına "batıldır" diyebilir mi? Acaba Fatıma'nın sözü ve iddiası Re-sulullah'ın (s.a.a) sözü ve iddiası değil midir?...

Bilindiği gibi Ebu Bekir, Ali'nin delilini reddetmeyerek, "Seni biate zorlayamam." diyor ve hatta hilâfeti kabul ettiği için pişman olduğunu belirtiyor. Bütün Ehlisünnet yazarları Ebu Bekir'in, "Ey Ebe'l-Hasan! Eğer bilseydim bunu kabul etmezdim." dediğini kaydederler. Ama bu arada Ömer b. Hattab neden kendi başına kalkıp Ali'nin evine gitti? Acaba Ömer halife miydi veya halifenin askerlerinin komutanı mıydı? Bunu anlayamadık biz! Ne yazık ki bu olay, tarih sayfalarından silinmeyecek ve halledilmeyecek siyah bir lekedir.

Biraz da İkinci Halife'nin seçim ve tayini üzerinde duralım:

Bilindiği gibi, İkinci Halife, Birinci Halife'nin vasiyeti üzere halife olmuştur. Halk, her ne kadar o esas üzere Ömer b. Hattab'a biat etmişse, yine de bu seçim değil, tayin ve atamadır. Tayin ise icmadan uzaktır. Şimdi burada birkaç soruyla karşılaşmaktayız:

Birincisi, acaba İslâm dininde halifenin tayini gerekli midir? Eğer gerekliyse acaba Resulullah (s.a.a) bu gereği yerine getirdi mi? Ve eğer yerine getirdiyse Resulullah'ın (s.a.a) tayin ettiği halife kimdir? Ve eğer Resulullah (s.a.a) kendinden sonraki halifeyi tayin etmemişse, Ebu Bekir'in kendinden sonraki halifeyi tayin etmeye kalkışması bidat olmaz mı?

Yani, Ebu Bekir'in kendisinden sonraki halifeyi tayin etmesinin kabul edilir bir yönü yoktur. Çünkü eğer halife tayini ve seçimi, icmayla gerçekleşmesi gereken bir hak ise, bir halifenin o hakkı sınırlandırmaya ve ümmeti kendi haklarından mahrum etmeye hakkı yoktur. Halife tayini, önceki halifenin yetkileri dahilindeyse, bu durumda Müslümanların ve özellikle ashabin, Muaviye b. Ebu Süfyan tarafından oğlu Yezid'in veliaht ve kendinden sonraki halife tayin edilmesini kabul etmeyişleri anlamsız olur. Çünkü her iki tayin de aynı şekilde gerçekleşmiştir!

Biraz da Üçüncü Halife'yi seçen şûradan bahsedelim:

Devamlı, hilâfet ve imamet meselesinde nassın olmadığını iddia edenlerin, halife seçimini Müslümanların kesin hakkı bilmeleri gerektiğini söylüyoruz. Fakat her ne kadar da hilâfetin ilk anlarından itibaren bu isim sözde varsa da hiçbir seçimde bunun sonuç ve etkisini görmek mümkün olmamıştır. Birinci ve ikinci Halife'nin hilâfete geçişinde gerçek icmayı görmediğimizi buraya kadar yaptığımız mu-hakemelerde ispatladık. Ancak burada sadece Üçüncü Halife'nin döneminde yapılan şûrada da icma olmadığını söylemek istiyoruz.

İkinci Halife Ömer b. Hattab'ın on yıllık hilâfeti döneminde sergilediği adalet ve hizmeti tahsin ve takdir etmekle birlikte, burada birkaç konuyu teşrih ve muhakeme etmeden geçmeyeceğiz:

Birincisi: İkinci Halife Ömer, halife seçimini altı kişilik sahabeden oluşan bir şûraya bırakmıştır. Ömer'in bu uygulaması ne nas, ne veliaht tayini ve ne de icmadır. Çünkü belli bir kişiyi açıkça halife tayin etmediği bellidir, belli birini kendisine veliaht etmediği de ortadadır. İcma ise bütün Müslümanların hakkı olduğundan halife tayinini altı kişilik bir şûraya bırakmak da câiz olmadığı gibi icma da değildir.

İkincisi: Ömer altı kişilik şûranın seçiminde hangi delile dayanırsa dayansın yine birçok eleştiriyle karşılaşacaktır. Çünkü o altı kişinin sahabe olduğu göz önünde bulundurulsa, onlardan başka binlerce sahabenin de olduğu açıktır.

Onların "Bedirli" sahabeler olmaları göz önünde bulundurulacak olursa, yine onlardan başka birçok Bedir Ashabı olduğu ortadadır. Onların fazileti hakkında rivayetlerin bulunduğu söylenecek olursa, yalnız Ammar b. Yasir hakkında Resulullah'ın (s.a.a), "*Ammar nereye dönerse, hak da onunla birlikte döner.*" buyruğu, şûradakilerin her biri hakkında değil, tümünün hakkında bile rivayet edilmemiştir.

Ayrıca, Halife Ömer, şûradaki altı kişinin üzerine, "Ab-durrahman b. Avf"ı seçiyor. Bu da nedensiz tercih sayıldığından dolayı kabul edilemez.

Üçüncüsü: Muhammed b. Seleme'ye altı gün içinde halife tayin edilmezse, bunların hepsini öldürmesini söylüyor...

Şimdi ben diyorum ki bu, son derece uygunsuz ve gerçek dışı bir şeydi. Çünkü Müslümanların icması sadece bu altı kişiye tabi olmamıştır. Müslümanlar açık bir dille haklarını isteseler veya nassın varlığına inanıp şûrayı reddetselerdi, ister istemez halife tayini de birkaç gün gecikebilir, Muhammed b. Seleme yardımcılarıyla, şûradaki altı kişiyi öldürebilirdi. O hâlde bunun sorumlusu kim olurdu?

Dördüncüsü: Halife Ömer, şûradakilerin hepsini birer kusurla suçladıktan sonra yine hilâfeti, suçladığı o adamlara bıraktı.

Beşincisi: İkinci Halife kendi oğlu Abdullah'a şûrada çekimser kalmasını emrederken Resulullah'ın (s.a.a) torunu Hasan Müçteba'yı tamamen unuttu. Oysa İmam Hasan Müçteba'nın o dönemde Abdullah'tan daha fazla ilgilenme hakkına sahipti.

Altıncısı: İkinci Halife, Resulullah'ın (s.a.a) amcası Abbas b. Abdulmuttalib'i bu şûraya dahil etmedi; oysa Ab-bas b. Abdulmuttalib bu meseleye beş kişiden daha lâyıktı.

Yedincisi: İkinci Halife şûraya atadığı altı kişinin isimlerini birer birer zikrettikten sonra bunlardan hiçbirinin halife olmaya lâayık olmadığını, Ali'ye gelince de, "Bu adam -Ali b. Ebutalib- hırslı olmasaydı, hilâfete lâayık ve yeterliydi." diyor. Yani, şûradaki Talha, Zübeyr, Osman, Abdurrahman ve Sa'd'ın hilâfete lâayık olmadığını, sadece Ali b. Ebutalib'in hilâfete lâayık ve yeterli olduğunu, hilâfete hırslı olmasaydı hilâfeti kendisine bırakacağını ifade ediyor.

Burada değindiğim yedinci noktayı, Ehlisünnet ulemasından ve Bağdad'ın en üstün bilgilerinden İbn-i Ebi'l-Ha-did, Şerh-u Nehc'il-Belâğa'sında geniş bir şekilde açıklamıştır. Şimdi buradan kalem sahiplerinin yazmaktan çekindikleri birçok nokta ortaya çıkmaktadır. Bunların en önemlisi ve en acısı şudur:

İkinci Halife bu sözüyle Ali b. Ebutalib'in hilâfete herkesten daha lâayık olduğunu itiraf etmesine rağmen Ali'yi hilâfetten men ediyor. İkinci Halife Müslümanların işlerinin istikametini ve İslâm dininin saadetini isteseydi, kendisinin de itiraf ettiği gibi hilâfet işlerini idare edebilecek yeterli birini hilâfete tayin eder, böylece kıyamet gününe kadar ümmet arasındaki nifak, tefrika ve karışıklığın İslâm ümmetini ezmesine müsaade etmezdi. Acaba İslâm âlemindeki bu kadar ihtilâf ve tefrikanın imamet meselesinden başka bir nedeni var mıdır? Elbetteki tek neden bu meseledir.

Evet, böyle bir şûrayı akıl ve nakille uyuşmadığı için gerçeklere aykırı buluyoruz.

Şimdi Gazalî'nin sözünü mütalaa edelim. Gazalî, "Eğer nas olsaydı, ümmet muhalefet etmezdi" diyor. Biz ise belirttik ki, nas olmasına rağmen ashap ya duymadıklarından veya duymalarına rağmen buna uymak istemediklerinden onu terk etmiş olabilir. Bunları yerinde ispatladık. Fakat şimdi bu konuda nassın olduğunu iddia ediyor ve bunu muhakememizde önemli rükün olan akî ve naklî delille ispatlayacağız. İlk önce kısaca akî delillerimizi, daha sonra naklî delillerimizi zikredeceğiz.

Evet, imamet konusunda nas vardır; çünkü aklın desteklediği gibi Resulullah (s.a.a) İslâm dinini yaymak amacıyla ne kadar çalışmış, çaba harcamışsa, bu yüce dini koruyup savunma konusunda da bir o kadar çaba göstermiştir. Zaten böyle olması da gerekirdi. Çünkü apaçık Muhammedî din, ahiret saadetini sağladığı gibi, dünya hayatını da temin etmektedir. Dolayısıyla kıyamete kadar bu önemli İslâmî binayı ecnebilerin saldırılarından korumak için onu, dinî işlerini yürütebilecek ve sdin hükümlerini bilen bir kişinin sorumluluğuna bırakması gerekir.

Şüphesiz, Resulullah (s.a.a) kendisinin ahiret yurduna göçeceğini biliyor ve irtihal edeceği zamanı bekliyordu. Böyle bir durumda yüce İslâm dininin himaye edilmesini herkesten çok isteyen Resulullah'ın (s.a.a), önemli din ve dünya işlerini bu önemli makama lâayık olan birisine bırakması, akıl ve hissin gerekli gördüğü bir konudur. Çünkü aksi durumda İslâm ümmeti arasında ihtilâf

çıkması ve Muhammedi (s.a.a) tek dinin ihtilâf ve çekişmelerle parçalanması aklî tecrübelerle bilinen ve onaylanan bir konudur. Bu durum da peygamber ve elçilerin gönderilişi Allah'ın hikmetine ters düşmektedir. Bu nedenle Resulullah'ın (s.a.a) kendinden sonra belli bir kişiyi vasi tayin etmesi gerekiyordu.

Şimdi aklî delili kısaca zikrettikten sonra naklî delillerin ispatına geçelim:

Bu alanda da birkaç naklî delille yetineceğiz. Birincisi, Kur'ân'da ismi geçen yüce peygamberlerin (a.s), her birinin kendisinden sonra dini işleri yürütmesi için bir "vasi" tayin ettiğini görmekteyiz. Buna dayanarak "Resulullah'ın (s.a.a) da onlar gibi '*Onların hidayetine uy.*' emrine uyararak bir kişiyi kendisinden sonra vasi tayin etmesi gerekiyordu." diyoruz.

İkincisi, genellikle herkesin kabul ettiği, özellikle de en muteber kitaplarımız olan ve içeriklerinin doğruluğunda kimsenin şüphe etmediği, "Sahih-i Buharî" ve "Sahih-i Müslim"de kaydedilen hadisler, Resulullah'ın (s.a.a) bir kişiyi vasi tayin ettiğini ve onun da Ali b. Ebutalib'ten başkası olmadığını ortaya koymaktadırlar. Çünkü:

Birincisi, Resulullah'ın (s.a.a), Gadir-i Hum'da kırk bin sahabenin karşısında, "*Ben kimin mevlâsıysam, Ali de onun mevlâsıdır.*" buyurmuştur. Elbette bu hadisin Arapça'sında geçen "veli" kelimesinden maksat "veliyy-i emir" yani emir sahibidir. Çünkü eğer "veli" kelimesi burada sadece muhabbet ve sevgi anlamında kullanılmış olsaydı bu kadar öneme ve o kadar topluluğa gerek olmazdı. Çünkü Resul-i Ekrem (s.a.a) Ali b. Ebutalib'in muhabbet ve sevgisini birkaç yerde ümmete bildirmiş, ama bunun için o kadar olağan üstü bir özen göstermemişti. Meselâ Resulul-lah (s.a.a) buyurmuştur ki: "*Ali'yi sevmek güzeldir.*", "*Ali'yi seven beni sevmiş olur*" ve "*Müminlerin sayfasının başında Ali sevgisi vardır*" vs. O hâlde burada "veli" kelimesinden maksat sadece onun emir sahibi ve vasi oluşudur.

İkincisi, Menzilet hadisi Resulullah'ın (s.a.a), Ali'yi kendine halife ettiğini ispatlamaktadır. Çünkü Harun'un, Musa'ya (her ikisine selâm olsun) göre konumu sadece ümmet ve kavmi arasında vasilik ve halifeliktir.

Üçüncüsü: "Hasif'un Naal" hadisi, Hz. Ali b. Ebutali-b'in Resulullah'ın (s.a.a) vasisi olduğunu ispatlamada apaçık bir delildir. Çünkü bu hadiste Resulullah (s.a.a) şöyle buyuruyor: "*Benim Kur'ân'ın tenzilinde çaba harcadığım gi-bi birisi de Kur'ân'ın tevilinde çaba harcayacaktır; o adam hasifu'n-naal olan=ayakkabısını yamayan- kimsedir.*" Ayak-kabısını yamayan da Ali b. Ebutalib'den başkası değildi.

Şüphesiz, Kur'ân'ın gerçek anlamını ümmete tebliğ et-mede çaba harcayan kimse, emir sahibi ve Resulullah'ın (s.a.a) yerine geçen kimsedir.

Dördüncüsü: İmam Hasan Müçteba, "Dedem Resulul-lah (s.a.a) şöyle buyurdu." der: "*Ey Ali! Sen bendensin, ben de sendenim; sen benden sonra bütün müminlerin velisisin.*"

Bu hadis, Resulullah'tan (s.a.a) sonra Ali b. Ebutalib'in bütün müminlerin velisi olduğunu gösterir. Çünkü eğer burada "veli" kelimesinden sevgi ve muhabbet kastedilmiş olsaydı, artık, "benden sonra" demeye gerek yoktu; çünkü muhabbet ve sevgi ister Resulullah'ın (s.a.a) hayatı döneminde ve ister ondan sonra olsun gerekliydi.

Beşincisi: İmam Ahmed b. Hambel, kendi "Müsned"-inde Abdullah b. Hantab'den şöyle rivayet eder: Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: "*Ey Benî Velia topluluğu! Ya yok olup ortadan kalkarsınız ya da sizin üzerinize kendim gibi olan, emrime uyan, hak üzerine savaşır esir eden birini görevlendiririm.*" Sonra Ali'ye baktı ve Ali'nin elinden tutarak, "*O kişi budur.*" buyurdu.

Bu hadis apaçık bir şekilde, Ali b. Ebutalib'in ümmetin işlerini idare etmesi için Resulullah (s.a.a) tarafından görevlendirildiğini ifade etmekte ve imamet konusuyla ilgili apaçık bir nasır.

Altıncısı: Ali'nin Beraat Suresi'ni tebliğ etmesi de, yine onun ümmetin veliyy-i emri olduğunu açık bir şekilde göstermektedir; çünkü ilk önce bu surenin tebliği Birinci Halife'ye verilerek Mekke-i Mükerreme'ye gönderilmiş, fakat daha sonra vahiy inerek "Beraat (Tevbe) Suresi'nin" Ali b. Ebutalib'e verilmesi emredilmiş ve böylece hükümlerin tebliğinin Ali b. Ebutalib'e has olduğu bildirilmiştir.

Allah'ın hükümlerini tebliğ etmek, "Peygamber"e veya "vasi" ve "veli" kıldığı kişiye has olduğu, Allah Teala tarafından bildirilmiş ve Resulullah'ın (s.a.a) da vasisi Ali b. Ebu Talib olduğu için sureyi alıp kendisinin okumasını "Ali"ye emretmiştir.

Yedincisi: Tüm savaşlarda Ali'nin emir olup, hiç kimsenin emir kulu olmaması, ilk üç halifenin de tüm savaşlarda emir kulu olup hiç kimseye emir olmayışları da açık bir şekilde "Ali b. Ebu Talib" in Allah'ın hükümlerinin e-miri ve diğer üç halifenin ise emir kulu olduklarını göstermektedir. Fakat biz burada kısaca geçerek, "arife bir ayet yeter" gerçeğini göz önünde bulundurup naklî ve aklî delillerin tümünü zikretmeye gerek görmedik.

Evet, Gazalî diyor ki:

"Ehlişünnet, ashabin tümünün tezkiyesine ve övüldüğüne inanmaktadır."

Biz Gazalî'nin bu sözüne cevap olarak şöyle diyoruz: Ne yazık ki Hücetü'l-İslâm Gazalî bu önemli hükmü verirken "tezkiye" ve "tüm" sözcüklerinin içerdikleri anlamlara bir az olsun dikkat etmemiştir. Çünkü o zaman "sahabe" denilen kişilerin sayısı yüz binlere ulaşıyordu. "Tüm" sözcüğünün anlamıyla "sahabe" sözcüğünün anlamını birleştirecek olursak, bu durumda tüm sahabe denilen kişilere, tezkiyenin mefhumu olan ismet ve masumiyet niteliğini isnat etmemiz gerekiyor. Çünkü Gazalî, "tezkiye"den, kusur ve günahattan temiz ve münezzeht olmayı kastetmiştir; kusur ve günahlardan temiz olmak ise masumiyetten başka bir şey değildir. Masumiyet ise yalnız yüce peygamberlere ve Ehlibeyt İmamlarından ibaret olan birkaç özel kişiye has bir makamdır. Oysa Gazalî, "Sahabenin tümünü masum bilmek gerekir." diyor... Oysa ilk sahabelerden ve muhacirlerden olan "Huveytib", Resulullah'ın (s.a.a) Mekke'nin fethi için hareket edeceğini müşriklere bildirmişti.

Yine yüzlerce sahabe, Müslüman olduktan sonra münafık ve mürtet olmuştur ve "Sa'lebe" gibileri İslâm hükümlerine uymaktan sakınmışlardır. "Horkus b. Zuheyr", Bedir ashabından olmasına rağmen Nehrevan'da Haricîlerin reisi olmuştur ve yine Nehrevan'da birkaç bin sahabe Haricîler gurubuna katılarak, Gazalî'nin de ikrar ettiği gibi İslâm dininden çıkmışlardır.

Muaviye b. Ebu Süfyan, Amr b. As'ın, sahabeden olmalarına rağmen asi olduklarını tüm Ehlişünnet uleması belirtmiştir. Muaviye, taraftarları ve yardımcılarının, Müslümanların imamına karşı asî olup İmam Ali'ye minberlerde sürekli küfür ve lânet ettikleri tüm İslâm tarihlerinde kaydedilmiştir ve bu da nassa aykırı olduğu için küfürdür.

Biz burada ashaptan birçoklarının işledikleri kusurları teker teker sayacak olursak, kitabımızın amacından sapmış oluruz. Sadr-ı İslâm'dan başlayıp Cemel, Nehrevan ve Siffin facialarını ve ashabin bu facialardaki rollerini hatırlatacak olursak, hakikatin sizin için açıklığa kavuşacağından eminiz.

Biz Gazalî'nin düşüncesine uyacak olursak, bu durumda bir grup sapmış şeytanların masum olduklarına inanmamız gerekecektir; bu ise hem aptallık ve hem de kusurdur. Oysa din ve muhakeme sahipleri, böyle bir aptallık ve kusurdan münezzehtirler.

Ama bu kitabın âciz yazarı bendeniz, Ehlişünnet'ten olduğum için var gücümle bu iftirayı "Ehlişünnet"ten defetmeliyim. Çünkü "Ehlişünnet" demek, Resulullah'ın (s.a.a) sünnet ve gidişatına uymaksa, biz, "tezkiye" olmadıklarını iddia ettiğimiz kişilerin yoldan çıktıklarını hem iddia ve hem de ispat etmekteyiz. Resulullah'ın (s.a.a) sabit gidişatı da, ister sahabe olsun, ister olmasın, bu tür

insanların amel ve gidişatıyla bağdaşmamaktadır. Tasavvuf ehlinin önderi ve değerli piri olan "Hafız Şirazi" ne güzel diyor:

"Ali'nin dostu olmayan kâfirdir,

İster dönemin zahidi olsun, ister tarikat şeyhi."

Fakat Resulullah'ın (s.a.a) sabit yoluna uyanlar, ister Ehlisünnet olsun, ister olmasın, o sahabîye (Hz. Ali'ye) saygı duyup karşısında tazim etmektedir ve etmelidir de. Gazalî, "Sahabenin tümüne saygı göstermek gerekir." diyor.

Ben diyorum ki: Gazalî'nin delilden yoksun bu iddiasının cevabını "İrşad-ı Hamzevî" adlı eserimde geniş bir şekilde ve delillerle vermişizdir ve burada tekrar kaydetmeye gerek yoktur.

Gazalî diyor ki:

"Sahabenin tezkiye (günahtan arınmış) olmadığını söylemeye ancak Rafizî olan cür'et edebilir."

Ben buna cevap olarak şöyle diyorum: Ne yazık ki, bu söz Gazalî'nin ilmî makamına hiç yakışmamaktadır. "Rafizî" kelimesini, ancak muhakeme edip delil getirmekten âciz olanlar, kendilerini savunmak için cahilane ve avamane bir şekilde kullanırlar; bu ise Gazalî'ye ya-kışmaz.

Evet biz, sahabenin, kim olursa olsun, Allah ve Resulü'nün yanındaki faziletini ümmetten hiç kimsenin inkâr etmediğini defalarca ispatladık; fakat biri hakkında ispatlanmayan bir fazilet ve değeri reddetmek de Rafizîlik olamaz.

Biz okuyucularımıza, Gazalî'nin, "İhyau'l-Ulûm" adlı meşhur kitabında kaydettiği bu sözlerden vazgeçerek daha sonraları yazmış olduğu "Sırru'l-Âlemîn" adlı kitabında bun-ların aksini iddia ve ispat ettiğini müjdeliyoruz. Okuyu-cularımıza, bu konuda "Sırru'l-Âlemîn" kitabının "el-Mekalatu'l-Hamse Fi'l-Hilâfe" bölümünü okumalarını tavsiye ediyoruz. Gazalî'ye karşı getirdiğimiz delilleri yeterli bilip konuyu burada noktalıyoruz.

Aksine Sonuçlar

Ali b. Ebutalib'in üstünlüğü veya hilâfeti hususundaki iddia ve istidlallerimiz apaçık ve dosdoğru olmasına rağmen ne yazık ki aksine sonuçlar vermiştir. Şöyle ki:

Resulullah (s.a.a) ahiret yurduna göçünce, Ali b. Ebu-talip o hazretin gusül ve defniyle meşgulken "Benî Saide Sakifesi" olayı yaratılmış ve hilâfet "Ebu Bekir b. Kuhafe"-ye intikal etmiştir. Hâlbuki ahabın tümü bu amelin, aksine sonuçlar doğuracağını tahmin ediyorlardı. Çünkü Resulullah'ın vefatıyla sonuçlanan hastalığını rivayet eden "İmam Muhammed Buharî", Sahih-i Buharî'de şöyle rivayet etmektedir (ben burada ravileri zikretmeyerek sadece hadisin metnini kaydediyorum):

"Resulullah'ın (s.a.a) hastalığı şiddetlenince, 'Bana bir kağıt ve kalem getirin de benden sonra sapmayasınız diye sizin için bir şey yazayım.' buyurdu. Bir kişi, yani Ömer b. Hattap, 'Ateşi yükseldiğinden sayıklıyor, yanımızdaki Allah'ın Kitabı bize yeter.' dedi. Onlardan bazısı, 'Kalem ve kağıt getirin.' dedi. Böylece tartışma yükseldi; oysa Resulullah'ın huzurunda tartışmak yakışmazdı. Bunun üzerine Resul-i Ekrem (s.a.a) 'Yanımdan çıkın.' buyurdu!!!"

Burada naklettiğim bu hadisi inkâr edecek bir Müslüman bile düşünülemez. Bütün Sünnî ve Şîî uleması bu hadisi nakletmiş, kitaplarında kaydedip buna şerhler yazmışlardır. Bunlardan en

önemlisini Buharî'ye şerh yazan Allâme Aynî, Mişkât ve Mirkat'a şerh yazan Allâme Kârî yazmış, fakat etki ve sonucunu yazmaya cesaret edemeyip taklide tâbi olmuşlardır.

Fakat ben bunun etki ve sonucu hakkında kısaca şöyle diyorum: Bu olay İslâm âleminde öyle zararlı sonuçlar doğurdu ki bu güne kadar onun acı meyvesini tatmaktayız. Çünkü Resulullah (s.a.a) mübarek son nefesinde ümmeti için gerekli olan vasiyetini yazacak olsaydı, onun vasıtasıyla İslâm ümmeti delalet ve tefrikaya düşmeyecek ve kıyamete kadar nifak ve dağımlıktan korunacaktı. Fakat Ömer b. Hattab şöyle demiştir: "Resulullah ateşinin yükselmesi nedeniyle sayıklıyor, kağıt ve kaleme gerek yoktur; yanımızda Allah'ın Kitabı var!!!"

Şimdi Ömer b. Hattab'a soruyoruz: Niçin Birinci Halife Ebu Bekir b. Kuhafe, son nefesinde vasiyetname yazıp seni halife tayin edince, "Yanımızda Kur'ân vardır; başka yazıya gerek yoktur." demedin; ama Resulullah'a (s.a.a) kar-şı böyle bir cesaretle bulundun?!

Oysa bu sorunun cevabı çok açıktır: Ömer, Ebu Bekir'in kendisini halife tayin edeceğini bildiği gibi Resulullah'ın (s.a.a) da o vasiyetle Ali'yi vasi ve halife tayin edeceğini biliyordu; işte bu nedenle Resulullah'a (s.a.a) engel olmuştur.

Evet; Ebu Bekir'in hilâfete geçtiğini Ali'ye haber verdiklerinde çok üzüldü ve mescide gidip Resulullah (s.a.a) tarafından kendisinin vasi tayin edildiğini ispatladı. Ashabın tümü pişman olup "Ey Ebe'l-Hasan! Eğer daha önce bunları bize söylemiş olsaydın, başkasına biat etmezdik." dediler. Ebe'l Hasan Ali de şöyle dedi:

"Acaba Resulullah'ın (s.a.a) mübarek naşını evde bırakıp hilâfet peşinde koşmam yakışır mıydı? Oysa hilâfetin bizim hakkımız olduğunu inkâr edecek bir kişinin bile olacağını düşünmezdim."

Halife Ebu Bekir hilâfeti kabul ettiğine bir nevi pişman olduysa da etrafındakiler hilâfeti bırakmasına engel oldular. Ali b. Ebutalib Ebu Bekir'e biat etmedi. Haşim-oğulları da Ali'nin evinde toplandılar. Bunun üzerine Ömer b. Hattab bir grupla Ali'nin evine gidip onu biate davet etti. Fakat Ali ve taraftarları bunu reddettiler. Buna karşı Ömer, yanındaki adamlara, "Biraz ateş getirin..." dedi. Bu feci du-ruma karşı Resulullah'ın (s.a.a) kızı Fatıma-ı Zehra, "Ey Ömer! Benim evimi mi yakacaksın?!" dedi.

Bunun üzerine Ali taraftarı olan Zübeyr b. Avam, Ömer'e karşı kılıç çekti. Ömer'in emri üzerine, taraftarları Zübeyr'i tuttular, Selme b. Eşyem ve Esed adlarındaki kişiler onun elinden kılıcı alıp Ömer'e verdiler. Ömer kılıcı alıp taş vurdurdu. Sonra "Ali"yi mescide götürdüler. "Ali" bu olaya karşı birçok yürek yakıcı konuşmadan sonra Ebu Bekir'e biat etmeye mecbur oldu... Ben burada ancak biz Ehlisünnet'in en önemli ve en muteber rivayetlerimizi gösteriyorum. Bu hadiselerde rivayet edilen bütün olayları nakledecek olursak, o zaman herkes bunu bir volkan patlamasıyla ret ve defetmeye mecbur olur. Geçelim...

İkinci Halife'nin Hilâfete Gelmesi

Ebu Bekir, hilâfet kürsüsüne oturduktan sonra ölüm anında bir vasiyetnameyle Ömer b. Hattab'ı halife tayin etti. Biz daha önce bu tayin hususunda teşrih ve muhakemede bulduk; isteyenler birkaç sayfa önceye müracaat edebilirler.

Bunun üzerine Ali b. Ebutalib hiçbir müdafaaya girişmedi; çünkü Ali, Ebu Bekir'i hilâfet kürsüsüne Ömer'in oturttuğunu, onun bu fedakârlığına karşılık Ebu Bekir'in Ömer'i kendisinden sonra halife tayin edeceğini ve bunun iki halife arasında resmî bir anlaşma şekline getirildiğini biliyordu. Evet; Resulullah'ın (s.a.a) bir vasiyetname yazmasını gerekli görmeyen Ömer, Ebu Bekir'in vasiyetini can-ı gönülden kabul etti. Ebu Bekir öldü, Ömer halife oldu, Ali de ona biat etti...

Biz burada, Allâme İbn-i Abdurabbih'in, "İkdu'l-Ferid" adlı kitabının üçüncü cildinde naklettiği, Birinci Halife Ebu Bekir b. Kuhafe'nin bir sözünü zikretmeyi gerekli görüyoruz:

"Birinci Halife son nefeslerinde şöyle diyordu: Ben birkaç şey yaptım ki keşke onları hiç yapmasaydım ve birkaç şeyi de yapmadım ki keşke onları da yapsaydım."

"Birincisi, hilâfete kimin daha lâıyık olduğunu Resulullah'tan öğrenmedim; keşke bunu öğrenseydim."

"İkincisi ve üçüncüsü, falan ve filan şahısları defetmedim; keşke onları defetseydim."

"Dördüncüsü, hilâfeti kabul ettim; keşke hiç kabul etmeseydim."

"Beşincisi, Ali'den biat almak için Fatıma'nın evine adam gönderdim; keşke göndermeseydim."

"Altıncısı, keşke Fedek'i Fatıma'ya bırakıp bu işe hiç girişmeseydim..."

Oysa biz de arzu ederdik ki o yersiz hareketlerin hiçbirisine girişmeseydi, girişmeseydi, girişmeseydi. Fakat bunun sorgulanması şüphesiz hak sahiplerine aittir...

Ehlisünnet ulema ve fakihlerinden birçoklarının, bunları okuyunca hayret edecekleri açıktır. Fakat hayret edeceklerine, önemli kitaplarımızdan olan Sahih-i Buharî, İbn-i Haldun, Ağanî, Dairetu'l-Mearif'i mütalaa edip durumu görsünler. Evet; tarihî tekamül, kendi vazifesini yerine getirerek sonunda kendi yerini bulacaktır...

Üçüncü Halife'nin Hilâfete Gelmesi ve Altı Kişilik Şûra

İkinci Halife hilâfet sırasını tamamlayıp hilâfeti altı kişilik şûraya havale etti. Evet, bunun böyle olması gerekirdi; çünkü kainattaki her şey asıl mevzusu ve doğal yörüngesinden uzaklaşınca, birçok uygun olmayan durumlara girmesi kaçınılmaz olur. Fakat biz bu şûra hususunda az önce teşrih ve muhakememizi yapıp bu şûranın hem nas, hem tayin ve hem de icmaya aykırı bir facia olduğunu ispatladık; oraya müracaat ediniz...

Fakat burada şunu demek istiyorum: İkinci Halife şûrayı öyle kişilerden seçmişti ki Ali b. Ebutalib'in hilâfete ulaşmayacağı apaçık belliydi. Zira:

Birincisi: Abdurrahman b. Avf, Ali sayesinde ulaşamayacağı dünyevî arzularına Osman vasıtasıyla ulaşacağı için Osman'ı himaye edecekti. Sad b. Ebi Vakkas da Abdurrahman'ın amcası oğlu olduğu için onun düşüncesine uyacaktı. Talha b. Abdullah da Temimoğulları'ndan olduğu için Ali'ye oy vermeyecekti. Osman ise tabii ki kendisini öne geçirecekti. Böylece Zübeyr Ali'ye oy verecekti. Bu durumu, Ali (a.s) Nehcü'l-Belâğa'da kaydedilen ve toplanan hikmetli sözlerinde, tüm ayrıntılarını, işaret ve kinayelerle beyan etmektedir.

Fakat biz mütevatir rivayetlerle İkinci Halife'nin Ali hakkında, "Ali olmasaydı Ömer helak olurdu", "Ali olmasaydı ben bir şeyi halledemezdim" ve (Gadir-i Hum'da) "Ne mutlu, ne mutlu sana ey Ebe'l-Hasan! Bu gün benim ve tüm mümin erkek ve kadınların velisi oldun" dediğini bildik.

Acaba, Ali olmasaydı Ömer helak olurdu, Ali olmasaydı Ömer hiçbir şeyi halledemezdi ve Ey Ali, bugün müminlerin velisi oldun "ne mutlu sana!" demek de nedir?! Bu kadar aksine sonuçlar da neyin nesidir? Evet, tarihin öyle noktaları ve öyle sayfaları vardır ki gerçekten kalem yazmaktan ve el hareket etmekten çekiniyor ve bunun aksi sonucu olarak Abdurrahman b. Avf'ın çevirdiği dolaplarla Üçüncü Halife hilâfete tayin edilmiş oldu...

Abdurrahman'ın kız kardeşinin oğlu olan "Musevver b. Mahrum" şöyle rivayet ediyor:

"Biz bu kez Ali b. Ebutalib'ten başka birisinin halife olacağını sanmazdık ve tüm sahabeler yarın Ali'nin halife olacağını umuyorlardı. Fakat Abdur-rahman geceleyin sabaha dek şuraya buraya gidip

geldi, çalışıp çabaladı. Amr b. As ve Muğire b. Şu'be'yi ve diğerlerini de gizlice kendine uydurdu ve sabah olunca Ali'nin değil, Osman'ın halife olduğunu haber aldık..."

Bu olayı yazarken aklıma Gazalî'nin, "Sahabeleri tezkiye etmek (temize çıkarmak) gerekir." şeklindeki sözü geldi... Oysa, temize çıkarıp çıkarmamak tarihe ait bir olay olup temize çıkarmak veya hatalı saymak hususunda tarih kendi vazifelerini ifa etmek için ne Gazalîleri ve ne de başka icraatı mani ve engel görmektedir; çünkü tarih, hâkim ve zaman ise mahkemedir.

Hilâfet Sırası

Emirü'l-Müminin Ali (a.s), birçok kavga ve hadiselerden sonra ashabın istek ve temennilerini kabul edip hilâfete geçti... Fakat insan, Emirü'l-Müminin'in hilâfet ve imamet meselesini hatırlayınca zaman ve şartların müminlerin emirine karşı gelmek ve nifak çıkarmak üzere birbirleriyle sözleştiklerini sanır. Bunun açık delillerinden birisi şudur:

Hız. Ali'nin hilâfeti kabul etmesini rica ve temenni eden Talha ve Zübeyr, biri Basra ve diğeri de Kufe emirliğine ulaşmayı umuyorlardı. Fakat bu iki müttelik, arzularının kabul olmayacağını hissedince, o hazrete karşı muhalefeti kalplerinde nifaka dönüştürerek bir bahane ile Medine-i Münevvere'den uzaklaşıp Mekke-i Mükerrreme'ye gittiler. Orada kendilerinden daha fazla Ali'ye kin güden bir kadını da kendi girişim ve cinayetlerine ortak kılarak ilk kez İslâm âlemine tefrika tohumları ektiler.

Cemel Musibeti

İnsanlık girişimlerinin hangi türüne bakacak olursak, bu girişimlerin birkaç iç ve dış etkenden kaynaklandığını görürüz. Haset, insan ahlakının en dehşetlisi olduğu gibi, kadın kısmının bu çirkin ahlaka daha çok bulaştıkları da ahlak hocaları nezdinde sabittir. Şüphesiz, bir kadın kendi kızının kocası olan damadını ne kadar hararetle severse, oğlunun eşi olan kadına da bir o kadar soğuk davranır ve sevmez!

Fatıma-ı Zehra'nın, Aişe'nin üvey evlâdı olduğunu bildiğimiz gibi, gözlerini sulta kurmak hırsı bürüyen bir üvey annenin de ona hangi gözle bakacağını biliyoruz...

Burada Sahih-i Buharî, Sahih-i Müslim ve Sünen-i Tirmizî'den birkaç örnek verelim:

Sahih-i Buharî ve Sahih-i Müslim'de, Aişe'nin şöyle dediği geçer:

"Hiçbir kadını Hatice gibi kıskanmadım."

Yine Sahih-i Buharî ve Sahih-i Müslim'de Aişe'den şöyle rivayet edilir:

"Resulullah'ın kadınlarından hiç kimseyi Hatice gibi kıskanmadım; ben onu görmedim; fakat Resulullah onu çok anardı; bunun üzerine ben de ona, 'Sanki dünyada Hatice'den başka kimse yok!' dedim."

Bu rivayeti, Buharî ve Müslim'de okumak mümkündür. Sihah-i Sitte'den olan Tirmizî, Aişe'nin kız kardeşinin oğlu olan Urve b. Zübeyr'den şöyle naklede:

"Aişe dedi ki: Resulullah sürekli evden çıkınca Hatice'yi hayır dua ile anardı; onun için kıskanarak, 'Hatice yaşlı bir kadındı; Allah Teala onun yerine sana daha hayırlısını vermiştir.' dedim. Bunun üzerine Resulullah öfkelenerek, 'Allah Teala, bana Hatice'nin yerine ondan haya hayırlısını vermemiştir...' buyurdu."

Cem'u'l-Fevaid adlı kitapta, Sahih-i Buharî ve Sahih-i Müslim'den ve el-İsabe'de İmam Nesâî'den rivayet edilen hadisleri de burada getirecek olsaydım, durum daha bir açıklık kazanırdı; fakat amacımızın dışına çıkmış olurduk. (Arife bir ayet yeter.)

Amacımız, Aişe ile Emirü'l-Müminin Ali'nin arasında geçen olayların nedenlerinden birinin açıklığa kavuşması için kadınlarda olan kıskançlığı göstermektir. Birinci neden budur. İkinci ve daha şiddetli olan etken ise dış etken dediğimiz şeydir. Evet, Aişe'yi bu yersiz davranışlara sürükleyen etken, kafasında sürekli riyaset sevdası esen kız kardeşinin oğlu Abdullah b. Zübeyr idi. İşte bu nedenle Abdullah, sürekli teyzesini kendi icraatlarına alet edip bir hilâfet kurmak çabasındaydı; hatta Aişe, Hav'eb beldesinin köpeklerinin seslerini duyunca pişman olup girişimlerinden vazgeçmek istediğinde, Abdullah, ısrar ve icbarla teyzesini azminden döndürdü; hatta teyzesine, "Sen geri dönecek olursan, ben kendimi öldürürüm." dedi ve yalan yeminlerle o beldenin isminin Hav'eb olmadığını söyledi. Abdullah, babası Zübeyr'e de karşı durup onun önünde cemaat imamı olarak namaza duruyordu.

Evet, Talha ve Zübeyr, Aişe, Mervan ve Velid b. Ut-be'nin eşliğinde nifak bayrağını taşıyarak Basra civarında İmam'a karşı durdular. Emirü'l-Müminin Ali (a.s), nasihatlerinin bir yararı olmadığını görünce, hücceti tamamladıktan ve onları son kez uyardıktan sonra azgınları cezalandırmak zorunda kaldı ve sonunda fesada sebep olanlar ektiklerini biçtiler. Talha ve Zübeyr, Hz. Ali'nin (a.s) taraftarlarınca öldürüldü ve Cemal hatunu (Aişe) ise bin bir pişmanlıkla çıkmış olduğu ve "Evlerinizde oturun." ayeti gereğince yırttığı ismet perdesi olan evine gönderildi. Bu elim olayı kısaca açıklayacağız.

Fakat burada şu noktayı açıklamam gerekiyor: Bizim Ehlisünnet âlimlerimiz, kendi eserlerinde "Cemel Savaşı"na neden olanlardan öyle saygı ve övgüyle bahsetmişlerdir ki, Cemel Savaşı'na cüret etmeleri onların hayatlarında bir zillet ve delalet teşkil etmediği ve hatta bu kişilerin işledikleri cinayet ve ihanetten sorumlu bile olmadıkları sanılmaktadır.

Fakat biz diyoruz ki, sahabe olmak ne insanın bir hatasını mazeretli kılar ve ne bir ihanet ve cinayeti amel defterinden siler. Aksine, sahabeler, nübüvvet nuruna daha yakın oldukları için kendi hataları hususunda diğerlerinden daha fazla sorumlu tutulurlar. Biz bu konuya kitabımızın baş tarafında değinirken bu hususta birçok örnekler de ver-miştik.

Şüphesiz, Aişe ve Talha, Osman'ın öldürülmesinde en çok faaliyet gösteren ve halkı Halife'ye karşı kıskırtan ve ayaklandıran kişilerdi. Halk Osman'ı öldürünce Mekke'de bulunan Aişe sevinerek Medine'ye doğru yola koyuldu. Yolda Ali'nin halife olduğunu duyunca, tekrar Mekke'ye döndü ve Ye'la b. Menba, Abdullah b. Amir ve Sa'd b. As gibi Resulullah zamanında meşhur olmayan birtakım kötü niyetli kişiler etrafına toplandı. Böyle bir topluluk tarafından yapılacak olan herhangi bir hareketin büyük bir hata ve cinayet olacağı açıktır. Elbette, eğer Cemel Savaşı olmasaydı, belki Sıffin ve Nehriyan Savaşı da olmayacaktı. İşte bu nedenledir ki İslâm dininde ilk fitne çıkarmak, İslâm ittihadını bozarak Müslümanların itaat etmeleri gereken imamına karşı çıkıp savaşmak, Müslümanlar arasında fitne çıkararak binlerce Müslüman'ın idam edilmesine ve öldürülmesine sebebiyet vermek, kim olursa olsun, tarihin affedemeyeceği bir suçtur ve bu cinayetlerin faileri İslâm ümmeti tarafından sürekli lânetlenecekler...

Bize, "Bunlara sebebiyet verenler tövbe etmişlerdir!" diyeceklerdir. Biz diyoruz ki, Allah etse de tövbe etmiş olsalar. Tövbe, kıyametle ilgili bir meseledir, o bizi ilgilen-dirmez. Fakat biz bir hareketin hak veya batıl olduğunu veya o harekete girişenlerin tarihte cezalarının ne olduğunu göstermekteyiz.

Yine bize, Cemel Savaşı'nı meydana getirenlerin sahabenin ileri gelenlerinden olup cihatlara katıldıklarından dolayı, Kur'ân-ı Kerim'de hayır dua ve rızayla anıldıklarını söyleyeceklerdir.

Ama biz diyoruz ki, Nehriyan Savaşı'nı meydana getiren Horkus b. Zühayr ve izleyicileri de aynı merteye ve derecededirler. Hem sahabenin ileri gelenlerinden, hem de Bedir ve Rıdvan biati ashabından olmalarına rağmen niçin lâneti hakketmişlerdir? Biz, Nehriyan'la Cemel ve Cemel-le de Sıffin Savaşı arasında o kadar fark olmadığını ve her üçüne de sebebiyet verenlerin sorumlu

olduklarına, nefret ve lâneti hak ettiklerine inanıyoruz. Şimdi, Cemel Savaşı'nın ikinci sayfası olan Sıffin Savaşı'na geçelim:

Sıffin Musibeti

Biz Emirü'l-Müminin Ali'nin Sıffin Savaşı'ndaki bütün girişimlerini ve bu savaşın bütün yönlerini anlatmayacağız; burada amacımız, bu savaşa sebebiyet veren ve neden olanların ne kadar azgın ve isyancı olduklarını, Emirü'l-Müminin Ali'nin hak girişimlerinin önüne ne kadar engel çıkardıklarını teşrih ve muhakeme etmektir.

Biz yine Gazalî ile söze başlıyoruz. Gazalî, İhyau'l-Ulûm'da diyor ki:

"Muaviye, imamet ve hilâfet için kavga etmemiştir; Muaviye'nin yaptıkları içtihadı dayanmaktadır; müçtehit ise isabetlidir."

Ne yazık ki, sıradan bir avama bile apaçık olan bu olaylar, Gazalî gibi bir âlime gizli kalmış veya Gazalî bunu kasıtlı olarak gizlemiştir. Muaviye hilâfet ve imamet için kavga etmiyor idiyse ne istiyordu peki?? Eğer Osman'ın kanını istiyorduydu, bu hak onu ilgilendirmezdi; çünkü Os-man'ın evlât ve oğulları vardı. Babalarının hakkı için Osman'ın oğullarının, zamanın imamı ve Müslümanların halifesi olan Ali b. Ebutalib'e müracaat etmeleri gerekirdi. Mu-aviye, Amr-ı As ve diğerlerinin İslâm ümmetini aldatarak ve tahrik ederek Müslümanların halifesine karşı ayaklandırmaya, boş yere yüz binlerce Müslüman'ın kanının dökülmesine ve İslâm'da birçok bidatlerin çıkmasına sebep olmaya hakkı yoktu.

Gazalî diyor ki: "Muaviye'nin bütün girişimleri içtihadı dayanmaktadır."

Ben diyorum ki: Resulullah bir hadisinde şöyle buyurmuştur: "Ey Ammar! Seni azgın bir grup öldürecektir." Bu hadisi duyan Muaviye, zavallı iki Şamlıya iki kese altın verdi, onlar Ammar'ı şehit edip başını Muaviye'ye götürdüler; Muaviye de buna sevindi! Acaba Gazalî bunu da mı içtihat sayacaktır?! Eyvahlar olsun!

Ayrıca Gazalî'nin kendisi de biliyor ki, Muaviye bütün dostlarına ve valilerine mektup yazarak Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalib'e haşa küfretmelerini emretmiş, hatta Medine'ye gidince Resulullah'ın ravzasında minbere çıkıp Ali b. Ebutalib'e ve evlâdına sebbetmiştir. Bunu bütün tarihçiler kaydetmişlerdir; acaba bu da mı içtihatır?!

Gazalî, "Sahabenin faziletini lekelemek Rafizîliktir." diyor. Acaba Ali b. Ebutalip sahabe değil miydi? O hâlde, Gazalî neden ona lânet ve sebbeden Muaviye'ye Rafizî de-miyor da, üstelik ona müçtehitlik vasfını veriyor. Biz, "Ga-zalî hükmünde hata etmiştir." diyoruz.

Yine Muaviye, Sıffin savaşına gelirken halkı denemek ve halkın Kur'ân-ı Kerim'e mi, yoksa Muaviye'ye mi uyacaklarını anlamak için çok çirkin bir hileye baş vurup Çarşamba günü cuma namazı kıldı ve bir itirazla karşılaşmayınca da Şam halkına güvenerek savaşa azmetti. Böyle içtihat mı olur?!

Dördüncüsü, İmam Hasan Müçteba ile savaşı bırakıp sulh edince, sulhun birinci şartı gereği kendisinden sonra o hazretin veliahtlığını kabul etmişti. Fakat fitrî habisliğinin gereğince, İmam'ı bu veliahtlıktan alıkoymak için eşi "Cu'de binti Eş'as"ın eliyle zehirleyerek Resulullah'ın ciğer paresini bin bir felaket ve yürek yakıcı dertle şehit etmiş ve bedbaht Cu'de'ye bu amelinden dolayı vaadettiği altınları vermiştir. Yine İmam'ı zehirlediği takdirde Cu'de'yi oğlu Yezid'e alacağını da vadetmiş, fakat Yezid, babası Muaviye'den daha insafli davranarak Cu'de'yi reddetmiştir. Şimdi burada, küfür derecesinde olan bu cinayetleri işleyen bir cinayetskârı bağışlanmış ve günahsız saymak, cinayet ve ihanetlerini içtihat diye örtbas etmek insaf mıdır?

Kısacası biz diyoruz ki: Eğer Hücetü'l-İslâm Gazalî, Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalib'in hilâfet ve imametini kabul ediyorsa, bu durumda, Muaviye'nin o hazrete kayıtsız-şartsız biat etmesini gerekli görmesi, aksi durumda, Muaviye'nin azgın ve serkeş birisi olduğunu itiraf etmesi gerekir. Ali'nin hak hilâfetiyle Muaviye'nin isyan hareketini eşit görüp mukayese etmek Gazalî gibilere yakışmaz.

Evet, konumuza dönelim. Muaviye, Amr-ı As'ın hile ve desiseleriyle Şam ve civarındaki halkı toplayarak Sıffin adındaki yerde Emirü'l-Müminin Ali'nin karşısına çıktı. Emirü'l-Müminin Ali (a.s) Cemel Savaşı'nda olduğu gibi Sıffin'de de bu dehşetli hastalığı ve yıkıcı belayı defetmek, ümmetin birliğine ve İslâm'ın yapısına sızan bu felaketi ortadan kaldırmak amacıyla her ne kadar çaba harcadıysa da Muaviye'nin zatî kötülüğünden dolayı bir faydası olmadı; sonunda yüz gün süren savaş başladı. (Bendeniz, bu faciayla ilgili "Yüz Gün" adlı önemli bir kitap yazdım, fakat basmaya muvaffak olamadım.)

Bu savaşta meşhur "Veysel Karanî" ve "Ammar Yasir" gibi kişiler şehit oldukları gibi, Ali'nin (a.s) diğer birçok özel ashâbı ve taraftarları da birer birer şehid oldular. Yine Hz. Ali'nin (a.s) meşhur taraftarı ve ordusunun kumandanı olan "Malik b. Eşter" ve "Muhammed b. Ebu Bekir'in şahadetleri de bu savaşın üzücü ve kötü sonuçlarındandır. Buna rağmen, Muaviye tamamıyla mağlup olduğu hâlde Amr b. As'ın yaptığı desise ve hile sayesinde kendini toparladı ve bu konuda iki hakemin hükmüne müracaat edildi. Fakat Emirü'l-Müminin Ali (a.s) bu hükme rıza göstermek zorunda bırakıldı. Çünkü Emirü'l-Müminin Ali (a.s) iki hakemin vereceği hükmü biliyordu. Fakat bir taraftan Amr b. As'ın hilesi, diğer taraftan da orduda baş gösteren tereddüt ve cemaatta ortaya çıkan görüş farklılıkları Emirü'l-Müminin Ali'yi daha zor bir durumda bırakmıştı; düşmanın saldırısından ziyade dostun gevşeklik ve uyusukluğu önem taşımaktaydı.

Evet, hakemeynin hükmünden aksi sonuç alındı ve Emirü'l-Müminin Ali (a.s) tekrar savaş ve saldırıya hazırlanırken kendi taraftarlarından bir grup hak ve hakikate sırt dönerek hak yoldan çıktı. (Bu önemli olayı ben, "Yüz Gün" adlı eserimde genişçe açıklamış bulunmaktayım).

Nehrevan Savaşı

Haricîler, "Horkus b. Zuheyr" adlı Haricînin önderliğinde Nehrevan adlı yerde toplandılar. Bu duruma üzülen Hz. Ali, birçok zorluklar içerisinde düşmanı bırakıp dostlara hakkettikleri cezayı vermeye mecbur oldu. Büyük gücünün etkisiyle azgın grup tümüyle bozguna uğradı. Ne yazık ki İslâm âleminin en önemli ve en güçlü unsuru olan İmam Ali tüm girişimlerinde birçok engellerle karşılaşmıştır. Din ve dünyanın ve özellikle müminlerin kesin menfaatleri için yapılan girişimler tam bir sonuç vermedi. İşte bu nedenle İslâm âlemi şimdiye kadar o olayların acısını çekmektedir. Yazık, yüzlerce yazık!!!

Şehadet ve Felâket

Evet, bu azgın grubun cezalandırılması ve ortadan kaldırılması İmam Ali'nin (a.s) şehadetine ve İslâm ümmetinin de büyük bir felakete uğramasına neden oldu. Kufe'de, "Kutame" adlı Haricî bir kadının hilelerine aldanmış olan "Abdurrahman b. Mulcem" adlı bir sefil o yüce imamı ve İslâm dininin direğini ortadan kaldırmaya karar verip zehirli bir kılıçla bir sabah namazında o hazretin başına vurup yaraladı. İkinci gün o hazret şehit oldu; fakat bu şahadetle İslâm âlemi çok büyük bir buhrana ve acı bir felakete düştü.

Biz, Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalib'in (a.s) makam ve mevkisi hakkındaki sabit delilleri daha önce zikredip o hazretin Resulullah'ın (s.a.a) mutlak vasisi, -müminlerin- hak velisi olduğunu, imamet ve hilâfete herkesten daha lâıyk olduğunu yerinde beyan ve ispat ettik. Burada da sadece iki kelimeyle düşüncemizi beyan etmek istiyoruz:

Ali b. Ebutalip, Resulullah'tan (s.a.a) sonra İslâm'ın en büyük sahibi ve Resulullah'ın (s.a.a) ümmetinin velisidir.

Emirü'l-Müminin Ali, şehit olduğu zaman altmış üç yaşındaydı. Hz. Ali (a.s), Fatıma-ı Zehra hayatta olduğu sürece başka bir kadınla evlenmedi. Resulullah'ın (s.a.a) ciğer paresi Fatıma-ı Zehra'dan Hasan, Hüseyin ve Muhsin isminde üç değerli erkek çocuk, Zeyneb ve Ümmü Külsüm isminde de iki saygın kız çocuğu olmuştur. Emirü'l-Müminin Ali (a.s), Fatıma-ı Zehra'dan sonra birkaç kadınla evlenmiştir; bunlardan biri, âlemdeki kadınların efendisi Fatıma-ı Zehra'nın vasiyeti üzere evlenmiş olduğu Resulullah'ın (s.a.a) kızı olan Zeyneb'in kızı "Emame"dir. Diğer biri, "Esmâ bint-i Umeys" ve birisi Abbas hazretlerinin annesi "Ümmü Eymen"dir. Başka biri de Muhammed Hane-fiyye'nin annesi olan Benî Hanife'den bir kadındır. Âlemdeki kadınların efendisi Fatıma-ı Zehra dışındaki eşlerinden olan evlâtlarının en meşhurları, Kербela sancaktarı Hz. Abbas'la Siffin bayraktarı Muhammed Hanefiyye'dir.

Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalib, İslâm ümmetinin ba-bası makamındadır; çünkü Resulullah (s.a.a), *"Ey Ali! Ben ve sen bu ümmetin iki babasıdır"* buyurmuştur. Evet, Ali b. Ebutalib, ümmetin babası olduğu gibi İslâm ümmetinin ihtiyaç duyduğu bütün aklî ve naklî ilimlerin de âlimidir. Allâme İbn-i Ebi'l-Hadid'in de dediği gibi, İslâm âleminde yaygın olan bütün ilimleri bir bir inceleyecek olursak hepsini Hz. Ali'nin bu hâle getirdiği açıklık kazanır. Örneğin tefsir ilmi, fıkıh ilmi ve usul-u ahkâm İmam Ali'den rivayet olduğu gibi nahiv, sarf ve yine aruz, kafiye, cebir, geometri bilimleri de o hazretten kaynaklanmıştır. Hz. Ali'nin (a.s) mükemmel belâgatına, "Nehcü'l-Belâğa"sı tanık olduğu gibi, şiir bilimlerine de "Divan-ı Arifane"si şahittir.

Emirü'l-Müminin Ali, bütün insanlar arasında yalnız kendisine ve On İki İmam'a has olan bir ilme sahipti ki o da "cifr" ilmidir. Biz bu ilim hakkında, tasavvuf tarikatının üstadı olan Şeyh Muhyiddin b. Arabî'nin "ed-Dürrü'l-Mek-nûn" adlı kitabının ve yine Şeyh Kemaluddin Şafî'nin, bu ilmin On İki İmam'a özgü ve İmam Mehdi'ye (a.s) kadar imamet mirası olduğunu beyan eden "ed-Dürrü'l-Munaz-zam" adlı kitabının içeriğinden biraz bahsedecek olursak, birkaç ciltlik kitaba gerek duyulur.

İmam Ali'nin ilminin derinliğine şahit olarak onun, *"Eğer Fatıha Suresi'nin tefsirinden yük edinmek istersem, yetmiş deve yükü yük edinirim."* ve yine *"Beni kaybetmeden benden sorun."* buyrukları yeter. Şurası açıktır ki, Resulullah'ın (s.a.a) dünyadan göçmesinden sonra toplumsal ve siyasal hayat, Emirü'l-Müminin Ali'nin yüce görüş ve düşüncesine uygun olup o kadar engel ve problemlerle karşılaşmasaydı, İslâm ümmeti kesinlikle saadet ve refahın zirvesinde olurdu.

Ne yazık ki Bedir'de sahabenin tümünün fedakârlığının yarısını gösteren, Uhud'da sahabenin tümünün dağıldığı bir anda yalnız başına müşrikleri dağıtıp geri dönmek zorunda bırakan, Hendek'te bütün ashap "Amr b. Abdu-ved"den korkup telaşa kapılırken Haydar'a yakışır müthiş bir darbeyle o tehlikeyi defeden, Hayber'de Müslümanlar ümitsizliğe kapılınca Allah'ın bir aslanı gibi ortaya çıkıp Hayber kapısını fetheden ve sayılmayacak kadar daha nice cihatlarla İslâm dinine hayat ve canlılık kazandıran böyle yüce bir kişinin yirmi beş yıl kadar inzivaya çekilmek zorunda kalıp hareket etmemesi doğru mudur?

İmam Ali şöyle buyurmuştur:

"Kureyş, Resulullah'a (s.a.a) güttüğü kini o hazretten sonra daha şiddetli bir şekilde bana kustular ve benden sonra da daha şiddetli bir şekilde evlâtlarıma kusacaklarını biliyorum. Kureyş'in kâfirlerinden bana ne! Geçmişte benden kâfirlere bir şey ulaştıysa Allah ve Resul'ünün (s.a.a) emriyle olmuştur. Müslüman iseler (söyleyin); acaba Allah ve Resulü'nün emrine itaat etmenin mükâfatı bu mudur?"

İlim ehli, Emirü'l-Müminin Ali'nin, receb ayının ilk on gününde, Fil Yılı'ndan otuz sene sonra cuma günü dünyaya geldiğinde ittifak etmiştir.

Resulullah'ın (s.a.a) Ciğer Paresi Fatımatü'z-Zehra (A.S)

Yirmi üç yıl Kureyş müşrikleri ve Arab'ın kâfirlerine karşı fedakârca çaba harcayan, o kadar cefâ ve zahmetlere katlanan, Habeş'e hicret etmeye mecbur bırakılan ve sonunda da vatanını terk ederek Mekke'den Medine'ye göçerek kavim ve kabilesinden ayrılan Resulullah (s.a.a), bu kadar cefâ ve zahmetler sayesinde İslâm âlemini meydana getirdi. Çekirge ve kertenkele yemekte olan Arapları naz-u nimete kavuşturdu. Ağaç ve taş tapmakta olan insanlara hak ve hakikatin ne olduğunu gösterip, insanları ortağı olmayan, âlemin tek ve yüce yaratıcısı Allah Teala'ya tapmaya davet ve irşat etti.

Bu sevgili Peygamberimizin dünyada hiçbir şeye alâkası olmamıştır. Ancak bir nur-i didesi ve ciğer paresi vardı ki, o da biricik evlâdı Fatıma-ı Zehra idi. İşte bu nedenle Fatıma-ı Zehra'yı her mümin ve Müslüman can ve malından fazla sevmelidir; çünkü Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

"Fatıma benden bir parçadır; kim ona eziyet ederse, bana eziyet etmiş olur."

Sahabeden birisi "Aişe"den, "Resulullah'ın yanında insanların en sevimlisi kimdi?" diye sorunca, Aişe, "Kızı Fatıma'ydı." cevabını verdi. Adam yine, "Ya erkeklerden kimdi?" diye sordu; Aişe, "Ali idi." cevabını verdi.

Hız. Fatıma'nın azamet ve yüceliğinde o kadar hadis ve rivayetler vardır ki onların sadece az bir bölümünü burada zikretmeğe kalksak bu eserimizin hacmi yetersiz kalır. Fakat biz yine teşrih ve muhakememizin kaynağı olan Fedek meselesine müracaat edip bu acı ve yürek yakıcı olay konusunda fikrimizi açıklayacağız.

"Fedek" Ne Oldu?

Fedek, Medine-i Münevvere'nin etrafında Yahudilerin emlakından olup Hayber'in fethedildiği yılda sulh şartlarından birisi olarak Resulullah'a (s.a.a) verilmişti. Ordu ve cihatla alınmadığı için hiçbir Müslüman'ın orada bir hakkı yoktu; orası Resulullah'ın (s.a.a) özel mülküydü. Bunun gibi Resulullah'a (s.a.a) has olan Fedek'ten başka, birkaç özel mülk daha vardı; "Benî Kurayza" emlaki ve Medine içerisindeki birkaç emlak da bu türdendi. Resulullah (s.a.a) bu emlakın geliri ile hem zevcelerinin masraflarını karşı-lıyor, hem de akrabalarından fakir olanlara yardımda bulunuyordu.

Resul-i Ekrem'in (s.a.a) bir süre sonra Fedek'i, gözünün nuru Fatıma'ya hibe etmesiyle Fedek Hız. Fatıma'nın özel mülkü oldu. Fatıma (a.s), Fedek bağı gelirini kendisine ve iki nur-i didesi olan Hasan ve Hüseyin'e harcıyordu. Resulullah (s.a.a) ahiret yurduna göçünce, Fatıma (a.s) bu kadar ağır ve dehşetli hüznü ve acı içerisindeyken kendisine Halife Ebu Bekir Kuhafe'nin, işçilerini Fedek bağından çıkardığını haber verdiler. Fatıma (a.s) bu yersiz harekete kırılıp birini halifeye göndererek işçilerini niçin Fedek'ten çıkardığını sordu. Halife, Fedek bağının beytülmale ait olduğunu ve Fatıma'nın onda hiçbir hakkı olmadığını söyledi! el-Hükmü lillah. İna lillah ve inna ileyhi raciün. Bu kadar biçimsiz ve yersiz bir hareket olur mu?!!!

Biz, Fatıma'nın (a.s), Fedek bağının kendi hakkı olduğuna dair getirdiği delillere değinmeden önce burada kendi duygu ve üzüntümüzü beyan etmeyi gerekli görüyoruz:

1- Halife, Resulullah'tan (s.a.a) gördüğü dünya ve ahi-ret nimetlerini göz önünde bulundursaydı, Fatıma'ya karşı bu kadar kaba ve kötü davranmaması gerekirdi. Acaba halife, çekirge ve kertenkele yiyen bir Arap iken Müslümanların halifesi olarak âleme hüküm sürdüğünü hatırlamıyor mu? Acaba halife, taşlara, ağaçlara secde edip Allah yerine putlara taptığını hatırlamıyor mu? Onları zilletten izzete ve şirkten imana irşat eden Fatıma'nın babası değil midir? Acaba bunun mukafatı, gözünün nuru olan biricik evlâdını, bir parça bağ için aylarca kan ağlatmak mıdır?!!!

Oysa Resulullah'ın (s.a.a) o yüce hizmeti karşısında yakınlarına sevgi beslemeyi Allah Teala, "De ki: Ben buna karşılık sizden yakınlarıma sevgiden başka bir ücret istemiyorum." ayetiyle biz ümmete farz-ı ayn kılmıştır. Acaba halifelere yüz binlerce bağları bırakıp giden Resu-lullah (s.a.a), biricik kızı ve gözünün nuruna bir Fedek'i hibe etme hakkına sahip değil miydi?!!!

2- Fatma, Allah Teala'nın, "Allah sizden her türlü çirkinliği uzak tutmayı diler." ayetiyle, her türlü çirkinlik ve kötülükten temizleyip en mükemmel şekilde tertemiz kıldığı saygın ailenin fertlerinden birisidir. Böyle birisi, hakkı olmayan bir malın kendisine ait olduğunu iddia eder mi?!!! Hâşâ! Fatıma'nın bütün sözleri, davranış ve hareketleri hak ve hakkaniyetin delilidir. Fatıma haksız olarak Fedek'i iddia etseydi, bu bir çirkinlik olurdu; böyle bir şey Fatıma hakkında imkânsızdır.

3- Kendisi ışık tutup hidayet etmede Kur'ân'la eşit ve delil kaynağı olan Fatıma, delil ve ispatla iddiasından nasıl men edilebilir?!...

4- Fatıma'nın davası nasıl haksız olabilir ki; oysa Re-sulullah (s.a.a), "*Fatıma benden bir parçadır.*" buyurmuştur. Sürekli Resul-i Ekrem'in (s.a.a) bir parçası olan Fatı-ma, batıl bir iddiada bulunur mu hiç?! Hâşâ! Fatıma haksız iddialardan uzak ve arıdır.

5- Resulullah (s.a.a), "*Ben sizinle savaş hâlinde olanlarla savaş hâlindeyim.*" buyurmuştur. Bundan, Fatıma'nın haklı davasında Resulullah'ın (s.a.a) da kendisine ortak olduğu anlaşılmaktadır.

Evet, Fatıma'yla savaşmakta olan birisinin, Resulullah-la savaşmış olacağına hiçbir şüphe yoktur. Çünkü, "*Ben sizinle savaş hâlinde olanlarla savaş hâlindeyim.*" hadisinin sıhhat ve doğruluğunda bütün ümmet ittifak etmiştir. Resulullah (s.a.a) Ali'yi, Fatıma'yı, Hasan ve Hüseyin'i (hepsine selâm olsun) toplayarak, "*Ben sizinle savaşanla savaş ve sizinle barış içerisinde olanla barış içerisindeyim.*" buyurmuştur.

6- Açıktır ki, Fatıma (a.s) hakkından alıkonduğu için rencide olacaktır. Çünkü insanın tabiatı bundan olumsuz yönde etkilenir. Sahih-i Buharî'de, Aişe'den rivayet edilen hadisin anlamı şöyledir:

"Fatıma, babam Ebu Bekir'den Fedek bağını kendisinden niçin aldığını sordu ve Fedek'i babası Resulullah'ın (s.a.a) kendisine verdiğini söyledi. Ebu Bekir, Fatıma'yı Fedek'ten men etti. Fatıma da ümitsizlik içerisinde evine döndü ve babam Ebu Bekir'e öfkeli olduğu hâlde vefat etti."

Bu hadise bütün kitaplarda rastlamak mümkündür; fakat ben Sahih-i Buharî'de gördüğüm için oradan naklettim. Buradan Fatıma'nın halifeye öfkelenildiği ve ondan incindiği anlaşılmaktadır. Oysa Resulullah (s.a.a), "*Fatıma benden bir parçadır, ona eziyet eden bana eziyet etmiş olur*" buyurmuştur.

Evet, bu davanın aksini iddia etmek zordur; yani Fe-dek olayında Fatıma'nın rencide olmaması imkânsız olduğu gibi Fatıma'nın rencide olmasıyla da Resulullah'ın (s.a.a) rencide olduğu açıktır.

Şimdi asıl iddia sahibinin delillerine gelelim:

Allâme Ebu Abdullah Buharî'nin, Sahih-i Buharî adlı kitabının "Kitabu'l-Feraiz" bölümünde naklettiği rivayetin manasını aktarıyorum:

Fatıma (a.s) Ebu Bekir'e sordu:

– Ey Ebu Bekir! Senin baban ölürse mirasçısı kim olur?

– Oğlu olan ben olurum.

– Ya benim babamın mirasçısı kim olur?

– Kızı olarak sen olursun.

- O hâlde niçin Fedek'i benden alıyorsun?!
- Resulullah, "Biz peygamberler miras bırakmayız." buyurmuştur.
- Fedek bağıni babam hayattayken bana hibe etmişti ve şimdi de benim elimdedir.
- Buna şahit getirmelisin.

Fatıma şahit olarak Ali'yle Ümm-ü Eymen'i getirdiyse de halife, sözde Ali'nin tek kişi ve Ümm-ü Eymen'in de tek kişi olduğunu göz önünde bulundurarak kabul etmedi. Bunun üzerine Fatıma meyyus olarak evine döndü...

Biraz da bu olayın hukuk yönünü muhakeme edelim:

- 1- Halifenin istidlal ettiği hadis (sıhhat bakımından bile) haber-i vahid olup Kur'ân karşısında bir hükmü ispatlama gücüne sahip değildir.
 - 2- Bu hadisin (doğruluğunu kabul etsek bile), maksat mal mirası değil, peygamberlik mirasıdır. O dönemde Re-sulullah (s.a.a) Yahudi'lere ve Hıristiyan'lara karşı delil olarak, "*Peygamberlik mirasla olmadığı için benim İsrail-oğulları'ndan olmam gerekmiyor.*" buyurmuştur. Eğer pey-gamberlik mirasla geçseydi, Resulullah'ın da İsrailoğulları'ndan olması gerekirdi. Resulullah (s.a.a), onların iddialarını bu buyruğuyla defetmiştir.
 - 3- Bu hadis mal mirasıyla ilgili olsaydı, bu durumda, bütün peygamberlerden miras alınmaması gerekirdi. Fakat bütün peygamberlerin bıraktıkları malların, mirasçıları tarafından miras alındığını görmekteyiz. Naklî delilimiz de bunu ispatlamaktadır; Allah Teala Kur'ân-ı Kerim'de, Zekeriyya'dan (a.s) bahsettiği ayette, Zekeriyya'nın evlât isterken onun hem kendisine ve hem de Yakub oğullarına mirasçı olmasını dilediğini vurgulamaktadır: "Benden ve Yakuboğulları'ndan miras alsın." Çünkü Yakuboğulları'ndan peygamber olmayan da vardı. Ve yine Allah Teala buyuruyor ki: "Süleyman Davut'tan miras aldı."
 - 4- Bu hadis nasıl olursa olsun Fatıma'nın (a.s) davasıyla ilgisi yoktur; çünkü Fatıma, Fedek'i miras olarak değil, hibe olarak istiyor ve müdafaa ediyordu. "*Biz peygamberler miras bırakmayız.*" hadisi ise hibeyi değil, mirası men etmektedir.
 - 5- Fatıma'nın şahid getirmesi gerekmiyordu. Çünkü Fatıma (a.s) Fedek'i iddia etmeyip, tasarruf etmekte olduğu bir mülkü başkasının eline geçmemesi için müdafaa etmekteydi. Çünkü Fedek Fatıma'nın tasarrufundaydı ve Fatıma "sahibu'l-yed" (malı elinde bulunduran kişi) olarak ilk olarak iddia etmiyordu; dolayısıyla şahid getirmesi gerekmiyordu.
 - 6- Açıktır ki, İkinci Halife kendi hilâfeti döneminde Fedek'i Ali'ye geri verdi. Fakat Emirü'l-Müminin Ali reddederek, "Hak sahibini, kendisinin kesin hakkından mahrum ettiniz; onun yokluğunda ben Fedek'i kabul etmem." buyurdu. Bu konuyu bütün biyografi yazarları, tarihçiler ve bu cümleden "Kamusu'l-A'lam" kitabının yazarı eserinin "Fedek" sözcüğünde ispat etmiş ve açıklamıştır.
- Şimdi biz diyoruz ki, eğer Birinci Halife'nin getirdiği delil sabit olsaydı, o hâlde niçin İkinci Halife Ömer b. Hat-tap ondan vazgeçerek Fedek'i sahibine geri verdi ve eğer Birinci Halife'nin getirdiği deliller doğru değil idiyse, bu durumda Birinci Halife Ebu Bekir b. Kuhafe'nin bu delille-re istinaden Resulullah'ın (s.a.a) ciğer paresine karşı öyle yersiz ve makul olmayan kötü bir davranış sergilemesinin sebebi nedir?!
- 7- Ümeyyeoğulları halifelerinden, geçmiş halifelere o-ranla iyiliğiyle meşhur, ibadet ve hakka eğilimi olan Ömer b. Abdulaziz kendi hilâfeti döneminde Fedek'i Fatıma evlâtlarına geri verdi. Bundan da

anlaşılmaktadır ki ümmet, Fedek bağının Fatıma selamullahialeyleha'dan haksız yere alındığına ve bunun makul olmayan bir gasp olduğuna ya-kin etmişti.

Biz bu kederli muhakemeyi burada kapatıyoruz. Her yargılamanın sonunda bir karar alınmalı ve bir tarafa kanaat getirilmelidir. Fakat biz şu kadarıyla yetiniyoruz ki, Birinci Halife üç girişiminden dolayı pişman olduğunu söy-lüyordu: Birincisi, hilâfeti kabul etmesi, ikincisi, biat için Fatıma'ya adamlar göndermesi, üçüncüsü, Fedek'ten Fatı-ma'yı men etmesidir. Fakat biz Birinci Halife'nin bu giri-şimlerden dolayı pişman olup olmadığı ile ilgilenmiyoruz. Keşke bu girişimlerden önce iş yoluna koyulmaya çalışılsaydı!

Bütün bunlara rağmen, biz İslâm ümmetinin din ve dünya saadetimizi temin eden ve bu yolda o kadar zahmet ve sıkıntılar çeken Resulullah (s.a.a), ahiret yurduna geçerken, yüce zatının nimet ve minnetlerine borçlu olan biz ümmete, biricik evlâdı olan gözünün nurunu emanet ve hatıra bırakmış ve hepimize o emanet ve hatıra saygı ve sevgi göstermemizi farz ve gerekli kılmıştır. Resulullah'ın (s.a.a) parçası ve yadigârını üzen kim olursa olsun tarihin yargılamasından ve üzüntülerin müthiş cezasından kutru-lamaz.

Fatıma-ı Zehra, peygamberlerin efendisi Hz. Resul'ün dünyadan geçmesinden hemen sonra, birçok acı ve kederlere ve uygun olmayan saldırılara uğramış ve babasının ölümünden altı ay sonra dünyadan göçmüştür. Alemdeki ka-dınların efendisi Fatıma-ı Zehra, Resulullah'ın (s.a.a) Üm-mü'l-Müminin Hatice-i Kübra'dan olan evlâtlarının sonuncusu olduğu gibi Resulullah'ın (s.a.a) soyundan geriye kalan tek evlâttır. Kendisi Resulullah'tan (s.a.a) bize yadigâr kaldığı gibi, kendisinden de yadigâr ve emanet olarak gözünün iki nuru Hasan ve Hüseyin'i ve iki kızı Zeynep ve Ümm-ü Gülsüm'ü bırakmıştır. Kitabımızın hacmi, Fatıma-ı Zehra hakkında nazil olan ayetleri ve rivayet edilen hadisleri içermeye yeterli olmadığından onları burada kaydetmekten mazuruz.

Fatıma-ı Zehra'yı (s.a) Emirü'l-Müminin Ali ile gözlerinin nuru olan Hasan ve Hüseyin ve Haşimoğulları'ndan bir grup geceleyin defnettikleri için mezar-ı şeriflerini sadece Ehlibeyt'ten olan bazı özel kişiler bilmektedir; bu gün o hazretin mübarek mezarının birkaç yerde olduğu sanılmaktadır...

Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.

İkinci İmam, Hasan Mücteba (A.S)

Âl-i Aba'nın cömert zâtı ve tertemiz Ehlibeyt'in efendisi ve ikinci imam olan Hasan (a.s), hicretin ikinci yılında dünyaya gelmiş ve dünyanın ziyneti olmuştur. Künyeleri "Ebu Muhammed" olup, cennet hatunu Fatıma-ı Zehra'nın ilk evlâdır.

Emirü'l-Müminin Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:

"Hasan, yaratılış ve ahlâk bakımından, peygamberlerin efendisi olan dedesi Resulullah'a benziyordu."

Resulullah (s.a.a) defalarca hadis-i şerifinde şöyle buyurmuştur:

"Bu iki oğlum Hasan ve Hüseyin, cennet gençlerinin efendileridir."

Fakat biz burada İmam Hasan Mücteba'nın şan ve şerefi hakkında rivayet edilen hadisleri ve nazil olan apaçık ayetleri zikretmeyeceğiz. O hazret hakkındaki ayet ve hadisleri nasıl zikredebiliriz ki; oysa Kur'ân'ın çeyreği, yani dörtte biri bu nübüvvet ve imamet ailesinin fertlerinin faziletleri hakkında nazil olmuştur. Defalarca dediğimiz gibi, burada amacımız faziletleri saymak değil, nübüvvet ve imamet ailesinin fertleri olan bu yüce ailenin hak ve hukukunu teşrih ve muhakeme etmektir; bu nedenle kısaca değinip geçmek zorundayız.

Evet, Emirü'l-Müminin Ali (a.s) şahadete ulaşınca kendi vasiyeti üzerine, İmam Hasan ve İmam Hüseyin, o hazreti geceleyin gizli bir şekilde, sadece kendilerinin bildiği bir yerde defnettiler. Bunu müteakiben halk Hz. Ali tarafından vasiyet edilen İmam Hasan'a biat ederek o hazreti halife tayin etti.

Burada şunu hatırlatmayı gerekli görüyorum ki, imametle hilâfet arasında birçok farklar vardır. Evet, imamet zahiri hilâfetten farklı olduğu gibi zahiri hilâfet de imametten farklıdır. Zahirî hilâfet hükümettir; imamet ise peygamberliğin mirasçısıdır. Zahirî hilâfete yüz binlerce kişi ulaşmıştır; fakat imamet, Fatıma-ı Zehra'nın evlâtlarından on bir kişi ve bunların babaları Ali b. Ebutalip'ten ibaret olan sadece "on iki" kişiye hastır...

Evet, cemaat İmam Hasan'a (a.s) [Allah'ın](#) Kitabı, Re-sulullah'ın (s.a.a) sünneti ve düşmanlarla cihat etme şartı ile biat ettiler. Fakat işin sonundan haberi olan İmam Hasan (a.s) cemaatin sözlerinde durmayıp şartlarından döneceklerini biliyordu. Böylece kırk bin kişilik bir ordu toplanıp İmam'ın itaatinden çıkan hakkın düşmanı Muaviye b. Ebu Süfyan üzerine hareket ettiler.

Medain denilen bölgeye ulaşıldığında, orduda bir düzensizlik baş gösterdi; hatta bir bedbahtın eliyle İmam Hasan (a.s) yaralandı. Böyle bozuk ve müsait olmayan bir durum sonucu İmam Hasan zahiri hilâfeti terk etmek zorunda kaldı... Çünkü İmam, böyle düzensiz ve disiplinsiz bir orduyla düşmana karşı koyacak olsaydı, bütün Ehlibeyt'in ve özel taraftarlarının ortadan kaldırılacaklarını kesin olarak biliyordu; işte bu nedenle zahiri işleri düşmana bıraktı.

İmam Hasan (a.s), Muaviye ile sulh edince, anlaşılan şartların hiçbirine Muaviye uymadı. Bu şartların en önemlisi, Muaviye'nin ölümünden sonra hilâfetin yine asıl yerine dönmesiydi.

Muaviye'nin bu şartlara uymayacağı açıktı. İşte bu nedenle Amr b. As'ın hilesiyle İmam Hasan'ı (a.s) camiye da-vet edip minbere çıkmasını rica etti. Muaviye'nin bu hareketten maksadı, İmam Hasan'ın (a.s) minberde Muaviye'nin hilâfetinin hak olduğunu ikrar ettiğini cemaate göstermekti. Fakat zamanın imamının dilinden hak ve hakikate aykırı bir şeyin dökülmeyeceği açıktı. Dolayısıyla İmam minbere çıkıp Allah'a hamdüsena, Resulü'ne salât ve selâmdan sonra hilâfet ve imametın miras ve vasiyet yoluyla kendisine intikal eden meşru hakkı olduğunu ve kendisinin Muaviye ile sulh etmeye mecbur edildiğini beyan ederek buyurdu ki:

"Eğer Muaviye ile savaşacak olsaydım, Resu-lullah'ın (s.a.a) Ehlibeyt'inin temeli bütünüyle kazanır, özel dostlarımız ortadan kaldırılırdı. Muavi-ye hilâfete lâıyk değil, aksine gasıp bir kişidir..."

Bu hak sözü işiten Muaviye ve batıl taraftarları rahatsız olup İmam'ı minberden aşağı çekip yere düşürdüler. Bunun sonucunda İmam'ın başı caminin direğine çarparak yaralandı... O günden itibaren Muaviye, Resulullah'ın (s.a.a) ciğer paresti olan o hazreti şehit etmek için çaba harcadı.

Muaviye, Hıristiyan bir kişi olan özel tabibi İbn-i Asal'ın elmas parçasından hazırladığı zehri Medine valisi Mervan b. Hekem'e göndererek onu İmam'a içirmesini emretti. Mervan da İmam'ın zevcelerinden olan sefil Cu'-de'yi aldatarak Muaviye'nin gönderdiği altınlarla zehiri ona verdi ve Muaviye'nin, kendisini oğlu Yezid'e alacağını söz verdiğini de ona bildirdi. Cu'de zehiri alarak Fa-tıma-ı Zehra'nın (a.s) ciğer paresti olan o yüce zata içirdikten sonra İmam (a.s) kırk gün yürek yakıcı açılar çekerek şehid oldu... Ümmete farz olan Resulullah'ın saygısı bu mudur?!?!

İmam Hasan (a.s) birkaç defa zehir vermişlerse de etkili olmamıştı. Zalimler İmam'ın bir yerde rahat oturmasına bile engel oluyorlardı. Sonunda İmam (a.s) Medine-i Münevvere'den hicret etmeye mecbur oldu. Birkaç defa Musul'a ve Şam'a gitmiş, fakat zalim ve fasık Muaviye ve taraftarları İmam'ın peşine adamlar gönderip yemeğini zehirlemişlerdi. Sonunda Resulullah'ın (s.a.a) ciğer parestinin, Allah'ın nazar ettiği tertemiz kalbini yürek yakıcı zehirle parça parça ettiler. Allah'ın lâneti zalim kavmin üzerine olsun.

Şaşırlacak şey şu ki, bizim Ehlisünnet ulemasının inançlılarından bir grubu Muaviye gibi bir gaddarın, o zalim ve Ehlibeyt düşmanı olan habis kişinin taraftarı olup onun bütün kabahat ve çirkinliklerine birtakım mazeretler getirmişlerdir; Muaviye'nin bu küfrane girişimini Yezid'e istinat ederek onu temize çıkarmak istemişler ve zavallılar bu girişimlerinde dünya ve ahiretleri için hiçbir menfaatin olmadığını idrak etmemişlerdir.

Biz Muaviye'nin kim olduğu, Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyti'ne ne kadar düşmanlık ettiği, İslâm'da ne kadar bidatler ve küfürler çıkardığı hususundaki delillerimizi ve muhakememizi, bu konuda telif ettiğimiz "İrşad-ı Hamze-vî" adlı kitabımızda bütün ayrıntılarıyla kaydedip ispatlamışızdır. Fakat şimdiye kadar bu kitabı bastırmaya muvaffak olamadık.

Muaviye'nin bu cinayetini ve İmam Hasan Müçteba'yı (a.s) zehirlediğini bütün tarih kitaplarında görmek mümkündür. Fakat biz hak ve muhakeme erbabına, "Minen-u Kebir-i Şa'ranî, Uyûnu'l-Enbiya, Sefinetu'r-Rağıb, Mürû-cu'z-Zeheb, el-Beyan-u ve't-Tebyin, Ağani Kebir, Haya-tu'l-Heyevan, Kamusu'l-İslâm, Fıtratu'l-İslâm, İkdu'l-Ferid, Şerh-u Nehci'l-Belâğa (İbn-i Ebi'l-Hadid) adlı muteber kitapları incelemelerini tavsiye ediyoruz.

İmam Hasan Müçteba (a.s) kırk altı yaşında, hicretin kırk dokuzuncu yılında dünyadan göçtü. - "Zulmedenler yakında nasıl bir inkılâba uğrayıp devrileceklerini bilecekler."-

İmam Hasan'ın (a.s) değerli evlâtları Hasan-ı Müsen-na, Kasım, Zeyd, el-Hüseyin ve Ömer'di. İmam Hasan'dan (a.s), Hasan-ı Musenna'nın oğulları Abdullah-ı Mehz, İbrahim, Hasan-ı Müselles geriye kalmıştır; bunların anneleri İmam Hüseyin'in kızı Fatıma'dır. Anneleri Ümm-ü Valid olan Cafer ve Davut isminde diğer evlâtları da vardır. Zey-d'in evlâtlarının hepsinden evlât kalmış, Ömer'den evlât kalmamış, Hüseyin b. Hasan'dan ise, İmam Cafer Sadık'ın ölen oğlu İsmail'in annesi olan Fatıma isminde bir kız kalmıştır.

Üçüncü İmam, Hüseyin (A.S)

Şüphesiz, zaman ve mekân Ali b. Ebutalip gibi bir baba, Fatıma bint-i Resulullah (s.a.a) gibi bir anne ve Hüseyin gibi şerefli bir oğul görmemiştir. Açıktır ki âlemde Ali kadar saygın ve değerli bir baba, Fatıma kadar izzetli bir anne ve Hüseyin kadar yüce ve yiğit bir kişi dünyaya gelmemiştir. Allah'ın selamı onların üzerine olsun.

Biz bu yüce İmam'ın hayatının binde birini bile bu kitapta kaydetmeye kadir değiliz. Evet, bu musibet ve acılar meydanında binlerce kemal sahiplerinin, hakkında yüz binlerce cilt kitap yazmış olduğu bu hidayet imamının hayatını nasıl yazıp bitirebiliriz?!

Eba Abdullah İmam Hüseyin'i sadece Müslümanlar a-rasında değil, bütün Adem oğulları arasında tanımayan ve onun büyük ismini işitmeyen bir kişinin olabileceği dü-şünülemez. Hüseyin'in yüce ismi dünyanın dört bir yanında ve âlemin her köşesinde insanların dilinde en sevgili ve en kerametli bir kelimedir.

Günümüzde yalnız İslâm âleminde değil, yer küresinin dört bir yanında medeniyet âlemi Hüseyin ismi karşısında saygıyla eğilmektedir. Hıristiyanlık ve Yahudilik âlemi bu büyük kişiyi takdir ve takdis ettikleri gibi yeryüzünün beş kıtasında, Asya'sında, Avrupa'sında, Amerika'sındaki ilim ve kemal ehli "Âl-i Muhammed"nin bu fedakâr mücahidinin tarihi hakkında kitaplar telif etmişlerdir.

Evet, Hüseyin'in meşhur ismi zaman geçtikçe daha da yayılmakta, İslâm âleminde her asırda değil, her yıl bile bu mübarek ismin duyarlılığı daha bir ilerlemektedir.

Dört yüz milyon İslâm âleminin hangi ırkına, hangi mezhebine ve hangi tayfasına bakacak ve hangisini inceleyecek olsak Muharrem ayının onuncu günü olan Aşura gününde bir matem ve ağıt havasına büründüğünü, İslâm âleminin şehri, kasabası, bilgini, cahili, arifi, avamı bu kederli gün gelince "Va Hüseyna! Va Hüseyna!" demeyi dini bir hüküm ve meşru bir hak bildiğini görürüz. Bundan yarım asır önce bu mateme bir nevi soğuk bakan Ehlisünnet cemaati, gün geçtikçe cahilane taassubunun azalması sonucu dinî ve İslâmî bir hararetle din kardeşleri olan Şi-îler'le bu vazifeyi ortaklaşa ifa etmektedirler; bu doğrultuda sürekli ittifak ve vahdet dairesi genişlemiş ve genişleyecektir de.

Fakat bizce büyük Hüseynî mateme iştirak etmek tüm Müslümanların üzerine gerekli ve farzdır. Adetimiz üzerine iddiamızı şu şekilde aklî ve naklî delillerle ispatlamaya hazırız:

1- Resulullah (s.a.a), İslâm âleminin saadeti uğrunda yirmi üç yıl boyunca o kadar zahmet ve sıkıntılara katlanarak, İslâm dinini ve nurlu şeriatini himaye ve koruma için nice savaş ve cihatlar yapıp Allah tarafından nazil olan Kur'ân ayetlerini ve sahih nebevî hadisleri hayata geçirerek dini ve İslâm'ın temellerini korumayı ümmete emanet edip dünyadan göçtüğünden sonra, aniden Haşimî nurunun yerine bir Emevî dalaleti, Muhammedî ilmin karşısında bir Yezidî cehalet ortaya çıkarak İslâm'ın temelini ve dinin kökünü kazıyıp Kur'ân hükümlerini ve Resulullah'ın (s.a.a) emirlerini terk edince, İslâm ümmetinin fedakâr mücahidi ve Resulullah'ın (s.a.a) yiğit yadigarı, küfür ve zulmü defederek iman ve Kur'ân nurunun yayılması için Ehlibeyt'ten yetmiş iki kişilik bir orduyla savaş meydanına çıkarak kırk bin üzerindeki zalim orduya karşı durup bu yolda bütün Ehlibeyt'ini, tüm evlâtlarını, akrabalarını, kendi canını ve malını feda eden böyle fedakâr bir kişiye ve hakikat mücahidine tazim edip saygı göstermenin sadece İslâm âlemine değil, bütün âleme gerekli olduğuna aklî muhakeme ve tecrübeler de hükmetmektedir.

Bu yüce kişi, hak ve hakikati ispatlamada yalnız ve yardımcısız olduğunu göz önünde bulundurmadan bir tek Kureyş'e veya Araplara karşı değil, tüm dünyaya karşı duran dedesi Resulullah'ın (s.a.a) torunudur. Bu hakikat fedaisi, binlerce sahabenin, karşısına çıkmaktan korktuğu Amr b. Abdved'in karşısına çıkmaktan çekinmeyen Ali'nin oğludur.

İşte bu nedenle Muhammed Mustafa'nın gayreti ve Haydar-ı Murtaza'nın heybeti, İmam Hüseyin'de tecelli ediyor; İslâm'ın temelini, üzerine sulta kuran "Yezid" hortlağından kurtarmak için eşi benzeri görülmeyen bir fedakârlık gösteriyor.

Evet, bu fedakârlık bütün İslâm ümmetine ait olduğu gibi bunun sonucunda baş gösteren musibet ve matem de bütün İslâm'a ait olup Müslümanlara, yerine getirilmesi farz olan bir vazife sayılmalıdır. Ümmetin bu büyük fedaisinin veladet gününü bayram ve şehadet gününü de genel bir matem kılarak İslâm âleminde resmî bir görünüm kazandırılmalıdır.

Asrımızda medeniyet âlemine bakacak olursanız, bir milletin kahramanının, bir cemaatin fedaisinin, bir alanda keşif ve buluş yapan bir kişinin veya bir ülkenin fatihinin doğum ve ölüm gününün, mensup olduğu millet ve cemaat tarafından nasıl bir ihtişam ve saygıyla anıldığını görürsünüz; bu aklî ve hukukî bir haldir.

2- Günümüzde İslâm ümmeti arasında baş gösteren nifak ve tefrikanın, Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyt'ine edilen hakaretin ve onları sevmemenin sonucunda meydana geldiğine inanmış bulunmaktayız. Dolayısıyla yine o saadet dairesinde ve o nübüvvet gülistanında ittifak edip toplanılması gerekir; bunun da birinci belirtisi, bütün İslâm ümmetinin İmam Hüseyin'in (a.s) matemine katılmasıdır. Çünkü bu, tefrikanın zahirî belirtisi olduğu gibi ittifak ve ittihadın da açık ve göze çarpan sebeplerindendir; hatta bunun vahdet ve birliğin yegane sebebi olduğunu bile söyleyebiliriz.

3- Sayılmayacak kadar fazla olan hadis ve rivayetlerde Fatıma-ı Zehra'nın ciğer paresinin dünyada görülmeyen musibetine yas tutmak ve üzülmek farz olup ahirette buna karşılık birçok sevaplar verileceği yer almıştır.

Örneğin, tâbiînin ileri gelenlerinden olup Ebu Hanife-nin üstatlarından sayılan İbrahim-i Nehâî şöyle rivayet ediyor:

Bir gün Emirü'l-Müminin Ali'nin (a.s) huzurundayken İmam Hüseyin içeri girdi. Bunun üzerine İmam Ali (a.s) buyurdu ki: *Ey oğlum! Yakında benden sonra seni öldürecekler ve sana gökyüzü ve yeryüzü ağlayacaktır.*"

Bunun ispatı güneşten daha açıktır.

Evet; İmam Hüseyin (a.s) İslâm dinini Yezid'in küfründen kurtarmak için Kufe halkının davetini kabul etti ve amcası oğlu Müslim b. Akil hazretlerini Kufe'ye gönderdi. Kendisi de ehlibeyti, akrabaları ve özel ashabıyla Kufe'ye doğru hareket etti.

Hiz. Müslim b. Akil, Kufe'ye girince bütün Kufe halkı İmam'a biat etti. Fakat o sırada Yezid tarafından Kufe'ye gönderilen Ubeydullah b. Ziyad aniden Kufe'ye girip güvenilir olmayan Kufe halkını İmam'a ettiği biatten vazgeçirdi. Bu hadiseyle Hiz. Müslim iki küçük çocuğuyla birlikte Kufe'de şehid edildi ve pak naşı asılıp teşhir edildi.

Böyle bir durumda İmam Hüseyin (a.s) Kufe yakınında Fırat kenarına ulaşınca İbn-i Ziyad'ın akıncı ordusuyla karşılaştı.

İmam'ın yanında sadece evlât ve akrabalarından on sekiz kişi, dost ve izleyicilerinden de kırk dört kişi vardı. Böylece feci savaş başladı. Önce nübüvvet ailesinin sevgilileri olan kırk dört kişi birer birer cihad meydanına gidip şehadet derecesine ulaştılar. "İnna lillah ve inna ileyhi raciûn."

Bu esnada Fırat suyunu da İmam'a yasakladılar. Resulullah'ın (s.a.a) evlâtları üç gün boyunca susuz kaldı. Bu üzücü şartlar altında Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyti'nden on sekiz kişi, zamanın imamının karşısında birer birer savaşmak için savaş meydanına gidip geri dönmediler. Müslümanların imamı çadırda mahremleri, ailesi ve çocuklarıyla yalnız kaldı.

Kerbela sahnesinin en meşhur kahramanları, İmam Hüseyin'in sevgili kardeşi ve ordusunun sancaktarı hazreti Abbas b. Aliyy-i Murtaza, İmam'ın yeğeni Kasım b. Hasan, büyük oğlu Ali Ekber'di. Yine İmam'ın amcazadesi Abdullah b. Cafer-i Tayyar'ın oğullarından Avn ve İbrahim de şehadet meydanının fedailerindedir.

Bu esnada susuzluktan halsiz düşmüş olan İmam'ın küçük yavrusu Ali Asgar hal diliyle babasından su istedi. Kevser Havzu'nun sakisi olan babası Fırat kıyısından yorgun yavrusuna bir kase su veremedi. Yorgun yavrusunu kucağına alarak Fırat kıyısına yöneldi. Kalemin yazmaya ve dilin anlatmaya güç yetiremediği kelimelerle yavrusuna su istedi. Ahhh! Ümmet kendi imamlarına ve kendi peygamberlerinin yadigârlarına bir kase Fırat suyunu vermedi ve bir okla o yorgun yavrucağızı susuz şehid ettiler.

Meydanda yalnız kalan İmam Hüseyin, bu mürtet güruha hücceti tamamladıktan sonra şehadet meydanına azmetti. O küfür ordusu, zamanın imamını şehid ederek mübarek başını Yezid'e hediye gönderdi, İmam'ın haremine (çadırlarına) ateş verip Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyti'ni yağmaladılar. İmam'ın mübarek başını mızrağa takarak çoluk çocuğunu çıplak develere bindirip Şam'a götürüp Ye-zid'e teslim ettiler. Evet; ümmetin, Resulullah'ın (s.a.a) emanet bıraktığı gözünün nuruna gösterdiği saygı ve hürmet budur işte! "Zulmedenler yakında nasıl bir inkılâba uğrayıp devrileceklerini bilecekler..."

Kerbela çölünden geri dönen imamet kafilesinde erkek olarak yalnızca İman'ın Aliyy-i Evsat adındaki hasta oğlu Zeynelabidin vardı.

İmam Hüseyin'in (a.s) üç oğlu vardı. Birisi Leyla'dan olan Kerbela kurbanlarının en büyüğü Aliyy-i Ekber'dir. İkincisi, babasının kucağında ok yarasıyla susuz şehid edilen Aliyy-i Asğar'dır. Üçüncüsü ise, Kerbela'da hasta olan kendisinden sonraki Ehlibeyt İmamlarının babası Zeynel-abidin'dir.

İmam Hüseyin'in pak türbesi Kerbela'dadır. Kerbela, İslâm âleminin ikinci ziyaretgâhıdır. Her yıl milyonlarca insan bu mukaddes türbeyi ziyaret etmektedir. -Allah şerefini yüceltsin.- Burada şu önemli noktayı ispatlamayı gerekli görüyorum:

Biz Ehlisünnet cemaatinin, mübarek mezar ve türbeleri ziyaret etmeyi ne kadar gerekli ve sevap bildiği açıktır. Biz Ehlisünnet cemaatinden çokları Buhara'daki hazreti "Beha-uddin Nakşibendî"yi veya Mısır'a gidip "Şeyh Ekber" hazretlerini ya da Konya'ya gidip "Celaluddin-i Rumi"yi ziyaret ederler. Çoğu zaman bizim cemaatimizden binlerce kişi Anadolu'ya giderek orada mezarları olan kutlu ve salih kişileri ziyaret ederler. Fakat buna rağmen Kerbela-i Mual-la'ya giderek Ehlibeyt İmamları'nı ziyaret ettiklerine az rastlanmaktadır.

Şimdi ben şunu soruyorum: Eğer biz, kutlu ve salih kişilerin mezarlarını ahiret sevabı için ziyaret ediyorsak, o hâlde niçin Ehlibeyt İmamları'nın türbelerini ziyaret etmiyoruz?!!

Eğer o kutlu ve salih kişilerde nur ve feyz varsa, tabi ki bu nur, Muhammedî nurdur ve bu feyz, Ali'nin feyzidir. Çünkü ne Muhammedî nurdan başka bir nur ve ne de Ali'nin feyzinden başka bir feyz vardır. Açıktır ki mezarlarını ziyaret ettiğimiz kutsal ve salih kişiler Ehlibeyt İmamları'nın ve özellikle mazlum İmam Hüseyin'in en küçük ve en düşük hizmetçileri olabilseler bununla iftihar eder, övünürler!..

Tarikat erbapları, üstatlar, ileri gelenler ve tasavvuf erbabının tümü, herkese ve her şeye feyz ulaştırın ve âlemin hakiki üstadının Emirü'l-Müminin Ali b. Ebutalib olduğunu ikrar ve ispat etmişlerdir.

Öyleyse niçin imametın feyz membası ve nur kaynağı olan o yüce türbeler ziyaret edilmemektedir?

Benim âcizane düşünceme göre, bu eksiklik, cemaat ve kişilere ait olmayıp, bu cemaat ve kişilerin ruh ve dinlerine hüküm süren ulema ve fakihlere aittir. Ulema ve fa-kihlerin cemaat ve insanları bu yüce girişimlere teşvik etmemelerinin sebebi de yine İslâmî vahdeti kuşatan ve öldürücü bir hastalık olan o uğursuz taassuptur.

İslâmî vahdet ve birliğin gittikçe Müslümanları sağlam bağlarla birbirlerine bağlaması ümidiyle bundan sonra bütün Müslümanların kendi imamlarının yüce türbelerini sürekli gözlerine sürme edip o hazretleri ziyaret edeceklerine ve bu hususta eksikliklerini giderip geçmişlerini telafi edeceklerine inanıyoruz.

Dördüncü İmam, Zeynelabidin (A.S)

İmam Zeynelabidin (a.s), hicretin otuz sekizinci yılında dünyaya gelmiştir. Emirü'l-Müminin Ali'nin (a.s) iki yaşındaydı. Annesi, Nuşirevan soyundan gelen Şehribanu-dur. O hazretin yüce ismi "Ali"dir. İmam Zeynelabidin, kendisinden sonra gelen Ehlibeyt İmamları'nın babasıdır.

Dünyadaki bütün musibet ve üzüntüleri ve Ademoğullarının tüm acı ve kederlerini bir yere toplayacak olursak bunların yüce peygamberlerin (*Allah'ın selâmı onların üzerine olsun*) çektikleri acı ve musibetlere ulaşmadığını görürüz. Bütün peygamberlerin (*Allah'ın selâmı onların üzerine olsun*) çektikleri eziyet ve zulümlere bakacak olursak onların da On İki Ehlibeyt İmamları'nın çektikleri acı

ve üzüntülere ve karşılaştıkları musibet ve belalara ulaşmadığını görürüz. Ve sadece İmam Zeynelabidin'in hayatında gördüğü acı ve kederler ile bütün Ehlibeyt İmamları'nın gördükleri hakaret, cefâ ve eziyetleri bir arada düşünecek olursak İmam Zeynelabidin'in çektiği acı ve musibetler kadar olmadığını görürüz. İmam Zeynelabidin iki yaşındayken Resulullah'ın (s.a.a) Ehlibeyti musibete uğramıştır: Emirü'l-Müminin Ali'nin şehadeti. İmam Hasan'ın musibeti, Kербela kıyameti, Şam esareti, düşmanların hakareti; bütün bunlar İmam Zeynelabidin'in hayatında vuku bulmuştur.

İmam'ın (a.s) özel ashabından birisi şöyle rivayet etmektedir:

"Bir gün İmam'ın (a.s) ağlayışına canım yandı. Ey Resulullah'ın oğlu! Bir süre susun da rahatlayasınız, dedim. İmam (a.s) bana: *Hz. Yakub'un kaç oğlu vardı?* diye sordu. Ben, on iki oğlu vardı, dedim. İmam, *'Onlardan kaç ölmüştü?'* buyurdu. Birisinin öldüğü zannediliyordu, dedim. Bunun üzerine İmam (a.s) şöyle buyurdu:"

"Hz. Yakub on iki oğlundan sadece birisinin öldüğü değil, kaybolduğu sanısı üzerine gözleri tutuluncaya kadar ağladığına göre ben nasıl susabilirim ki? Oysa bir sabah on sekiz azizimi öldürüp başlarını keserek çıplak bedenlerini kum ve topraklar üzerinde bıraktılar!..."

Allâme Dimyeri bu rivayeti "Hayatu'l-Heyevan" adlı kitabında kaydettikten sonra şöyle rivayet etmektedir:

"Bir gün İmam Zeynelabidin (a.s) şık bir elbise giymiş ve iyi bir merkebin üzerinde ihtişamla Medine pazarından geçiyordu. Şamlı bir adam o hazretin şık giyimine bakarak ismini sordu. Hazretin kim olduğunu öğrenince, karşısına dikilip çirkin sözler söylemeye ve küfretmeye başladı. Zamanın imamı bu çirkin davranışa karşı Şamlı adama, *'Senin burada garip olduğunu görüyorum.'* buyurdu. Şamlı, evet cevabını verdi. İmam (a.s), *'Öyleyse bize gel; yemeğe ihtiyacın olsa yersin, elbiseye ihtiyacın varsa giyersin, ata ihtiyacın olursa binersin.'* buyurdu. Bu cevap karşısında Şamlı adam bayılıp yere yıkıldı."

Ebu Nuaym Hafız ise "Hilyetu'l-Evliya" adlı kitabında şöyle naklediyor:

"İmam Zeynelabidin'in özel ashabından olan Zührî diyor ki: Abdulmelik b. Mervan bir gün İmam'ı (a.s) zincirlerle bağlı bir vaziyette Şam'a çağırttı... Ben İmam'ın (a.s) huzuruna giderek, *'Keşke senin yerine beni bağlasaydılar.'* dedim. İmam (a.s), *'Ey Zührî! Ben istersem bu bağlardan kurtulurum.'* buyurdu ve o anda ellerini ve ayaklarını zincirlerden çıkardı ve bir müddet sonra zalimlerin gözerinden kayboldu."

İmam Zeynelabidin'in burada zikredemeyeceğimiz yüz binlerce benzeri kerametleri vardır.

İmam Zeynelabidin (a.s) Medine-i Münevvere'de, hicretin doksan beşinci yılında, elli yedi yaşında şehit olmuştur. Mübarek türbesi Bakî mezarlığında amcası İmam Hasan'ın (a.s) türbesinin yanındadır. İmam Muhammed Bâkır'la İmam Cafer Sadık'ın (a.s) mübarek mezarları da oradadır. Yüce İmamların mezarlarını kuşatan bu türbe, ne de güzel ve yüce bir türbedir!

İmam Zeynelabidin'in (a.s) on biri erkek ve dokuzu kız olan yirmi çocuğu vardı. İmamet soyu, büyük oğlu İmam Muhammed Bâkır (a.s) vasıtasıyla devam etmiştir. Allah şeref ve yüceliğini artırsın.

Beşinci İmam, Muhammed Bâkır (A.S)

İmam Ebu Cafer Muhammed Bâkır hicretin elli beşinci yılında dünyaya gelmiştir. Annesi, İmam Hasan'ın (a.s) kızı Ümm-ü Abdullah'tır. İmam Muhammed Bâkır (a.s), soyu hem anne ve hem baba tarafından İmam Ali'ye ulaşan ilk kişidir. İmam (a.s) kendi asrının imamı olduğu gibi Kur'ân ve din bilimlerinin de merkezidi. İlmî meseleleri keşfetmesi, açması nedeniyle İmam'a "Bâkır" lakabını vermişlerdir.

Fakat Ümeyyeoğulları'nın zorbaları ve zalim sultanlar, İmam'ı hakikat nurlarını yaymasına engel oldukları için inzivaya çekilmek zorunda bırakmış, içtihadî ilminden ve fetvalarından hiç kimsenin yararlanmasına fırsat vermemiş, böylece de ilim dairesi sadece değerli evlâtlarına, özel ashab ve izleyicilerine has dar bir çerçevede kalmıştır.

İmam (a.s), hicretin yüz on ikinci yılında, altmış üç yaşında vefat etmiş ve Bakî mezarlığındaki pak türbeye defnedilmiştir. İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) altı oğlu, üç kızı vardı. Büyük oğlu Ebu Abdullah Cafer Sadık'tır. Diğerlerinin ismi Abdullah, Ali, Zeyd, Ubeydullah ve İbrahim'dir. İmamet soyu ve vasilik İmam Cafer Sadık ile devam etmiştir.

Altıncı İmam, Cafer Sadık (A.S)

Bu şanı yüce imamın değer ve azameti yazıya sığmaz. İmam Cafer Sadık'ın (a.s) ne derecede bir âlim ve nasıl mükemmel bir arif olduğu hususunda şu kadar yeter ki, İmam'ın özel öğrencilerinden olan yalnız "Cabir b. Hey-yan-i Sufi"nin İmam'dan kaydettiği çeşitli ilimler beş yüz risaleyi içermektedir. Bakın, sadece bir öğrencisi bu kadar ilim toplayıp yazabilmişse, diğer öğrencilerinin, ashap ve izleyicilerinin duyup topladıkları ilimler ne kadar olur varın siz düşünün?!

İmam Cafer Sadık (a.s) kendi asrının vasisi ve imamı olduğu gibi dini bilimlerin filozofu ve Kur'ân nurlarının da kaynağıydı. Abdullah b. Abbas diyor ki: İlim on kısma bölünmüştür. Dokuzunu sadece Emirü'l-Müminin Ali biliyor, geri kalan bir kısmını da Emirü'l-Müminin Ali herkesten daha iyi biliyor. Şimdi biz diyoruz ki, Emirü'l-Müminin Ali'nin ilmi, İmam Cafer Sadık'a gelinceye kadar sürekli artmıştır. İmam Sadık hazretleri bu ilimlerin tümüne sahipti.

Şeyh Abdurrahman Semî, "Tabakatu'l-Meşayih" adlı kitabında şöyle diyor:

"İmam Cafer Sadık, bütün bilgilere üst gelmiştir. O, dinde yüce bir ilme, dünyada büyük bir zühde, nefsanî istekler karşısında mükemmel bir takvaya ve hikmette kamil bir bilgiye sahipti."

Tasavvuf erbabının önderi ve tarikat önderlerinin öncüsü olan "Eba Zeyd-i Bestamî" diyor ki:

"Doksan dokuz mükemmel üstada hizmet ettim; ama eğer İmam Cafer Sadık'ı görmeseydim, imansız ölürdüm..."

İmam'ın yüceliğini bununla mukayese ediniz.

Allâme Dimyerî, "Hayatu'l-Heyvan" adlı kitabında şöyle rivayet ediyor:

"Müçtehidimiz Ebu Hanife Numan b. Sabit di-yor ki: Rabi' ile birlikte İmam Cafer Sadık'ın huzuruna girdim. İmam bana, 'Sen kıyasla mı amel ediyorsun?' buyurdu. Ben, evet dedim. Bunun üzerine İmam, 'Kıyas yapma; ilk kıyas yapan İblis'tir. İblis, ben Adem'den daha üstünüm; beni ateşten ve onu ise topraktan yarattın, dedi.' buyurdu."

"Ebu Hanife diyor ki: İmam benden birkaç soru sordu. Fakat ben bu sorulara cevap veremeyince meseleyi kendisi açıkladı ve sonunda buyurdu ki:"

"Başta dört su vardır: Birincisi ağızda, ikincisi gözde, üçüncüsü burunda ve dördüncüsü ise kulaktadır. Eğer kıyas edecek olursak bu dört suyun tadının bir olduğuna hükmetmemiz gerekiyor; çünkü hepsinin kaynağı birdir. Fakat bu dört suyun tatlarının farklı olduğunu görmekteyiz. Örneğin ağızdaki su tatlı, gözdeki su ekşi, kulaktaki su acı ve burundaki su ise tuzludur..."

"Nu'man b. Sabit Ebu Hanife diyor ki: İmam Sadık, bu dört sudaki Allah'ın hikmetini sebepleriyle birlikte birer birer açıkladı. Ben, İmam'ın ilmine hayran kaldım."

Eba Zeyd-i Tayfur-i Bestamî'ye eğitim veren İmam Cafer Sadık'tır. İmam Sadık da babası İmam Muhammed Bâkır'dan eğitim almıştır. Emirü'l-Müminin Ali'ye kadar da böyledir (oğul babadan eğitim almıştır). İmam Cafer Sadık'ın, dedesi "Kasım b. Muhammed"den eğitim aldığı rivayeti akla ve nakle ters düşmektedir. Kasım b. Muhammed'in âlim ve faziletli bir pir olduğu bir gerçektir; fakat nübüvvet ilminin mirasçısı olan İmam Cafer Sadık'ın, İmam Muhammed Bâkır varken imam olmayan birinden eğitim almış olması kesinlikle aklın muhakemesi ve naklî delillerle bağdaşmaz; çünkü Ehlîbeyt İmamlarının kendileri zahîrî ve batînî ilimlerin mirasçılarıdır...

İmam, o kadar geniş ve derin ilim ve hikmet okyanusuna sahip olmasına rağmen, zamanın hakimleri ve asrının zalimleri o hazretin imamet ilimlerinin nurlarının yayılmasına engel oluyorlardı. İşte bu nedenle de ilim ve feyizleri yalnız evlâdına ve özel izleyicilerine has dar bir çerçevede kalmıştır.

İmam'ın asrında halife olan "Mensur Devanîkî", İmam'ı sürekli tehdit ederek, korkutarak zindanlara atıp zincirlerle eziyet ve zulüm ettiği hâlde Medine'de Malik b. Enes'i ve Kufe'de Ebu Yusuf'u bağış ve ihsanlara boğuyordu!!! Ancak İmam'ın döneminde kadı olmayı kabul etmeyen Ebu Hanife'yi de hapsedip gardiyan Rabi'nin eliyle yüz sopa vurdurdu ve Ebu Hanife Nu'man b. Sabit, Mensur'un zindanda Rabi vasıtasıyla vurdurduğu sopalar sonucu vefat etti.

Mensur, birinin İmam Cafer Sadık'tan bir fetva duyduğunu bilseydi onu eziyet ve zulümlere uğrattı; ama Medineli Malik b. Enes'in yazdığı "Muvatta" adlı hadis ve fıkıh kitabını zorla halka dağıttı. Bunun sebebi de açıktır tabi ki; çünkü İmam'ın varlığı ve imamet ilminin yayılması o zorbalardan dünyevî emellerine ve nefsanî heveslerine ters düşüyordu.

Daha şaşırtıcı olan konu şudur: İmam'ın döneminde olan Ehlîbeyt cemaati, zahirde takiyye edip İmam'ın ilim okyanusundan faydalanarak bütün kitap ve amellerini İmam'ın fetvalarıyla doldurup ahkam, fıkıh ve usulde İmam'ın fikir ve görüşünü kaynak edinirken, o dönemlerde takiyye etmeyen Ehlisünnet cemaati, zalim Mensur Deva-nîkî, Harunu'r-Reşid, Me'mun ve Mütevekkillerle bağlantı kurduklarından o zalim ve zorba hakimlerin arzularına aykırı bir girişimde bulunamamışlardır. Çünkü Mensur'un görüşüne aykırı davranan Ebu Hanife Nu'man b. Sabit'i zindanda öldürdüklerini görüyorlardı.

Mensur, Ebu Hanife'yi kadı ve fetva mercii olmaya davet etti. Fakat Ebu Hanife bu teklifi reddetti. Ebu Hanife'nin öğrencisi Ebu Yusuf, "Niçin bunu reddediyorsun?" dedi. Ebu Hanife, "Çünkü şeriat hükümleri çok derin bir okyanustur." dedi.

Ebu Yusuf, "Derin okyanusu ilim gemisiyle yarar geçersin." dedi.

Ebu Hanife, "Fakat o gemi biz değil, Resulullah'ın Ehlîbeyti'dir ve o geminin kaptanı da Âl-i Muhammed'in âlimi olan Ebu Abdullah Cafer (İmam Sadık)dir." dedi ve bu yüzden dövüldü.

Burada değinmeyi gerekli gördüğümüz hayret edilecek bir nokta daha var:

Bizim Ehlisünnet ve'l-Cemaat uleması, dinî konularda sayılmayacak kadar fazla, milyonlarca kitap yazmış, yüz binlerce hadis rivayet etmiş, milyonlarca rivayet ve eserler toplamış ve yüz binlerce

ravilerin ismini kaydetmişlerdir. Fakat bu kadar teliflerinde İmam Zeynelabidin'den sonra gelmiş olan Ehlibeyt İmamları'ndan ne bir rivayet var, ne bir hadis kaydedilmiş, ne bir haber nakledilmiş ve ne de raviler arasında Ehlibeyt İmamları'ndan birinin ismi vardır.

Fıkıh kitaplarına bakınız; bin yerde Ebu Yusuf, Muhammed b. Şeybanî ve diğerlerini gördüğünüz hâlde bir tek yerde bile İmam Sadık, İmam Kâzım ve İmam Rıza'nın ismini göremezsiniz; Resulullah'ın Ehlibeyti ve dinin rükünleri bunlar değil midir?!

Sahih-i Buharî ve Sahih-i Müslim'e bakacak olursak, Buharî'de dokuz bin ve Müslim'de ise on bin sahih olduğunu ikrar ettiğimiz hadis var. Bu kadar hadisten bir tanesinde bile Ehlibeyt İmamlarına isnad edilmemiştir; o kadar raviler arasında Âl-i Muhammed'in ne "Bâkır"ı var, ne "Sadık"ı, ne "Kâzım"ı var ve ne de "Rıza"sı. Acınacak bir durum değil mi? Biz bu üzücü konuyu artık kapatıp tarihin gelecek muhakemesine bırakalım.

İmam'ın (a.s) beş oğlundan biri olan İsmail, İmam hayattayken vefat etmiş ve Baki mezarlığında defnedilmiştir. Diğer oğulları ise İsmail'le bir anadan olan Abdullah, "Muhammed Dibac" ve vasisi olan "Musa Kâzım"dır.

Yedinci İmam, Musa Kâzım (A.S)

İmam Cafer Sadık'ın büyük oğlu olan İmam Musa Kâzım'ın annesi Hamîde'dir.

Bu yüce imamın, muasır olduğu Abbasî halifeleri tarafından maruz kaldığı eziyet ve zulümler yürek yakıcı bir durumdadır.

Evet, her Musa'nın bir Firavun'u ve her hakkı bir batıla çeviren kimse vardır. Abbasî halifesi Mehdi, İmam'ı, Medine'den Bağdat'a getirterek zindana attı. Bir süre sonra Abbasî halifesi Mehdi rüya âleminde Emirü'l-Müminin Ali'yi (a.s) kendisine gazaplı bir hâlde görünce sabahleyin İmam'ı serbest bıraktı.

İmam'a en çok eziyet eden Harunu'r-Reşid olmuştur. Bu zalim, bir taraftan ibadet ve itaat ederek ulema, fakirler ve yoksullara ihsan ve bağışta bulunup onları savunurken diğer taraftan Resulullah'ın yadigarı ve imametın mirasçısı olan Ehlibeyt İmamlarına türlü türlü eziyet ve zulümler ediyordu.

Binlerce dalkavukçu ve riyakâr şairleri, kendi arzu ve istekleri doğrultusunda fetvalar veren binlerce âlim ve fakihi sarayına yerleştirip naz-u nimetlere boğarken, ri-salet ve nübüvvet bağının gülü, velâyet ve imamet gülistanının goncası olan zamanın imamı Musa Kâzım'ı karanlık ve rutubetli zindanlarda hapsedip, el ve ayaklarını zincirlerle bağlıyordu.

İşte bu nedenle böyle bir zalimi ve bu kadar gaddar birisini bizim Ehlisünnet uleması öyle yüceltiyor ki hatta adını anarken "Emirü'l-Müminin" demeyi bile ihmal etmi-yorlardı. Fakat bu sade ve beyinsiz insanlar, tarihin kemale doğru akışının sonucu olarak bu riyâ ve dalkavukluk perdelerinin yırtılıp zalim ve zorbarın, tarihin gerçek ve müt-hiş masası üzerinde teşrih ve muhakeme olacaklarını unut-muşlardır.

Harunu'r-Reşid bir defasında İmam Musa Kâzım'ı ken-disiyle birlikte hacca götürdü. Resulullah'ın (s.a.a) ravza-sında Harun, "Allah'ın selamı senin üzerine olsun ey Amca!" diye selâm verdi. Bu esnada İmam Musa Kâzım da oraya girerek, "Allah'ın selamı senin üzerine olsun ey baba!" diye selam verdi. İmam'ın bu sözünden dolayı Harun ona kin besledi.

Yine bir gün İmam Musa Kâzım güzel, uzun ve nurlu sakalını koklarken Harun, "Sakalından hilâfet kokusunu mu alıyorsun?" dedi. İmam ona cevap olarak hemen, "Hayır, ben bundan nübüvvet ve peygamberlik kokusunu alıyorum" buyurdu.

İmam'ın bu fazilet ve üstünlüğünü kıskanan halife Ha-runu'r-Reşid onu zindana atıp gizlice verdiği zehirle şehid etti... Allah'ın lâneti zalim kavmin üzerine olsun.

İmam (a.s) elli beş yaşında, hicretin yüz seksenci yılında receb ayında cuma günü zindanda şehid oldu. "Kâ-zimeyn" denilen cennet mekanı türbesi (Bağdat'ta) İslâm âleminin ziyaretgâhıdır. İmam Musa Kâzım, İmamlar arasında en çok evlâdı olandır. Toplam elli dokuz evlâdı vardır ki bazıları şunlardır:

Ali Rıza, İbrahim, Abbas, Muhammed, Abdullah, Ü-beydullah, Cafer, Hamza, Zeyd, Harum, İshak, Hasan, Hüseyin, Abdurrahman, Fazl, Ahmed, Akil, Kasım, Yahya, Davud. Kızlarından biri, mezarı Mısır'da olan "Amine" ve diğeri günümüzde İran'ın Kum kentindeki mezarı ziyaret edilen ve "Masume-i Kum" diye meşhur olan "Fa-tıma"dır.

İmam Musa Kâzım'a, ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarını gidermesinden dolayı "hacetler kapısı" anlamında "Babe'l-Havaic" denilmektedir.

Sekizinci İmam, Ali Rıza (A.S)

İmam Musa Kazım'dan sonra imamet, vasiyetle büyük oğlu İmam Rıza'ya ulaşmıştır. Bu şanı yüce imam öyle büyük bir makama sahipti ki bu alanda genişçe bahsetmek kitabımızın kapasitesine sığmaz.

İmam Rıza (a.s) hicretin yüz elli üçüncü yılında Medine'de dünyaya gelmiştir. Zamanının en akıllı kadını olan annesi Ümm-ü Veled acemdi.

Nübüvvet vasiliği ve İmamet vasiliği bu yüce zata has olduğu gibi, üzüntü ve belâ dalgaları da bu yüce aileye has olmuştur. Ehlibeyt İmamları'ndan hangisine bakacak olursanız herkesten fazla acı ve musibetlere uğradığını görürsünüz. İmam Rıza'nın (a.s) kendi döneminde çekmediği eziyet ve görmediği zulüm kalmamıştır. Evet, imamet sırası İmam Rıza'ya ve hilâfet sırası da Me'mun'a ulaşınca, Me'-mun'un ilk başta İmam'a gösterdiği saygı akıllara sığmı-yordu. Fakat sırları bilen İmam, işin sonunun ne olacağını da özel imamet ilmiyle biliyordu.

İşte bu nedenle Me'mun, Medine'ye adam gönderip İ-mam'ı davet edince İmam onun davetini reddetti. Fakat Me'mun ısrar edince, İmam Medine'den Horasan'a hareket etmek zorunda kaldı. İmam Merv'e gelince Me'mun, İmam'a hilâfeti kabul etmesini teklif etti. Olayların sırlarına vakıf olan İmam bunu reddetti. Sonunda İmam'dan veliaht olmasını rica etti. İmam da görünüşte kabul etti.

Me'mun kendi kızı Ümm-ü Habibe'yi İmam'la evlendirdi. Bütün bu ilgilere rağmen hak ve hakikatin timsali olan İmam'ın ilim ve hidayet nurlarının yayılmasına dayanamayarak sonunda İmam'ı zehirleyerek şehid etti. Böylece Me'mun adaletle zulmün, ilimle cahilliğin ve hak ile batılın bir yerde yaşayamayacağını bir kez daha ortaya koydu.

Eba Salt b. Salih diyor ki: İmam Rıza, Horasan'a giderken ben o hazretin hizmetindeydim. Beyaz bir katırın üzerinde Nişabur'dan geçiyordu. Bu esnada Horasan'da oturan ilim ehlinen İshak b. Rahiviye, Ahmed b. Harb ve Yahya b. Yahya İmam'ın huzuruna çıkarak şöyle dediler: "Ey

Resulullah'ın oğlu! Baba ve dedelerinden duyduğun bir hadisle bizi feyizlendir." İmam onların bu ricasına karşı başını perdeden çıkararak buyurdu ki:

"Ben babam Musa'dan, o da babası Ebu Abdullah Cafer'den, o da babası Muhammed Bâkır'dan, o da babası Ali'den, o da babası Hüseyin'den, o da babası Emirü'l-Müminin Ali'den, o da Resulullah-tan şöyle duymuştur:"

"Kim la ilahe illellah derse benim sağlam kaleme girer ve kim de benim sağlam kaleme girerse, azabımdan emanda olur."

İmam daha sonra şöyle buyurdu:

"Bunun şartları vardır ve bunun şartlarından biri benim." Yani Ehlibeyt İmamları'nın imametini ikrar etmek "Lâ ilâhe illellah"ın şartlarındandır...

İmam (a.s), hicretin iki yüz üçüncü yılında, kırk dokuz yaşında nar veya üzümle verilen zehirle şehid oldu. -Hü-küm Allah'ındır; biz Allah'a ait kullarız.-

O hazretin İslâm âleminin şanlı ziyaretgâhı haline gelen mübarek mezarı, İran'ın şimdiki Meşhed şehrinde. Dünyada eşi olmayan altınlarla tezyin edilmiş bir türbedir; Allah şeref ve şanını yüceltsin. İmamet mirası, büyük oğlu olan Muhammed Taki'ye ulaşmıştır.

Dokuzuncu İmam, Muhammed Taki (A.S)

İmam Muhammed Taki, hicretin yüz doksan beşinci yılında Medine-i Münevvere'de dünyaya gelmiştir. İmam'ın dönemindeki Abbasî halifesi Mu'tesim'di. Halife, İmam'ı Medine'den Bağdat'a çağırttı. İmam'ın eşi, Me'mun-un kızı olduğu için İmam'la birlikte Bağdat'a geldi.

Nübüvvet ve imamet timsali olan bu yüce imamın öyle zulüm ve baskı dairesinde yaşayamayacağı açıktı. İşte bu nedenle İmam yirmi beş yaşında zehirle şehid edildi ve eşi ise hilâfet sarayına alındı. Allah'ın lâneti zalim kavmin üzerine olsun.

O hazretin mübarek mezarı Bağdat'ta, İmam Musa Kâzım'ın türbesindedir. İmamet makamı, kendisinden sonra değerli oğlu Ali Naki'ye ulaşmıştır.

Onuncu İmam, Ali Naki (A.S)

İmam Ali Naki (a.s), hicretin iki yüz on dördüncü yılında Medine-i Münevvere'de dünyaya gelmiştir. Annesi "Semane" isminde bir cariyedir.

İmam Ali Naki'nin asrındaki Abbasî halifesi Mütevekkil, Abbasî halifelerinin tümünden daha katı kalpli ve Re-sulullah'ın evlâtlarına karşı hepsinden daha zalimdi.

Onun Ehlibeyt'e karşı ne kadar düşmanlık beslediğini bilmek için, İmam Hüseyin'in (a.s) Kerbela'daki pak mezarı üzerine dikilen yüce türbesini yıktırıp yerle bir ettirdiğini, zamanın imamı olan İmam Ali Naki'yi Medine'den zorla getirterek Samerra'da zindana attığını ve yirmi bir sene İmam'a zindanda eziyet ve zulmettiğini bilmeniz yeterlidir.

Bir gece Mütevekkil içki ve ayyaşlık toplantısı düzenleyerek gece yarısı İmam'ı zincirlere vurmuş bir şekilde yanına getirip o hazreti de o fısk ve fücurla dolup taşan toplantıda oturmaya zorladı ve bir kadeh şarabı İmam'a uzatarak, "Bu içkiyi iç." dedi. İmam (a.s), "*Allah Teala bizim ailemizi bütün necis ve çirkinliklerden tertemiz kılmıştır.*" buyurdu. Mütevekkil içtiği şarabın sarhoşluğunun etkisi altında İmam'dan biraz şarkı söylemesini istedi. Nübüvvet erkânının yadigârı, imamet ve velâyet ailesinin efendisi olan İmam bu teklifi de reddetti...

İmam Ali Naki, hicretin iki yüz elli dört senesinde, kırk dört yaşında acı ve musibetlerle Samerra'da şehit olmuştur.

İmam Ali Naki'den (a.s) geriye, Ebu Muhammed Hasan ve Cafer isimlerinde iki evlât kalmıştır. Bu Cafer imamet iddiasında bulunduğu için ona "Kezzab" (yalancı) lakabı verilmiştir. İmam Ali Naki'den sonra imamet, vasi-yetiyle Ebu Muhammed Hasan'a geçmiştir.

On Birinci İmam, Hasan Askerî (A.S)

İmam Hasan (a.s), Abbasî halifelerinin zulüm ve cefaları sonucu sürekli Samerra'da asker ve ordu arasında kaldığı için "Askerî" lakabını almıştır. İmam Hasan Askerî (a.s), hicretin iki yüz otuz birinci yılında dünyaya gelmiştir.

Allah Teala ona öyle bir evlât vermiştir ki bütün insanlar ve cinler, yerler ve gökler o hazretin zuhurunu beklemektedir. Bu imamın şanının yüceliği hususunda bu yeter...

İmam Hasan Askerî, zuhuru âleme rahmet olan, yeryüzünü zulüm ve baskıyla dolduğu gibi adalet ve emniyetle dolduracak olan bir zatın babasıdır.

Resulullah (s.a.a) buyuruyor ki:

"Onun ismi benim ismin, babasının adı oğlumun adıdır."

İmam Hasan Askerî, hicretin iki yüz altmışıncı yılında şehid edilmiş, Samerra'da babasının türbesinde defnedilmiştir. Oğlu, yalnız zamanın imamı ve ilminin mirasçısı olan Muhammed Mehdi'dir. (Allah'ın selâm ve rahmeti onların üzerine olsun.)

On İkinci İmam, Zamanın Sahibi,

Kâim EL-Mehdi (A.S)

İmam Ebu'l-Kasım "Muhammed Mehdi", hicretin iki yüz elli beşinci yılında, şaban ayının on beşinde İmam Hasan Askerî'nin soyundan dünyaya gelmiştir. Annesi Nergis hatundur. İmam beş yaşındayken değerli babası şehid olmuştur. İmam (a.s), biri gaybet-i suğra ve diğeri gaybet-i kübra olmak üzere iki defa gaybete çekilmiştir.

İmam, uzun bir zaman yaşayacak, vakti gelince zuhur edip yeryüzünü zulüm ve baskıyla dolduğu gibi adalet ve imanla dolduracaktır.

İmam'ın (a.s) zuhur meselesi ümmet arasında ittifak e-dilen bir nokta olduğu için bu kitabımızda teşrih ve muhakeme edeceğimiz konu değildir.

Fakat tarikat önderi ve tasavvuf lideri olan Şeyh Muh-yiddin Arabî'nin İmam (a.s) hakkında yazmış olduğu uzun ve geniş makalesinden bir miktarını burada kaydetmek istiyorum:

"Yakında beklenen, hidayet ve kıyam edici önder Allah'ın emriyle zuhur edecektir. O, Allah'ın hücceti ve halifesidir. O, Mekke'de Rükünle Makam arasında zuhur edecektir. Onun yanında insanların en mutlusu Kufe halkıdır. Ganimetleri eşit olarak bölüştürecek, her konuda hükmedecek, insanlar arasında adaleti uygulayacaktır. Din, gevşekliğin zirvesinde olduğu bir zamanda kıyam edecek, karşı gelen azgınları yok edecek, kendisiyle savaşılanları zelil edecektir; Allah'ı tanıyanlar ona biat edecek, seçkin insanlar emirlerine itaat edip ona yardım edecekler. Onlar, onun vezirleri olup hükümetin ağır işlerini üstleneceklerdir. Onun kıyam edeceği gün tümü acem olan dostlarının sayısı üç yüz on üçü bulacaktır. Onların arasında Arap bulunmayacak; fakat hepsi halis bir Arapça'yla konuşacaktır..."

Muhyiddin Arabî ve Şeyh Abdulkerim Yemanî ve Ab-durrahman Bestamî, İmam Mehdi'nin methinde Arapça şiirler de söylemişlerdir.

Biz bu imamın hayatını ve sırlarını kaydetmek istersek bu kitap dışında ciltler dolusu birçok kitaplar yazmamız gerekir. Fakat bizim amacımız Âl-i Muhammed tarihinin tümünü kaydetmek değil, nübüvvet ailesinin goncalarının tarihinde vuku bulan olayları akıl ve nakil kanunuyla teşrih ve muhakeme etmektir. Âl-i Muhammed'in Kâim'i olan İmam Mehdi'nin (salevatullah ve selâmuhu aleyhim) zuhuru İslâm ümmeti arasında ittifak edilen bir konu olduğu için bu alanda teşrih ve muhakeme etmemize gerek yoktur.

Çünkü Ehlisünnet ve Şia'nın doğruluğunu ikrar ve anlamında ittifak ettikleri, "*Zamanının imamını tanımadan ölen kimse cahiliye ölümüyle ölmüş olur.*" hadis-i şerifi gereğince zamanın imamının varlığını itiraf etmeyen ve dolayısıyla aleyhine delil getirmemiz gereken hiçbir Müslüman yoktur. Fakat buna rağmen biz şuna yakın ediyor ve itirafta bulunuyoruz:

Zamanın imamı "İmam Mehdi" (a.s), değerli babasının hayatında Samirra şehrinde bir süre zahir olduktan sonra babası Hasan Askerî şehid olunca, peygamberlik mirası ve imamet vasiyeti, zamanın imamı olan o hazrete ulaştı. Allah'ın hikmeti imamet silsilesinin kıyamete kadar sürdürmeyi ve korumayı gerektirmekteydi. Çünkü Resulullah'tan sonra on iki imamın olması gerekiyordu. Bu sayı ne eksilir ve ne de artar. Çünkü Resulullah (s.a.a), Sahih-i Buharî ve Sahih-i Müslim'de nakledilen bir hadiste şöyle buyurmuştur:

"Benden sonra halifelerin sayısı on ikidir; onların hepsi Haşimoğulları'ndandır."

İşte bu nedenle de İmam Mehdi'ye, zalim düşmanların tasallut ve ihanetinden gizlenmeyi emretmiştir. İmam Meh-di de (a.s) iki türlü gaybete çekilmiştir. Birisi özel ashabı, izleyicileri ve elçileriyle irtibat kurduğu küçük gaybet (gaybet-i suğra), diğeri ise zuhur edinceye kadar sürecek olan büyük gaybet (gaybet-i kübra)tir. Bu büyük gaybette de özel ashabından birçok değerli kişiler İmam'ı görmüş ve günümüzde de görmektedirler. Günümüzde o hazretin yanında belli bir sayıda vezirleri ve elçileri vardır. Bu sayı üç yüz on üçü tamamladığında İmam zuhur edecektir.

İmam Mehdi (a.s), Mekke'de Rükünle Makam arasında zuhur ederek âlemi zulüm ve haksızlıkla dolduğu gibi hak ve hakikatle dolduracaktır. O, bütün âlemi davet edecek, insanlar doğu ve batının en uzak noktasından "leb-beyk" diyerek davetini kabul edeceklerdir.

Elinde Hz. Musa'nın asası, parmağında Hz. Süleyman'ın yüzüğü olacaktır. Mekke'den Medine'ye gelecek, Resu-lullah'tan sonra İslâm dininde ortaya çıkan bidatlerin kökünü kazıyacak, terse çevrilmiş olayları ve bütün kötülükleri ortadan kaldıracaktır. Kufe'ye giderek Kufe mescidini tamir edecek, gökten yere inen Hz. İsa (a.s) da o hazrete uyacak ve Allah Teala'nın irade ettiği kadar yeryüzünü nur ve hidayetle aydınlatacaktır...

Evet, kısaca beyan ettiğimiz bu kanaat ve ikrarımızla Resulullah'ın Emirü'l-Müminin Ali'yi tavsiye ederek hakkında, *"Ey Ali! İman bakımından halkın en üstünü ve yakın bakımından en yücesi ahir zamanda gelen, Peygamber'i görmeyen ve hüccetin de kendilerinden gayıp olduğu hâlde, beyaz üzerindeki siyaha, yani kağıt üzerine yazılmış olan hadislere inanan kavimdir."* buyurduğu kavmin bireylerinden olmayı niyaz ediyorum.

Evet, biz İmam-ı Zaman'ı ve Âl-i Muhammed'in Kâimi'nin (*Allah'ın salât ve selâmı onların üzerine olsun*) zuhurunu büyük bir hasretle beklediğimiz bir hâlde bu kitabımızı bitirerek bunu İmam-ı Zaman'ın yüce zuhuruna naçiz bir hediye olarak İmametın ayaklarının toprağına sunuyorum.

Noksan olan amel ve hareketlerimizle birlikte, kâmil olan iman ve ihlâsımızın imamet katında ve hazretin huzurunda kabul olacağını ümit ediyorum.

Zengezorlu Kadı Behlül Behçet

[1]- Sâd , 86

[2]- İnsân, 8-9

[3]- Tövbe, 40

[4]- Kehf, 37

[5]- Tövbe, 40

[6]- Tövbe, 26

[7]- Nisâ, 95

[8]- Şûrâ, 23

[9]- "Ey Ehlıbeyt, Allah sizden her türlü kiri gidermek ve sizi tertemiz kılmak ister." (Ahzâb, 33)

[10]- Yenabıu'l-Meveddet, Hacı Kelan, c.1, s.355

[11]- En'âm, 84-85